Financieel Jaarverslag 2011

Profiel

BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. BNG is een betrouwbare, eigentijdse bank en expert in het financieren van publieke voorzieningen. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

De missie van BNG is vertaald in de volgende strategische doelstellingen: het behoud van substantiële marktaandelen in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders. Voorwaarden voor het realiseren van deze doelstellingen zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en een zo effectief en efficiënt mogelijke bedrijfsvoering.

Klanten van BNG zijn overwegend overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, advies, betalingsverkeer, elektronisch bankieren en vermogensbeheer. Ook participeert de bank in publiek-private samenwerking.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is inherent aan de kernactiviteiten van BNG. Het – nu nog separaat gepresenteerde – maatschappelijke verslag maakt een onlosmakelijk deel uit van het jaarverslag. Hiermee en met de informatie op bng.nl streeft BNG naar transparantie over haar bedrijfsvoering en activiteiten. Met ingang van het jaarverslag 2012 zullen de financiële en maatschappelijke verslaggeving volledig worden geïntegreerd.

De bank, opgericht in 1914, is een structuurvennootschap. Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. BNG is gevestigd in Den Haag en heeft geen nevenvestigingen.

BNG is na de staat een van de grootste emittenten van Nederland. Het door BNG uitgegeven schuldpapier heeft een credit rating AAA van Standard & Poor's (S&P), Aaa van Moody's en AAA van Fitch. Daarnaast is aan de bank door Moody's de hoogste Financial Strength Rating (A) toegekend.

Kerngegevens

In miljoenen euro's

	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Balanstotaal	136.460	118.533	104.496	101.365	92.602	90.098
Kredieten	90.775	86.851	79.305	75.699	66.037	64.994
– waarvan aan of onder garantie van overheden	81.766	75.247	67.164	64.782	60.219	60.059
– waarvan geherclassificeerd vanuit de balanspost Financiële activa voor verkoop beschikbaar	3.219	3.724	4.226	4.569	–	–
Eigen vermogen exclusief ongerealiseerde herwaarderingen [1]	2.450	2.321	2.204	2.008	1.949	2.356
Ongerealiseerde herwaarderingen [2]	−553	−62	49	−29	104	220
Eigen vermogen per aandeel (in euro) [1]	44,00	41,68	39,58	36,06	35,00	42,31
Eigen vermogen als % van het balanstotaal [1]	1,8%	2,0%	2,1%	2,0%	2,1%	2,6%
BIS tier 1-ratio [1]	20%	20%	19%	18%	18%	24%
BIS-ratio [1]	21%	20%	20%	20%	20%	26%
Winst voor belastingen	339	337	350	182	238	255
Nettowinst	256	257	278	158	195	199
Winst per aandeel (in euro)	4,60	4,61	4,98	2,84	3,50	3,57
Dividendvoorstel	64	128	139	79	97	99
Dividend als % van de geconsolideerde nettowinst	25%	50%	50%	50%	50%	50%
Dividend per aandeel (in euro)	1,15	2,30	2,49	1,42	1,75	1,78
Extra uitkering [3]	–	–	–	–	500	500
Extra uitkering per aandeel (in euro) [3]	–	–	–	–	8,98	8,98
Aantal medewerkers (in FTE's) per jaarultimo	278	276	277	274	266	368
– waarvan bij dochtermaatschappijen	41	45	58	51	52	42

[1] Exclusief herwaarderingsreserve en cashflow hedge reserve.

[2] Dit betreft EUR 271 miljoen negatief aan ongerealiseerde herwaarderingen van Financiële activa voor verkoop beschikbaar. De negatieve ontwikkeling van de herwaarderingsreserve in 2011 is vooral het gevolg van oplopende krediet- en liquiditeitsopslagen van uitzettingen in de perifere eurolanden. De bank verwacht dat deze waardeverminderingen niet duurzaam zijn en acht een bijzondere waardevermindering niet noodzakelijk. Het restant van de ongerealiseerde herwaarderingen, EUR 282 miljoen negatief, betreft de cashflow hedge reserve en heeft betrekking op de waardeverandering van de cross currency interest rate swaps die de bank gebruikt om de valutarisico's die voortvloeien uit de funding in vreemde valuta af te dekken. De bank is economisch volledig beschermd maar onder de vigerende IFRS-accountingregels desondanks verplicht deze waardeveranderingen in de jaarrekening te verwerken. Het betreft niets anders dan een zogenoemde accounting mismatch. Behalve in het geval van vrijwillig vervroegde aflossing van funding in vreemde valuta of onmiddellijke en volledige beëindiging van het bankbedrijf zijn er geen omstandigheden mogelijk waardoor deze negatieve herwaarderingen kunnen materialiseren in een gerealiseerd vermogensverlies. Zie voor een uitgebreide toelichting het Verslag van de Raad van Bestuur – financiële gang van zaken, onderdeel balans – en noot 31 in de jaarrekening.

[3] In december 2007 en december 2006 hebben extra uitkeringen aan de aandeelhouders plaatsgevonden van EUR 500 miljoen (EUR 8,98 per aandeel) elk, ten laste van de vrije reserves.

Inhoud

Organisatie 5

Verslag van de Raad van Commissarissen 9

Verslag van de Raad van Bestuur 15
Ontwikkelingen 17
Strategie 23
Producten en diensten 24
Funding 26
Financiële gang van zaken 27
Personeel en organisatie 29
Corporate governance 30
Vooruitzichten voor 2012 32

Geconsolideerde jaarrekening 33
Geconsolideerde balans per 31 december 2011 34
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening 2011 35
Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten 2011 36
Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2011 37
Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen 2011 38
Grondslagen geconsolideerde jaarrekening 39
Toelichting geconsolideerde jaarrekening 45
– Risicoparagraaf 56

Vennootschappelijke jaarrekening 91
Vennootschappelijke balans per 31 december 2011 92
Vennootschappelijke winst-en-verliesrekening 2011 93
Vennootschappelijk overzicht van gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten 2011 94
Vennootschappelijk kasstroomoverzicht 2011 95
Vennootschappelijk mutatieoverzicht eigen vermogen 2011 96
Grondslagen vennootschappelijke jaarrekening 97
Toelichting vennootschappelijke jaarrekening 98

Overige gegevens 107
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 108
Statutaire bepalingen inzake winstverdeling 109
Voorstel tot winstverdeling 109
Statutaire bepalingen inzake doelstelling 110

Bijlagen 111
A BNG Dochtermaatschappijen 112
B Verwijstabel Code Banken 113
C Jaarcijfers BNG vanaf 1915 114
D Aandeelhouders BNG per 31-12-2011 116

Organisatie

Organisatie [4]

Management [5]

Dr. ir. C. van Eykelenburg [1952]
voorzitter Raad van Bestuur

Mevr. drs. P.J.E. Bieringa [1959]
directeur Public Finance

Drs. G.J. Thomas [1950]
directeur-secretaris

Ing. F.C.M. Janse [1966]
hoofd Marketing en Communicatie

Drs. R.C.J. de Jong [1968]
hoofd Interne Accountantsdienst

Mevr. J.C. Vester-Vos [1960]
hoofd Personeelszaken

Prof. dr. J.J.A. Leenaars [1952]
lid Raad van Bestuur

O. Labe [1969]
directeur Treasury

B.P.M. van Dooren [1957]
hoofd Capital Markets en Investor Relations

Mr. H.E. Quast [1968]
hoofd Juridische Zaken, Fiscale Zaken en Compliance

Drs. J.C. Reichardt [1958]
lid Raad van Bestuur

Drs. R. van Woerden [1958]
directeur Processing

Drs. P.J. Kortleve [1969]
hoofd Planning & Control

Drs. ing. H.R. Noordam [1966]
hoofd Risk Control

Drs. R.G. Wijdoogen [1963]
hoofd Kredietrisicobeoordeling

Raad van Commissarissen [6]

Dr. H.O.C.R. Ruding [7] [8] [1939]
voorzitter
oud-vicevoorzitter van de Raad van Bestuur van Citicorp/Citibank, New York; oud-minister van Financiën

Mevr. mr. Y.C.M.T. van Rooy [7] [8] [1951]
vicevoorzitter tevens secretaris
voorzitter van het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht

Drs. R.J.N. Abrahamsen [9] [1938]
oud-managing director en chief financial officer van KLM Royal Dutch Airlines

Drs. H.H. Apotheker [10] [1950]
burgemeester van de gemeente Súdwest-Fryslân

Mevr. drs. H.G.O.M. Berkers [9] [10] [1955]
oud-lid van de Raad van Bestuur van het Catharina-ziekenhuis te Eindhoven

Mevr. S.M. Dekker [10] [1942]
oud-minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Dr. W.M. van den Goorbergh [7] [8] [9] [1948]
oud-vicevoorzitter van de Raad van Bestuur van Rabobank Nederland

Mr. R.J.J.M. Pans [7] [8] [1952]
voorzitter van de directieraad van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Mr. dr. A.G.J.M. Rombouts [10] [1951]
burgemeester van de gemeente 's-Hertogenbosch

[4] Per 1 januari 2012.
[5] Elk van de leden van de Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor een aantal directoraten en (staf)afdelingen. Weergegeven is welke directeuren en afdelingshoofden rechtstreeks rapporteren aan de leden van de Raad van Bestuur. Een schematische weergave van de organisatiestructuur (organogram) is gepubliceerd op bng.nl. De organisatorische inrichting van het risicobeheer wordt beschreven in de risicoparagraaf van het jaarverslag.

[6] BNG streeft onafhankelijkheid van haar commissarissen na. Daarbij wordt gelet op de volgende punten. Commissarissen zijn niet werkzaam of werkzaam geweest bij de vennootschap. Commissarissen staan niet in een andere zakelijke relatie tot BNG krachtens welke zij persoonlijk voordeel zouden kunnen behalen. Commissarissen genieten een vaste jaarlijkse honorering, die niet afhankelijk is van de resultaten van de bank in enig jaar. De beloningsregeling van de Raad van Commissarissen is gepubliceerd op bng.nl. 'Interlocking directorships' tussen commissarissen onderling of tussen commissarissen en bestuurders zijn niet aanwezig. Commissarissen bezitten geen aandelen in de vennootschap.
[7] Lid van de Selectie- en Benoemingscommissie, commissie als bedoeld in artikel 16 van de Statuten.
[8] Lid van de Remuneratiecommissie, commissie als bedoeld in artikel 16 van de Statuten.
[9] Lid van het Audit & Risk Committee, commissie als bedoeld in artikel 16 van de Statuten.
[10] Lid van de Commissie Marktstrategie, commissie als bedoeld in artikel 16 van de Statuten.

Ondernemingsraad

Mevr. S.P.D. Huizer [1968]
voorzitter

J.H. Boom [1951]
secretaris

L.H.J.M. Tulfer [1950]
vicevoorzitter

G.J. van Duffelen [1978]

Mevr. F.N. Elderhorst-Brussee [1976]

Ing. P.J. van Emmerik [1964]

Drs. M.P.H. Erens [1968]

M.W.J. Oostendorp [1963]

Drs. F.W.A. Zwetsloot [1971]

Gegevens van leden van de Raad van Bestuur[11]

Dr. ir. C. van Eykelenburg
Benoemd tot lid 1 januari 2005, benoemd tot voorzitter 15 oktober 2008. De benoeming als voorzitter Raad van Bestuur is voor een periode van vier jaar. Deze benoeming kan worden verlengd.
In relatie met zijn functie bij BNG is de heer Van Eykelenburg bestuurslid/penningmeester van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB).
Daarnaast is de heer Van Eykelenburg voorzitter van de Raad van Commissarissen van GITP BV[12], voorzitter van het bestuur van het W.F. Hermans Instituut, lid van de Commissie Intern Toezicht van het Shell Pensioenfonds en voorzitter van het bestuur van de Vereniging Rijksgesubsidieerde Musea.

Prof. dr. J.J.A. Leenaars
Benoemd 15 oktober 2002. De benoeming als lid Raad van Bestuur is voor onbepaalde tijd.
In relatie met zijn functie bij BNG is de heer Leenaars lid van de Raad van Toezicht van de Stichting Waarborgfonds HBO, bestuurslid van de Stichting Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), lid van de Raad van Commissarissen van N.V. Trustinstelling Hoevelaken en voorzitter van de raden van commissarissen van de BNG-dochtermaatschappijen Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel BV, BNG Gebiedsontwikkeling BV en BNG Vermogensbeheer BV.
Daarnaast is de heer Leenaars hoogleraar Bestuurlijke Informatieverzorging aan de Universiteit van Amsterdam, vicevoorzitter van de Raad van Commissarissen van het Chassé Theater te Breda, lid van de Raad van Commissarissen van Gerrichhauzen & Partners BV, voorzitter van de Raad van Advies van ILFA en bestuurslid van de Stichting NOAD Advendo Combinatie Breda.

Drs. J.C. Reichardt
Benoemd 15 oktober 2008. De benoeming als lid Raad van Bestuur is voor een periode van vier jaar. Deze benoeming kan worden verlengd.
In relatie met zijn functie bij BNG is de heer Reichardt voorzitter van de Raad van Commissarissen van Data B. Mailservice BV, lid van de Raad van Commissarissen van BOEI BV, lid van de Commissie Toezichtzaken van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) en lid van de raden van commissarissen van de BNG-dochtermaatschappijen Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel BV, BNG Gebiedsontwikkeling BV en BNG Vermogensbeheer BV.
Daarnaast is de heer Reichardt lid van het Nationaal Renovatie Platform.

|11 Taken en verantwoordelijkheden van (de leden van) de Raad van Bestuur zijn beschreven in het reglement van de Raad van Bestuur, dat is gepubliceerd op bng.nl.
|12 BNG is een grote NV in de zin van de Wet Bestuur en Toezicht, die naar verwachting met ingang van 1 juli 2012 van kracht wordt. Genoemde nevenfunctie is relevant in het kader van deze wet.

Gegevens van leden van de Raad van Commissarissen [13] [14]

Dr. H.O.C.R. Ruding
voorzitter
oud-vicevoorzitter van de Raad van Bestuur van Citicorp/Citibank, New York; oud-minister van Financiën
Benoemd 12 mei 2004, herbenoemd 28 april 2008, herbenoembaar in 2012.

Mevr. mr. Y.C.M.T. van Rooy
vicevoorzitter tevens secretaris
hoofdfunctie: voorzitter van het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht
Benoemd 12 mei 2004, herbenoemd 28 april 2008, herbenoembaar in 2012.

Drs. R.J.N. Abrahamsen
oud-managing director en chief financial officer van KLM Royal Dutch Airlines
Benoemd 17 mei 2006, herbenoemd 26 april 2010, herbenoembaar in 2014.
Behalve lid van de Raad van Commissarissen van BNG is de heer Abrahamsen lid van de raden van commissarissen van Fluor Daniel BV en PostNL NV [15].

Drs. H.H. Apotheker
hoofdfunctie: burgemeester van de gemeente Súdwest-Fryslân
Benoemd 16 mei 2002, herbenoemd 17 mei 2006, tweede maal herbenoemd 26 april 2010, aftredend in 2014.
Behalve lid van de Raad van Commissarissen van BNG is de heer Apotheker lid van de Raad van Commissarissen van PPG Industries Fiber Glass BV.

Mevr. drs. H.G.O.M. Berkers
oud-lid van de Raad van Bestuur van het Catharina-ziekenhuis te Eindhoven
Benoemd 27 april 2009, herbenoembaar in 2013.
Behalve lid van de Raad van Commissarissen van BNG is mevrouw Berkers lid van de raden van toezicht van Stichting ORO en Proteion Thuis.

Mevr. S.M. Dekker
oud-minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Benoemd 24 mei 2007, herbenoemd 26 april 2011, herbenoembaar in 2015.
Behalve lid van de Raad van Commissarissen van BNG is mevrouw Dekker lid van de Raad van Commissarissen van DHV Groep BV.

Dr. W.M. van den Goorbergh
oud-vicevoorzitter van de Raad van Bestuur van Rabobank Nederland
Benoemd 15 mei 2003, herbenoemd 24 mei 2007, tweede maal herbenoemd 26 april 2011, aftredend in 2015.
Behalve lid van de Raad van Commissarissen van BNG is de heer Van den Goorbergh voorzitter van de raden van commissarissen van De Welten Groep Holding BV, NIBC Bank NV en DELA, lid van de Raad van Commissarissen van Mediq NV [15] en vicevoorzitter van het bestuur van de Stichting Katholieke Universiteit Nijmegen.

Mr. R.J.J.M. Pans
hoofdfunctie: voorzitter van de directieraad van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Benoemd 15 mei 2003, herbenoemd 24 mei 2007, tweede maal herbenoemd 26 april 2011, aftredend in 2015.
Behalve lid van de Raad van Commissarissen van BNG is de heer Pans voorzitter van de Raad van Toezicht van de Stichting Coloriet.

Mr. dr. A.G.J.M. Rombouts
hoofdfunctie: burgemeester van de gemeente 's-Hertogenbosch
Benoemd 18 mei 2000, herbenoemd 12 mei 2004, tweede maal herbenoemd 28 april 2008, aftredend in 2012.

|13 Taken en verantwoordelijkheden van (de leden van) de Raad van Commissarissen zijn beschreven in het reglement van de Raad van Commissarissen, dat is gepubliceerd op bng.nl. Commissarissen worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen in overeenstemming met de Nederlandse corporate governance code tweemaal worden herbenoemd. Het profiel van de Raad van Commissarissen en het rooster van aftreden zijn eveneens op de website van de bank te vinden. Alle commissarissen bij BNG hebben de Nederlandse nationaliteit.

|14 Nevenfuncties worden alleen genoemd indien het bestuurs- en toezichtfuncties betreft bij instellingen die relevant zijn uit hoofde van de Wet Bestuur en Toezicht. Een register van alle door commissarissen gemelde nevenfuncties is gepubliceerd op bng.nl.

|15 Nevenfuncties bij beursgenoteerde instellingen.

Verslag van de Raad van Commissarissen

Verslag van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening en dividendvoorstel
Het jaarverslag van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, dat hierbij wordt aangeboden, bevat onder meer de jaarrekening en het verslag over het jaar 2011, opgemaakt door de Raad van Bestuur. De jaarrekening 2011 is voorzien van een goedkeurende controleverklaring door Ernst & Young Accountants LLP. Wij stellen de aandeelhouders voor de jaarrekening vast te stellen en de leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen kwijting te verlenen voor het blijkens de jaarrekening en het jaarverslag door de Raad van Bestuur gevoerde bestuur en voor het door onze raad gehouden toezicht. Bij vaststelling van de jaarrekening en de daarin opgenomen winstverdeling, zal over het boekjaar 2011 een dividend van EUR 1,15 per aandeel van nominaal EUR 2,50 worden uitgekeerd (2010: EUR 2,30).

Samenstelling Raad van Commissarissen
De omvang en het profiel van de raad zijn in het verslagjaar ongewijzigd gebleven. De samenstelling van de raad was overeenkomstig het profiel.

In verband met het periodieke aftreden van mevrouw S.M. Dekker, de heer dr. W.M. van de Goorbergh en de heer mr. R.J.J.M. Pans heeft de raad in 2010 individuele profielschetsen opgesteld, passend binnen de profielschets van de gehele raad. Op basis hiervan zijn beoordelingsgesprekken met betrokkenen gevoerd. De raad heeft besloten hen voor te dragen voor herbenoeming. Op 26 april 2011 zijn zij door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders herbenoemd. Op dezelfde datum hebben aandeelhouders kennisgenomen van de individuele profielschetsen die zijn opgesteld in verband met de aankondiging van het aftreden van de heer mr. dr. A.G.J.M. Rombouts en het periodieke aftreden in 2012 van mevrouw mr. Y.C.M.T. van Rooy en de heer dr. H.O.C.R. Ruding. Bij de jaarlijkse evaluatie van zijn functioneren heeft de Raad van Commissarissen geconcludeerd dat de raad met de beoogde kandidaten voor (her)benoeming in de vacatures Rombouts, Van Rooy en Ruding aan het gewenste profiel blijft beantwoorden en dat de raad over een voldoende aantal leden beschikt om zijn functie, ook in de commissies van de raad, goed te kunnen uitoefenen.

De samenstelling van de Raad van Commissarissen is opgenomen in het hoofdstuk Organisatie. Van iedere commissaris worden in dit hoofdstuk de gegevens vermeld die relevant zijn voor de vervulling van de taak als commissaris.

Beloning Raad van Commissarissen
Op 26 april 2011 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ingestemd met een gematigde aanpassing van de beloning voor de leden van de raad. De aangepaste beloningsregeling geldt voor de periode 1 januari 2012 tot en met 31 december 2016.

Permanente educatie Raad van Commissarissen
In 2011 voorzag het programma van permanente educatie voor de leden van de Raad van Commissarissen gezamenlijk in een onderdeel over risico's en risicomanagement. Sprekers waren de heer drs. D. Korf (partner bij KPMG en voorzitter van de sectorcommissie Banken van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants) en de heer drs. J.C. Reichardt (lid van de Raad van Bestuur van BNG). Voor de leden met specifieke deskundigheid en ervaring op het terrein van de financiële sector is een bijeenkomst verzorgd over IFRS. De heer drs. F.M. van der Lof (partner bij Ernst & Young Accountants LLP) en de heer Reichardt hebben daarin een IFRS Update verzorgd. Voor de overige leden van de raad hebben de heer drs. Jac. Kragt (Chief Risk Officer bij PGGM Investments) en de heer O. Labe (directeur Treasury bij BNG) een bijeenkomst verzorgd over liquiditeitsrisico en liquiditeitsmanagement. Alle commissarissen hebben deelgenomen aan het programma van permanente educatie. Van de geboden gelegenheid individuele opleidingswensen kenbaar te maken hebben drie commissarissen gebruikgemaakt. Zij hebben deelgenomen aan onderdelen van het door BNG intern georganiseerde programma ten behoeve van de vergroting van het risicobewustzijn bij de bank.
De effectiviteit van het programma is door de raad geëvalueerd. De raad heeft geconcludeerd dat het programma 2011 aan zijn doel heeft beantwoord en dat de opzet van het programma in 2012 gelijk kan blijven. De raad heeft verder vastgesteld welke van de in de Code Banken genoemde onderwerpen in 2012 en 2013 aan de orde dienen te komen.

Functioneren Raad van Commissarissen
De raad evalueert jaarlijks zijn functioneren. In het verslagjaar heeft de raad gewerkt aan de punten van aandacht uit de evaluatie 2010, met name de borging van de aanwezigheid van voldoende financiële kennis in de raad, de diversiteit naar leeftijd en het belang van permanente educatie op individueel vlak. De evaluatie 2011 is voorbereid met een schriftelijke enquête, aangevuld met mondeling door de secretaris van de raad ingewonnen informatie. Ook de Raad van Bestuur is om inbreng gevraagd. De raad heeft geconcludeerd dat er wat betreft zijn functioneren geen punten zijn die in de komende periode de bijzondere aandacht van de raad vragen.

Profiel Raad van Bestuur
Het profiel van de Raad van Bestuur is in het verslagjaar ongewijzigd gebleven. De samenstelling van en de taakverdeling binnen de Raad van Bestuur waren in 2011 overeenkomstig het profiel.

Permanente educatie Raad van Bestuur
Alle leden van de Raad van Bestuur hebben deelgenomen aan alle onderdelen van het programma van permanente educatie voor de Raad van Commissarissen. Daarnaast heeft een lid

van de Raad van Bestuur in 2011 twee op zijn individuele behoefte toegesneden studiereizen gemaakt, met als thema 'Circle Brussels', respectievelijk 'Post-crisis financial supervision and regulation'. Een tweede lid van de Raad van Bestuur heeft deelgenomen aan de conferentie 'Redefining Capital Markets', georganiseerd door The Economist, en een derde lid heeft deelgenomen aan het National Asset-Liability Management Congress, alsmede aan twee bijeenkomsten over IFRS, georganiseerd door Ernst & Young. De ondernomen educatieactiviteiten zijn gerapporteerd aan de Raad van Commissarissen en de evaluaties ervan zijn besproken in de jaarlijkse beoordelingsgesprekken van de voorzitter en de secretaris van de Raad van Commissarissen met de individuele leden van de Raad van Bestuur. De Raad van Commissarissen heeft geconcludeerd dat de leden van de Raad van Bestuur voldoen aan de beleidsregel deskundigheid van AFM en de Nederlandsche Bank.

Maatschappelijke verslaggeving
Het beleid van de bank op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) is onderworpen aan de goedkeuring van de Raad van Commissarissen. In 2011 heeft BNG voor de eerste maal een separaat maatschappelijk jaarverslag uitgebracht over het verslagjaar 2010, waarin de rol van de bank voor de samenleving is toegelicht. De raad heeft geconcludeerd dat hiermee is beantwoord aan de doelstelling van de beoogde transparantie over prestaties en ambities op het gebied van duurzaamheid. MVO is vanaf 2011 onderdeel van de doelstellingen voor de variabele beloning van de Raad van Bestuur.

Activiteiten Audit & Risk Committee
Het Audit & Risk Committee kwam in het verslagjaar driemaal in vergadering bijeen. Alle vergaderingen van het committee zijn bijgewoond door de interne en externe accountant. Het committee heeft de besluitvorming door de voltallige Raad van Commissarissen voorbereid inzake de kwartaal- en halfjaarcijfers, het financieel jaarverslag, de managementletters van de interne en externe accountant inclusief de reactie daarop van de Raad van Bestuur en het maatschappelijk jaarverslag. De interne en externe accountant waren aanwezig bij de bespreking van de jaarstukken in de raad. Ook heeft het committee de besluitvorming door de voltallige raad voorbereid inzake de risk appetite van BNG (inclusief risicobeleid, risicoprofiel, kapitaalallocatie en liquiditeitsbeslag), de rapportage solvabiliteitsplichtige kredietverlening, de rapportage landen- en sectoranalyses en de rapportage opbouw liquiditeitsportefeuille. Het committee heeft verder gesproken over het complianceverslag 2010, de incidentenrapportage 2010, het complianceprogramma 2012, het jaarplan IAD 2012, het auditplan van de externe accountant in het kader van de controle van de jaarrekening BNG 2011, de vierjaarlijkse beoordeling van de externe accountant en de verslagen van het tripartiete overleg tussen DNB, BNG en de externe accountant. Deze onderwerpen zijn ook in de voltallige raad aan de orde geweest. Standaard overlegt het Audit & Risk Committee eenmaal per jaar buiten aanwezigheid van de Raad van Bestuur met de interne en externe accountant. Uit dit overleg zijn in 2011 geen bijzondere punten van aandacht naar voren gekomen.

Activiteiten Remuneratiecommissie
De Remuneratiecommissie kwam in het verslagjaar eenmaal in vergadering bijeen. De commissie heeft de besluitvorming door de voltallige Raad van Commissarissen voorbereid inzake de doelstellingen voor de variabele beloning van de Raad van Bestuur over 2011 en de implementatie van de Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2011. Bij het laatste punt is de voorbereiding gecombineerd met de bespreking in de voltallige Raad van Commissarissen.

Activiteiten Selectie- en Benoemingscommissie
De Selectie- en Benoemingscommissie kwam in het verslagjaar viermaal in vergadering bijeen. De commissie heeft de besluitvorming door de voltallige Raad van Commissarissen voorbereid inzake de voordracht tot (her)benoeming van commissarissen, de rapportage over de doelstellingen voor de variabele beloning van de Raad van Bestuur over 2010, leidend tot de vaststelling van de beloning van de Raad van Bestuur, de taakverdeling binnen de Raad van Bestuur, de nevenfuncties van de leden van de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur en het programma van permanente educatie voor de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur.

Activiteiten Commissie Marktstrategie
De Commissie Marktstrategie kwam in het verslagjaar tweemaal bijeen. De commissie heeft tot taak de relevante ontwikkelingen te bespreken inzake de klantengroepen van BNG en de toereikendheid van de bestaande en potentiële dienstverlening aan deze klantengroepen. Daartoe heeft de commissie de bespreking door de voltallige raad van de commerciële onderdelen van de meerjarenvisie voorbereid, alsmede de besluitvorming over de voor BNG relevante maatschappelijke aspecten van ondernemen en over de commerciële onderdelen van het jaarplan 2012.

Overige activiteiten Raad van Commissarissen
In de verslagperiode kwam de raad zesmaal in vergadering bijeen. Naast de hiervoor genoemde punten kwamen de volgende onderwerpen aan de orde: de evaluatie van het beloningsbeleid van de Raad van Bestuur, het beloningsbeleid van het senior management en de beginselen van het beloningsbeleid van de overige medewerkers in onderlinge

samenhang, inclusief de hoogste variabele beloningen, het sociale beleid, de voorbereiding van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, de voortgang van het kredietproces, de aanpassing van de procuratiestructuur van BNG en het migratieplan Basel III. De voltallige raad heeft onder meer zijn goedkeuring gegeven aan de meerjarenvisie, het jaarplan en budget 2012, de risk appetite en het gewijzigde beloningsbeleid voor het senior management. De raad heeft de hoogste variabele beloningen binnen de bank besproken en geconcludeerd dat deze passen binnen het vastgestelde beloningsbeleid van BNG. De voorzitter van de raad heeft enige malen overleg gevoerd met de minister van Financiën over voor BNG relevante aangelegenheden.

Beloningsbeleid leden Raad van Bestuur

Het beloningsbeleid voor leden van de Raad van Bestuur is op 27 april 2009 vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en is integraal gepubliceerd op bng.nl.
Het beloningsbeleid bevindt zich binnen de kaders van het beloningsbeleid van de rijksoverheid ten aanzien van staatsdeelnemingen, de Nederlandse corporate governance code en de Code Banken. Binnen deze kaders is vastgesteld dat voor nieuwe bestuurders de som van de vaste en variabele beloning in 2009 maximaal EUR 310.000 bedraagt. Deze bovengrens voor de beloning wordt vanaf 2010 jaarlijks verhoogd met de algemene verhogingen in de Algemene Bank-CAO. Slechts met instemming van aandeelhouders kan van deze bovengrens voor de beloning worden afgeweken.
Het vaste deel van de beloning is opgebouwd uit twaalf keer het maandsalaris plus vakantietoeslag. Voor ieder lid van de Raad van Bestuur bedraagt de variabele beloning per jaar maximaal 35% van de vaste beloning. De Raad van Commissarissen stelt voor de variabele beloning jaarlijks kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen vast. Per doelstelling wordt vastgesteld welk gewicht deze heeft in het totaal. Voor de kwantitatieve doelstellingen geldt dat bij prestaties 'at target' 70% van de maximale variabele beloning wordt uitgekeerd.

Het vastgestelde beloningsbeleid is integraal van toepassing op na 1 januari 2009 benoemde bestuurders. Voor de eerder benoemde bestuurders worden de bestaande arbeidsovereenkomsten gerespecteerd. De ruimte die deze overeenkomsten bieden om de beloning zo veel mogelijk in overeenstemming te brengen met het vastgestelde beleid wordt benut.
BNG streeft naar marktconforme arbeidsvoorwaarden en beloning van haar Raad van Bestuur. Marktconform wil zeggen: vastgesteld vanuit een vergelijking met wat gebruikelijk is in de voor BNG relevante arbeidsmarkt in Nederland. Voor deze vergelijking is in overleg met aandeelhouders een referentiegroep gedefinieerd van financiële en hiermee vergelijkbare instellingen in zowel de (semi)publieke als de private sector [16]. In 2012 zal worden bezien in hoeverre het in 2009 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vastgestelde beleid aanpassing behoeft in het licht van de toepassing van de Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2011.

Realisatie doelstellingen variabele beloning 2011

Voor de variabele beloning over 2011 gold een marktaandeeldoelstelling (wegingsfactor 15%) voor de kredietverlening aan decentrale overheden, woningcorporaties en zorginstellingen en een productiedoelstelling (wegingsfactor 10%) voor de overige kredietverlening zoals opgenomen in het jaarplan 2011. Voorts gold een rendementsdoelstelling (wegingsfactor 40%). De vastgestelde kwalitatieve doelstellingen (wegingsfactor 35%) betroffen onder meer afspraken over de implementatie van een nieuwe riskmanagementapplicatie, de realisatie van een MVO-doelstelling en de verdere inbedding van de Code Banken in de BNG-organisatie. De totale kosten dienden uit te komen binnen het voor 2011 vastgestelde budget.
Op advies van de Selectie- en Benoemingscommissie heeft de Raad van Commissarissen vastgesteld dat de doelstellingen variabele beloning 2011 door de Raad van Bestuur zijn gehaald en dat daaraan voor elk van de leden een uitkeringspercentage van 93% wordt verbonden (2010: 98%).
De Raad van Commissarissen acht deze uitkomst billijk en heeft geen gebruik gemaakt van zijn discretionaire bevoegdheid de variabele beloning aan te passen. Ook heeft de raad in 2011 geen enkele aanleiding gehad om te overwegen van zijn bevoegdheid tot terugvordering van variabele beloning over eerdere jaren gebruik te maken.

Uitkomsten beloningsbeleid 2011 en vooruitzichten komende jaren

De zittende bestuurders zijn benoemd vóór 1 januari 2009. De met hen gesloten arbeidsovereenkomsten worden gerespecteerd. Rekening houdend met het vastgestelde uitkeringspercentage voor de variabele beloning over 2011 luiden de uitkomsten van het beloningsbeleid 2011 als volgt.

[16] De referentiegroep bestaat uit: AFM, Agentschap Financiën, DNB, FMO, DUO, NWB, SVB, UWV, wethouder grote stad, AEGON, APG, Cordares, De Lage Landen, Delta Lloyd Groep, Friesland Bank, ING Group, NIBC, PGGM, Rabobank, Robeco, SNS Reaal, Triodos Bank en Van Lanschot.

Beloning leden Raad van Bestuur (bedragen in duizenden euro's)

	Vaste beloning		Variabele beloning*		**Totaal**		Bijdragen pensioen	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
C. van Eykelenburg	446	439	72	75	518	514	138	140
J.J.A. Leenaars	366	360	54	56	420	416	116	116
J.C. Reichardt	354	312	57	53	411	365	58	51
	1.166	**1.111**	**183**	**184**	**1.349**	**1.295**	**312**	**307**

* Dit betreft de helft van de variabele beloning. De andere helft van de variabele beloning is voorwaardelijk toegekend en wordt drie jaar later uitgekeerd, tenzij is gebleken dat het behalen van de doelstellingen de continuïteit van BNG op langere termijn heeft geschaad.

De bestuurders ontvangen ieder een jaarlijkse onkostenvergoeding van EUR 3.900. Er is geen sprake van toegekende aandelen/opties. De hoogte van de variabele beloning over 2011 (i.c. 33%) valt binnen de vooraf vastgestelde bandbreedte van minimaal 0% en maximaal 35% van de vaste beloning. De vaste beloning van de zittende bestuurders blijft de komende periode ongewijzigd (behoudens cao-verhogingen), evenals de verhouding tussen de vaste en de variabele beloning.

Vastgestelde doelstellingen variabele beloning 2012

De missie van BNG is vertaald in de volgende strategische doelstellingen: het behoud van substantiële marktaandelen in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders. In lijn hiermee zijn voor de variabele beloning over 2012 de volgende doelstellingen vastgesteld. Voor 2012 geldt een marktaandeeldoelstelling (wegingsfactor 10%) en een margedoelstelling (wegingsfactor 10%) voor de kredietverlening in de sectoren gemeenten, woningcorporaties en zorginstellingen en een productiedoelstelling (wegingsfactor 10%) voor de overige kredietverlening zoals opgenomen in het jaarplan 2012. Voorts geldt een rendementsdoelstelling (wegingsfactor 40%). Naast deze kwantitatieve doelstellingen zijn kwalitatieve doelstellingen (wegingsfactor 30%) vastgesteld. Voor 2012 betreffen deze onder meer afspraken over het realiseren van nieuwe rapportageverplichtingen uit hoofde van Basel III en CRD IV, de implementatie van een vernieuwde zekerhedenadministratie en de handhaving van het applicatieniveau B+ voor de maatschappelijke verslaggeving in het kader van het Global Reporting Initiative. De totale kosten dienen uit te komen binnen het voor 2012 vastgestelde budget. De raad zal begin 2013 beoordelen in welke mate deze doelstellingen zijn gehaald. Het hieraan te verbinden uitkeringspercentage bedraagt minimaal 0% en maximaal 100%. Bij een uitkeringspercentage van 0% wordt geen variabele beloning uitgekeerd. Bij een uitkeringspercentage van 100% zal de variabele beloning over 2012 uitkomen op 35% van de vaste beloning. De helft van de variabele beloning wordt voorwaardelijk toegekend en drie jaar later uitgekeerd, tenzij is gebleken dat het behalen van de doelstellingen de continuïteit van BNG op langere termijn heeft geschaad.

Contacten met de ondernemingsraad

De Raad van Commissarissen was vertegenwoordigd in drie van de vijf overlegvergaderingen van de Raad van Bestuur met de ondernemingsraad. Ook in 2011 was er een themabijeenkomst van de Raad van Commissarissen, de Raad van Bestuur en de ondernemingsraad. De contacten met de ondernemingsraad worden zeer op prijs gesteld.

De Raad van Commissarissen heeft met waardering kennisgenomen van de door de Raad van Bestuur en de medewerkers in 2011 behaalde resultaten. Op goede wijze is invulling gegeven aan de essentiële rol van de bank in het belang van de publieke taak.

Namens de Raad van Commissarissen
H.O.C.R. Ruding, voorzitter
Y.C.M.T. van Rooy, secretaris

Den Haag, 1 maart 2012

Verslag van de Raad van Bestuur

Verslag van de Raad van Bestuur

BNG is stabiel op koers ondanks de aanhoudende turbulentie op de internationale kapitaalmarkten. Nagenoeg alle doelstellingen van de bank zijn in 2011 gerealiseerd. Naast zeer hoge marktaandelen in de belangrijkste klantsegmenten heeft de bank een meer dan redelijk rendement voor de aandeelhouders behaald.

BNG sluit het verslagjaar af met een nettowinst van EUR 256 miljoen, een daling van EUR 1 miljoen in vergelijking met 2010. De nettowinst werd positief beïnvloed door een 13% hoger renteresultaat, vooral veroorzaakt door de toename van de langlopende kredietportefeuille en door het verbeterde rendement op de portefeuille. De nettowinstontwikkeling kon hiervan niet profiteren omdat het resultaat financiële transacties ook in 2011 sterk negatief is uitgekomen.

De schuldencrisis in de Verenigde Staten en Europa houdt de wereld in haar greep en heeft uiteraard ook gevolgen voor BNG. De onzekerheid op de financiële markten over een structurele oplossing voor de eurocrisis heeft geleid tot ongekend hoge opslagen voor krediet- en liquiditeitsrisico's van het overgrote deel van de verhandelbare effecten in de portefeuille van de bank. Het deel van de activa dat wordt gewaardeerd tegen marktwaarde is hierdoor negatief beïnvloed. Als gevolg hiervan bedraagt het resultaat financiële transacties in de verslagperiode EUR 89 miljoen negatief. De topratings van de bank zijn door Moody's, Fitch en S&P in 2011 herbevestigd en BNG wordt door beleggers als een van de veiligste banken ter wereld beschouwd. In lijn met de visie van S&P op de ontwikkeling van de kredietwaardigheid van de Nederlandse Staat is aan de rating van BNG een 'negative outlook' toegevoegd.

BNG is de bank voor het maatschappelijk belang en biedt gespecialiseerde dienstverlening aan tegen zo laag mogelijke kosten. Het streven van de bank is om een betrouwbare partner te zijn, de sterke marktpositie te behouden en de relatie met de klanten te bestendigen en waar mogelijk te verbeteren. De zeer hoge marktaandelen van de bank bevestigen het belang van de rol van BNG juist in deze gespannen situatie op de financiële markten. Van de marktvraag in de kernsectoren werd meer dan 70% door BNG ingevuld.
De nieuw verstrekte langlopende kredietverlening in 2011 is, conform verwachting, in vergelijking met 2010 afgenomen met 25 procent tot EUR 12,3 miljard en ligt daarmee – na het historisch hoogtepunt van 2010 – op een meer gebruikelijk niveau. Ondanks de lagere nieuwe kredietverlening zorgde onder andere de uitbetaling in 2011 van de reeds in 2010 gecontracteerde leningen voor een groei van de totale portefeuille langlopende uitzettingen aan klanten op basis van hoofdsommen met EUR 6,2 miljard tot EUR 80,2 miljard.

Ten behoeve van herfinanciering en kredietverlening heeft BNG in 2011 EUR 16,4 miljard (2010: EUR 18,2 miljard) langlopende financiering aangetrokken. In de eerste helft van 2011 heeft de bank haar liquiditeitsprofiel verbeterd door het aantrekken van funding met relatief lange looptijden. In de tweede helft van 2011 namen de activiteiten op de internationale kapitaalmarkten steeds verder af. Als gevolg hiervan zijn de opslagen voor krediet- en liquiditeitsrisico die de bank moet betalen bij langere looptijden in de laatste twee maanden van het jaar opgelopen. De kredietwaardigheid van de bank heeft haar te allen tijde in staat gesteld om het liquiditeitsprofiel op een adequaat niveau te houden.

BNG volgt nauwlettend de ontwikkelingen in wet- en regelgeving. De toenemende regeldruk als reactie op de financiële crisis is een punt van aandacht. Nagenoeg alle voorstellen brengen direct of indirect lastenverzwaringen mee voor banken. Een relatief kleine organisatie als BNG wordt hierdoor financieel en operationeel gezien zwaar belast. De focus van de bank ligt vooral bij het voornemen van het Baselse Comité voor Bankentoezicht om de minimumnorm van de leverage ratio vanaf 2018 op minimaal 3% vast te stellen. Deze niet-risicogewogen solvabiliteitsratio is per definitie ongunstig voor banken met een balans die hoofdzakelijk bestaat uit kredietrisicoarme activa. BNG heeft in het verslagjaar een plan opgesteld om uiterlijk ultimo 2017 te kunnen voldoen aan de minimumnorm. Geconcludeerd is dat de noodzakelijke groei van het eigen vermogen opgebracht zal moeten worden door een groter deel van de winst in te houden, mogelijk aangevuld met een relatief beperkte uitgifte van hybride schuldbewijzen die het karakter hebben van eigen vermogen. In lijn met deze ontwikkelingen en de verwachtingen ultimo 2011 wordt de algemene vergadering van aandeelhouders daarom een dividendpercentage van 25% van de nettowinst voorgesteld. Dit komt neer op totaal EUR 64 miljoen of EUR 1,15 per aandeel (2010: EUR 2,30).

Over 2012 wordt een licht hoger renteresultaat verwacht dan over het verslagjaar. De ontwikkeling van het nettoresultaat 2012 kan afwijken van de relatief gunstige ontwikkeling van het renteresultaat. Vanwege de vele onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de hoogte van de nettowinst 2012.

Economische ontwikkelingen

De wereldeconomie ontwikkelde zich in 2011 gunstig, al viel de groei in de loop van het jaar terug. Uiteenlopende ontwikkelingen als de gestegen grondstoffenprijzen, de natuurramp in Japan, maar vooral de escalatie van de eurocrisis temperden de groei van de bedrijvigheid in de westerse landen.
De opkomende landen ondervonden nog weinig hinder van genoemde ontwikkelingen. Zo kwam de groei van de Chinese economie met 9 procent niet veel lager uit dan in 2010.
De inflatie liep in de meeste landen op als gevolg van hogere olieprijzen.

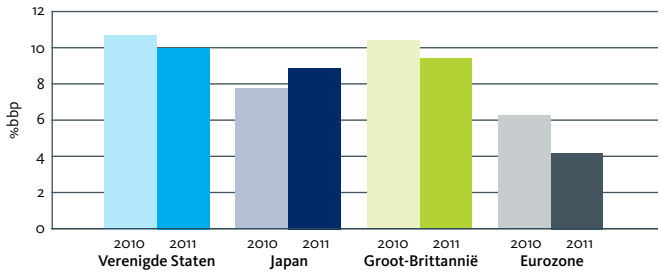
De groei van de Amerikaanse economie onderging in 2011 nagenoeg een halvering naar circa 1,7 procent. Deze afname werd evenwel nagenoeg geheel veroorzaakt door een terugloop van de bedrijfsvoorraden. De effectieve binnenlandse vraag bleef zich gematigd positief ontwikkelen. Bedrijven investeerden meer in vaste activa, waardoor de werkgelegenheid aantrok. De consumptie nam met ruim 2 procent toe. De uitvoer groeide sterker ondanks een meer gematigde ontwikkeling van de externe vraag. De inflatie liep op van 1,6 procent naar 3,2 procent.
De voornaamste bron van expansie van de bedrijvigheid in de eurozone was de buitenlandse vraag. De uitvoer groeide sterker dan de invoer. Dat kwam voornamelijk door een teruglopende binnenlandse vraag in de eurozone. Het vertrouwen in de private sector kwam onder druk te staan als gevolg van de escalatie van de eurocrisis en de daarmee samenhangende scherp uiteenlopende renteontwikkeling. De economie van de regio als geheel groeide met 1,5 procent iets minder dan in 2010. De inflatie liep op van 1,6 procent naar 2,7 procent.
Het gezamenlijke overheidstekort van de eurolanden daalde in 2011 tot iets meer dan 4 procent van het bbp. Dat is aanzienlijk lager dan in de Verenigde Staten en andere belangrijke westerse landen. Ook de bruto overheidsschuld van de eurozone als geheel verhoudt zich niet ongunstig in vergelijking tot andere grote industrielanden.

De economische ontwikkeling in de afzonderlijke eurolanden liep uiteen. De Duitse economie groeide opnieuw sterk, waaraan anders dan vorig jaar niet alleen de uitvoer maar ook de consumptie bijdroeg. Ook Frankrijk en de kleine noordelijke eurolanden wisten nog een lichte economische groei te realiseren. In zuidelijke eurolanden trad daarentegen een krimp van de bedrijvigheid op. Niet alleen profiteerden deze landen als gevolg van een zwakke concurrentiepositie veel minder van de groei van de wereldhandel, ook ondervonden zij de negatieve bestedingseffecten van overheidsbezuinigingen. Dat was met name het geval in Griekenland en Portugal, dat zich dit voorjaar genoodzaakt zag om een beroep te doen op liquiditeitssteun van het IMF en de European Financial Stability Facility (EFSF), het Europese noodfonds. In Spanje en Italië bleef de economische groei ook achter. De overheden van beide landen zagen zich genoodzaakt additionele bezuinigingen aan te kondigen, teneinde het vertrouwen van beleggers te behouden en een beroep op het EFSF te voorkomen. Ierland, dat eveneens leningen uit het noodfonds ontving, was een van de weinige financieel zwakke eurolanden waar de economie aantrok. De uitvoer van Ierland profiteerde van een aanzienlijke verbetering van de concurrentiepositie als gevolg van een verlaging van de lonen.

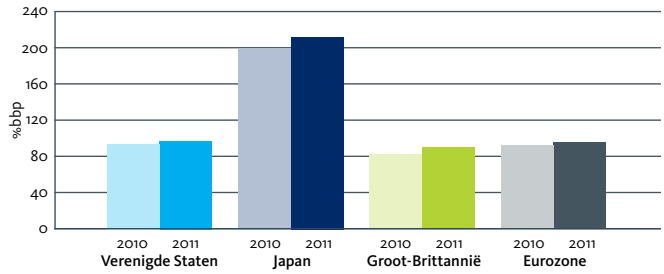
De Nederlandse economie kende in het verslagjaar een gematigde expansie. De toename van het bbp met 1,8 procent was grotendeels te danken aan de buitenlandse vraag. De uitvoer groeide opnieuw sterk, zij het wat minder dan in 2010. De investeringen in vaste activa herstelden zich van de krimp in 2010, maar dat leidde slechts tot een bescheiden werkgelegenheidsgroei. Het vertrouwen in de economie kwam in de loop van het jaar onder druk, waardoor de consumptie in 2011 als geheel daalde. De inflatie liep op van 1,3 procent naar 2,3 procent.

Het monetaire beleid bleef in 2011 onverminderd ruim. In de Verenigde Staten besloot de Federal Reserve de looptijd van de aangekochte staatsleningen te verlengen. De Amerikaanse centrale bank beoogde met deze maatregel de langerente-

1. Begrotingstekort (%bbp)

2. Bruto overheidsschuld (%bbp)

niveaus laag te houden en de economische groei te stimuleren. De Federal Reserve kondigde daarnaast aan dat het belangrijkste officiële tarief tot ultimo 2014 op het extreem lage niveau van 0 tot 0,25 procent zou kunnen worden gehandhaafd.

De Europese Centrale Bank (ECB) daarentegen besloot in het voorjaar naar aanleiding van de oplopende inflatie de herfinancieringsrente in twee stappen te verhogen van 1,0 naar 1,5 procent. De escalatie van de eurocrisis noopte in de tweede jaarhelft tot een omslag in het monetaire beleid. Met het oog op het bewaren van de financiële stabiliteit werd in augustus besloten om het aankopen van staatsleningen van de financieel zwakke eurolanden te hervatten. Deze aankopen bleven evenwel in omvang beperkt in vergelijking met de Verenigde Staten en werden bovendien gecompenseerd door liquiditeitsbeperkende maatregelen teneinde mogelijke inflatierisico's tegen te gaan. Door een gebrek aan transparantie was onvoldoende duidelijk waar de marktwaardeverliezen op beleggingen in staatsleningen terechtkwamen.
Het vertrouwen tussen de banken nam zodoende zienderogen af. Banken waren minder bereid om elkaar leningen te verstrekken, waardoor steeds grotere bedragen in de vorm van deposito's werden gestald bij de ECB. Teneinde een scherpe terugval van de kredietverlening te voorkomen zag de centrale bank zich genoodzaakt om additionele liquiditeitsverruimende maatregelen te nemen, onder meer in de vorm van de verstrekking van omvangrijke driejarige leningen aan de banken. Daarnaast werd de herfinancieringsrente in twee stappen weer verlaagd naar 1,0 procent.

Onder invloed van de fiscale problemen liepen de renteverschillen in de eurozone sterk op. In de noordelijke eurolanden daalden de rentetarieven op staatsleningen tot historisch lage niveaus. Het rendement op Duitse tienjarige staatsleningen daalde in 2011 van 2,9 procent naar 1,8 procent. De rente op vergelijkbare Nederlandse staatsleningen liep terug van 3,1 procent naar 2,2 procent. In de kortere looptijden bereikten de rentetarieven nog veel lagere niveaus. De Nederlandse Staat wist in december zelfs twee geldmarktleningen uit te geven tegen licht negatieve rentetarieven.
De overheden in de zuidelijke eurolanden daarentegen zagen de rentetarieven door gebrek aan vertrouwen van beleggers steeds verder oplopen. Niet zonder invloed in dit verband was de beslissing van de Europese regeringsleiders van 21 juli 2011 om verdere steun aan Griekenland afhankelijk te stellen van een bijdrage van de private sector. De banken werd gevraagd op vrijwillige basis af te zien van een aanzienlijk deel van hun vorderingen op de Griekse staat. Beleggers vreesden dat een dergelijke regeling vroeg of laat ook voor andere landen zou kunnen gaan gelden, hoewel het Europese akkoord dit expliciet uitsluit. Een andere bron van onzekerheid was dat het noodfonds onvoldoende werd uitgebreid en daardoor te gering bleef om eventuele nieuwe financieringsproblemen op te vangen. Landen van buiten Europa bleken niet bereid te lenen aan het noodfonds. De regeringsleiders besloten daarop dat de centrale banken van de eurolanden voor een bedrag van EUR 150 miljard aan bilaterale leningen onder overheidsgarantie zullen verstrekken aan het IMF ten behoeve van de financiering van eurolanden. De andere lidstaten van de EU werd een bijdrage van EUR 50 miljard gevraagd. De hoop is dat landen van buiten Europa daardoor ook bereid zijn om extra bedragen aan het IMF uit te lenen.
Tegen het einde van het kalenderjaar liepen de renteverschillen enigszins terug. Dat was vooral te danken aan de gememoreerde monetaire verruiming door de ECB. De extra liquiditeiten werden door de banken deels belegd in staatsleningen, waardoor de rendementen – vooral in de kortere looptijden – een daling ondergingen.

De regeringsleiders hebben in december 2011 enkele stappen gezet op weg naar versterking van de begrotingsdiscipline en economische beleidsconvergentie. Er is een begrotingspact gesloten, waarin de bestaande afspraken op deze terreinen zijn vastgelegd. Een van de gevolgen zal zijn, dat vrijwel automatisch sancties worden opgelegd aan landen die normen en afspraken overtreden. De oplegging van de sancties blijft evenwel onderworpen aan intergouvernementele besluitvorming. Voorts is besloten het European Stability Mechanism (ESM) medio 2012 – een jaar eerder dan de bedoeling was – in werking te laten treden. Het fonds krijgt in de voornemens een nominale omvang van EUR 700 miljard. Hiervan bestaat EUR 80 miljard uit eigen vermogen en het resterende bedrag uit garanties afgegeven door de eurolanden. Het EFSF bestaat louter uit garanties van de eurolanden. Landen die in aanmerking willen komen voor leningen uit het ESM, zullen het begrotingspact moeten hebben ondertekend.

Ontwikkelingen en gevolgen van nieuwe regelgeving
Als een van de antwoorden van de regelgevers en toezichthouders op de crisis worden financiële instellingen in het algemeen en banken in het bijzonder geconfronteerd met een grote stroom aan nieuwe wet- en regelgeving. Nagenoeg alle voorstellen brengen direct of indirect lastenverzwaringen mee voor banken, zoals de bankenbelasting, het centraal afwikkelen van swaptransacties en de extra kapitaalopslag voor derivaten. Naast de kosten uit hoofde van de implementatie en het lastenverzwarende effect moet ook rekening worden gehouden met de mogelijke negatieve implicaties voor de kredietverlening. De belangrijkste nieuwe wet- en regelgeving voor de bank zijn Basel III en CRD IV en de aanpassingen van IFRS. In 2011 zijn de contouren hiervan nader ingevuld.

De aanpassingen in de IFRS-regelgeving (vooral IFRS 9) zullen de balansindeling en de samenstelling van de winst-en-verliesrekening ingrijpend wijzigen. Ook de boekhoudkundige resultaten van banken kunnen sterk wijzigen door de huidige voorstellen. De verwachting is dat veel banken meer activa tegen marktwaarde dienen te waarderen, met grotere resultaatvolatiliteit als gevolg. Voorshands verwacht BNG juist meer activa tegen geamortiseerde kostprijs te kunnen waarderen en daarmee meer stabiliteit in het jaarresultaat te zullen realiseren. De eerste voorstellen van de International Accounting Standards Board (IASB) ten aanzien van bijzondere waardevermindering (impairment) en hedge accounting bleken erg complex en hebben geleid tot veel oppositie van onder meer de opstellers van jaarrekeningen. De IASB heeft aan het commentaar gehoor gegeven en is meer haalbare alternatieven aan het voorbereiden. De ontstane achterstand op het tijdpad noopte de IASB medio 2011 de oorspronkelijke implementatiedatum van IFRS 9 uit te stellen van begin 2013 naar begin 2015. Deze planning noodzaakt de bank om begin 2014 de nieuwe regelgeving te hebben geïmplementeerd ten behoeve van de beschikbaarheid van vergelijkende cijfers.

In december 2010 heeft het Baselse Comité voor Bankentoezicht de richtlijnen van Basel III uitgevaardigd. In tegenstelling tot de meeste banken gaat de aandacht van BNG minder uit naar de nieuwe liquiditeitsverplichtingen of de nieuwe kapitaalvereisten ten aanzien van de risicogewogen solvabiliteitsratio's (zoals de BIS tier 1-ratio). BNG voldoet aan de bijbehorende minimumnormen. De focus van BNG ligt vooral bij het Baselse voornemen om de minimumnorm van de leverage ratio vanaf 2018 op minimaal 3% vast te stellen. Deze niet-risicogewogen solvabiliteitsratio komt in hoofdlijnen neer op het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal en is per definitie ongunstig voor banken met een balans die hoofdzakelijk bestaat uit kredietrisicoarme activa. In de tweede helft van 2011 zijn de conceptteksten van de Europese regelgeving (CRD IV) gepubliceerd, waarmee de Baselse voorstellen in verordeningen en richtlijnen worden omgezet. Op het gebied van de leverage ratio is daarin nog geen na te streven percentage opgenomen. De European Banking Authority – sinds 1 januari 2011 de toezichthoudende autoriteit voor de banksector in Europa – is opdracht gegeven om uiterlijk 2016 met een analyse te komen over de te stellen hoogte van de ratio, mede in relatie tot de verschillende bedrijfsmodellen van verschillende banken. Dit biedt de bank de mogelijkheid toezichthouders en belangenorganisaties te (blijven) wijzen op de negatieve effecten van een dergelijke ongenuanceerde kapitaalseis voor kredietrisicoarme banken zoals BNG.

Ondanks de onzekerheden en de ogenschijnlijk lange implementatietermijn dienen noodzakelijke beslissingen nu al te worden voorbereid. De financiële markten lijken een aanpassing aan de normen spoediger te willen afdwingen dan de relatief ruime overgangstermijnen die de regelgevers geformuleerd hebben. Daarnaast wil DNB periodiek een (aangepast) migratieplan ontvangen waarin aangegeven wordt hoe, op termijn, aan de nieuwe vereisten zal worden voldaan. BNG heeft in 2011 een eerste plan opgesteld om uiterlijk ultimo 2017 te kunnen voldoen aan de minimumnorm van de leverage ratio.

BNG heeft een aantal mogelijkheden om op termijn aan deze minimumnorm te voldoen. Een daarvan, verkorting van de balans, acht de bank geen optie. Dit is alleen te bereiken door verkoop van een substantieel deel van de kredietportefeuille in combinatie met beperking van nieuwe kredietverlening. Dit is strijdig met de missie van de bank. Geconcludeerd is dat de noodzakelijke groei van het eigen vermogen opgebracht zal moeten worden door een groter deel van de winst in te houden, mogelijk te gelegener tijd aan te vullen met een relatief beperkte uitgifte van hybride schuldbewijzen die het karakter hebben van eigen vermogen. Op basis van de ontwikkelingen en verwachtingen ultimo 2011 wordt met ingang van de uitkering over het boekjaar 2011, waarover in deze vergadering wordt besloten, jaarlijks voorgesteld het dividend vast te stellen op 25% van de nettowinst. Deze aanpassing van het dividendbeleid geldt in beginsel voor de gehele overgangsperiode tot 2018 maar zal worden heroverwogen zodra duidelijkheid wordt verkregen over de definitieve vorm en hoogte van de leverage ratio, alsmede bij het onverhoopt niet uitkomen van verwachtingen ten aanzien van groei en/of resultaatontwikkeling.

Klantontwikkelingen

Publieke sector

In het verlengde van het regeerakkoord uit 2010 heeft het Rijk nadere afspraken gemaakt met de decentrale overheden over de voorgenomen decentralisaties, de financiële en bestuurlijke verhouding en omgangsvormen 2012-2015.

In het voorjaar van 2011 is een onderhandelaarsakkoord gesloten. Het akkoord geeft duidelijkheid over de decentralisaties van de Jeugdzorg en de AWBZ-begeleiding. Verder bevat het akkoord gunstige uitkomsten ten aanzien van de beleidsvrijheid van gemeenten, de omvang van de budgetten en het beperken van toezicht. De in het regeerakkoord opgenomen taakstelling Regionale Uitvoeringsdiensten is van de baan. Ook zijn concrete afspraken gemaakt over de terugdringing van regeldruk en de verdere ontwikkeling van de

e-overheid. Verder is compensatie gevonden voor het met ingang van 2013 beëindigen van de rijksbijdrage aan het Afvalfonds.

De sombere financieel economische omstandigheden zorgen voor beperkingen in de financiële randvoorwaarden. De arbeidsmaatregelen, met name in de sociale werkvoorziening, baren grote zorgen. Er is weliswaar EUR 400 miljoen toegezegd in een herstructureringsfonds maar waarschijnlijk zal dit niet voldoende zijn. Hierdoor is er bij gemeenten veel weerstand tegen het akkoord. Tijdens de algemene ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in juni 2011 gingen de gemeenten akkoord met het onderhandelaarsakkoord maar met uitzondering van de sociale paragraaf Werken naar vermogen. Het Rijk en de VNG gaan vanuit eigen verantwoordelijkheid verder met het dossier Werk en de sociale werkvoorziening.

De situatie rond grondexploitaties blijft zorgelijk. De gemeentelijke verliezen op ruimtelijke plannen kunnen de komende jaren oplopen tot EUR 2,9 miljard. Dit blijkt uit onderzoek uitgevoerd in opdracht van de VNG en de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Infrastructuur & Milieu (I&M). EUR 1,8 miljard van de EUR 2,9 miljard heeft betrekking op directe verliezen, waarvan in 2010 reeds EUR 0,8 miljard is verwerkt in de jaarrekeningen van de gemeenten. Een bedrag van EUR 1,1 miljard heeft betrekking op winstverdamping, waarvan in 2010 reeds EUR 0,1 miljard is verwerkt in de jaarrekeningen. De meeste gemeenten kunnen een dergelijke tegenvaller nog opvangen uit hun reserves, sommige gemeenten zullen extra moeten bezuinigen. Geschat wordt dat de reservepositie van circa 35 gemeenten onvoldoende is om deze tegenvallers op te vangen. Het aantal potentiële artikel 12-gemeenten loopt hierdoor sterk op. In 2011 hebben drie gemeenten een aanvullende uitkering artikel 12 aangevraagd. Bij geen van deze gemeenten was overigens het gevoerde grondbeleid de (hoofd)oorzaak.

Volkshuisvesting

BNG is de belangrijkste financier van de woningcorporatiesector. Na de historisch hoge kredietverlening in 2010 is de kredietvraag van de corporatiesector in 2011 zoals verwacht sterk teruggevallen. Woningcorporaties anticipeerden in 2010 op nieuwe staatssteunregelgeving die de mogelijkheden voor het aantrekken van leningen met borging van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) per 1 januari 2011 zou beperken.

Per 1 januari 2011 is de interimregeling staatssteun voor woningcorporaties van kracht. Deze regeling is opgesteld naar aanleiding van de Europese staatssteunbeschikking uit 2009. De achtervangpositie van de overheid bij door het WSW geborgde leningen vormt het belangrijkste element van staatssteun. In de interimregeling is benoemd voor welke activiteiten staatssteun geoorloofd is en welke voorwaarden daarbij gelden. Hierin is echter nog geen aandacht voor de door de Europese beschikking verplicht gestelde administratieve scheiding tussen diensten van algemeen economisch belang (DAEB), waarvoor staatssteun geoorloofd is, en niet-DAEB activiteiten, die geen staatssteun mogen ontvangen. In mei heeft de minister van BZK een voorstel voor de herziene Woningwet naar de Tweede Kamer gestuurd. In deze wet wordt onder andere verdere invulling gegeven aan de staatssteunregels. Het wetsvoorstel geeft nog geen uitsluitsel over hoe de administratieve scheiding moet worden vormgegeven en in welke mate woningcorporaties vermogen mogen inzetten voor niet-DAEB activiteiten. Deze punten moeten nog worden uitgewerkt in een algemene maatregel van bestuur. De exacte vormgeving is sterk bepalend voor de toekomstige financierbaarheid van deze activiteiten.

In de interimregeling is tevens benoemd dat in geval van herfinanciering alleen dat gedeelte dat betrekking heeft op DAEB activiteiten met WSW-borging mag worden geherfinancierd. Een 'overgangsregime' bepaalt dat leningen die voor 1 januari 2011 zijn geborgd door corporaties volledig mogen worden gealloceerd aan de DAEB activiteiten. Dat betekent dat deze leningen in beginsel integraal voor geborgde herfinanciering in aanmerking komen. Een uitzondering geldt voor corporaties die meer dan 50% van de WOZ-waarde met WSW-geborgde gelden hebben beleend. Mede als gevolg van het overgangsregime is de ongeborgde kredietvraag vooralsnog beperkt. Andere redenen zijn de huidige situatie op de woningmarkt en de onzekerheden over de administratieve splitsing.

In de in juli 2011 gepresenteerde woonvisie van het kabinet wordt een aantal zaken uit het regeerakkoord nogmaals benoemd. Het huurbeleid, kooprecht voor de huurder en duidelijkheid over het werkdomein zijn daarbij het meest direct van invloed op de corporatiesector. Belangrijke uitgangspunten bij de opstelling van de woonvisie zijn de beperkte relatie tussen de prijs en gewildheid van huurwoningen en de grote omvang van de corporatiesector ten opzichte van het aantal huishoudens dat tot de doelgroep van de sector behoort.

Er lijkt een eind gekomen aan de gestage groei van investeringen in nieuwbouw van zowel huur- als koopwoningen. Uit het Sectorbeeld voornemens woningcorporaties van het Centraal Fonds Volkshuisvesting blijkt dat investeringen van woningcorporaties zich weer meer op de lagere inkomens-

groepen richten. De oorzaken liggen in de huidige situatie op de woningmarkt en de beperktere financiële mogelijkheden. Investeringen in nieuwbouw dalen weliswaar, maar de omvang van investeringen in woningverbetering neemt toe.

Zorgsector

In 2011 heeft politieke besluitvorming plaatsgevonden over maatregelen die de gezondheidszorg in Nederland betaalbaar, toegankelijk en van hoge kwaliteit moeten houden. Er worden belangrijke stappen gezet om het zorgstelsel om te vormen van een aanbod- naar een vraaggestuurd model. Dit moet de alsmaar stijgende collectieve zorguitgaven beheersbaar houden.

In 2012 zal de bekostiging van de ziekenhuiszorg ingrijpend wijzigen. De ziekenhuizen krijgen te maken met diverse overheidsmaatregelen. Naast de invoering van een geheel nieuw declaratiesysteem wordt de bekostiging van de ziekenhuizen hervormd. De functionele budgetbekostiging in de medisch specialistische zorg gaat via een transitiemodel in de jaren 2012 en 2013 geleidelijk plaatsmaken voor prestatiebekostiging. Het zogenaamde B-segment, zorgactiviteiten waar zorgaanbieder en zorgverzekeraar vrij mogen onderhandelen over prijs en kwaliteit, wordt verhoogd naar 70%. Voor specifieke zorgfuncties die niet geschikt zijn voor prestatiebekostiging wordt een beschikbaarheidsvergoeding vastgesteld. In de jaren 2012-2014 wordt een tijdelijk beheersmodel ingesteld voor de honorariumomzet van vrijgevestigde medisch specialisten. De bevoorschotting van ziekenhuizen wordt een zaak tussen ziekenhuis en zorgverzekeraar.

Het kabinet is er veel aan gelegen om de overstap naar een vraaggestuurd zorgstelsel zo snel mogelijk te maken. De aanhoudende groei van de zorguitgaven, boven het budgettair kader zorg, maakt budgetkortingen onder de huidige systematiek onvermijdelijk. Er wordt een macrobeheersmodel ingesteld dat het mogelijk maakt om overschrijdingen in de uitgaven aan de medisch specialistische zorg, in rekening te brengen bij de ziekenhuizen. Daarnaast heeft het kabinet een convenant gesloten met de betrokken partijen voor het beheersen van de kosten voor medisch specialistische zorg. Het convenant beoogt de volumegroei in de komende jaren te maximeren op 2,5%.
Het kabinet dicht de zorgverzekeraars een cruciale rol toe in het beteugelen van de groeiende zorguitgaven. Door het risicovereveningsmodel te wijzigen wordt een groter financieel risico bij de zorgverzekeraars neergelegd. Dit moet hen stimuleren tot een betere zorginkoop en zo bijdragen aan lagere prijzen en hogere kwaliteit. De wijzigingen betreffen de afbouw van de macronacalculatie en een aantal ex-post compensatiemechanismen in de risicoverevening per 2012.

In september 2011 heeft het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WfZ) de triple A-status gekregen van ratingbureau S&P.

Het was de eerste keer sinds de oprichting van het WfZ in 1999 dat een kredietwaardigheidbeoordeling heeft plaatsgevonden op initiatief van het WfZ. Hiermee beoogt het WfZ een zo goed mogelijke toegang tot de kapitaalmarkt te bewerkstelligen voor de leden. Voor pensioenfondsen en verzekeraars – zeker in het buitenland – is de triple A-rating in veel gevallen een formele vereiste om te mogen beleggen in bepaalde debiteuren. In lijn met een mogelijke toekomstige ratingverlaging van de Nederlandse staat heeft ratingbureau S&P het WfZ een 'negative outlook' toegekend.

Ook in de caresector wordt prestatiebekostiging ingevoerd. Voor de langdurige verzorging en verpleging en geestelijke gezondheidszorg worden integrale tarieven ingevoerd. Onderdeel van het integrale tarief is de normatieve huisvestingscomponent (NHC) die dekking geeft voor de kapitaallasten. Van belang is daarbij dat de dekking voor de kapitaallasten niet langer synchroon loopt aan de werkelijke kapitaallasten. De ouderdom van een gebouw bepaalt in hoge mate of er na de stelselovergang een dekkingstekort of -overschot ontstaat in de bekostiging van de kapitaallasten. Dit kan ertoe leiden dat een boekwaardeverlies noodzakelijk wordt bij zorginstellingen als de huidige afschrijvingstermijn niet in verhouding blijkt te staan tot de werkelijke gebruiksduur. De overheid stelt hier in principe geen compensatie tegenover. Gelet op de relatief lange afschrijvingstermijnen zal de stelselwijziging naar verwachting niet zonder problemen verlopen.

De overheid wil de zorg- en woonfunctie zoveel mogelijk gaan scheiden. Dit betekent dat de bekostiging van zorgactiviteiten gescheiden wordt van de bekostiging van de kapitaallasten van het vastgoed. De AWBZ-gelden moeten in de toekomst zoveel mogelijk aan zorgactiviteiten worden besteed. Het is aan de zorginstellingen om de kapitaallasten van het vastgoed zoveel mogelijk door middel van een huurrelatie met de bewoner te gaan bekostigen.

Publiek-private samenwerking: DBFM(O)

BNG speelt een belangrijke rol bij de financiering van projecten die met de integrale aanbestedingsvorm Design, Build, Finance, Maintain & Operate (DBFMO) worden gerealiseerd. In maart heeft het kabinet de visie op DBFMO gepresenteerd. Het kabinet wil door versterkte inzet van DBFMO meer kwaliteit voor minder geld realiseren bij de aanleg, het onderhoud en het beheer van met name gebouwen, zoals rijkskantoren, kazernes en gevangenissen en infra-

structuur zoals wegen en spoor en ‘natte’ infrastructuur, zoals sluizen en kanalen. In principe wordt gekozen voor DBFMO indien dit meerwaarde oplevert. Zo verwacht Rijkswaterstaat de komende jaren nog voor minimaal EUR 10 miljard aan DBFM-contracten op de markt te zetten.
De inzet van DBFMO op decentraal niveau komt nog maar mondjesmaat van de grond. Wel bestaat een toenemende belangstelling op dit niveau voor integrale aanbestedingsvormen. De minister van Infrastructuur & Milieu heeft eind oktober het loket PPSsupport geopend. Hiermee wordt getracht de opdrachtenstroom voor de geïntegreerde contractvormen te verbreden. Het loket moet gaan fungeren als informatiepunt voor zowel overheden als bedrijfsleven. BNG is intensief betrokken bij dit initiatief.

BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening wil BNG bijdragen aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De missie van BNG is vertaald in de strategische doelstellingen: het behoud van substantiële marktaandelen in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders. Voorwaarden voor het realiseren van de doelstellingen zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en een zo effectief en efficiënt mogelijke bedrijfsvoering. Solvabiliteitsvrije kredietverlening blijft de kernactiviteit van de bank waarbij gemeenten en provincies, woningcorporaties en instellingen in de zorg en het onderwijs de belangrijkste klantengroepen zijn.

Substantiële marktaandelen betekent dat BNG zich ten doel stelt in meer dan de helft van de totale langlopende solvabiliteitsvrije kredietvraag door decentrale overheden, corporaties en zorginstellingen rendabel te voorzien. Een redelijk rendement voor de aandeelhouder vertaalt zich in de doelstellingen van de bank in een netto rendement op het eigen vermogen van ten minste 8%.
De doelstellingen zijn in 2011 gerealiseerd. Marktaandelen in de kernsectoren liggen – soms ver – boven de doelstellingen. Dit is mede gerealiseerd doordat de bank altijd het loket heeft kunnen openhouden. Het renteresultaat ontwikkelt zich gunstig, de bank heeft door het gevoerde funding- en liquiditeitsbeleid gunstige marges voor de komende jaren kunnen opbouwen in de kredietportefeuille . De topratings zijn in 2011 behouden en BNG wordt als een van de veiligste banken ter wereld beschouwd [17] ondanks de 'negative outlook' door ratingbureau S&P in lijn met de mogelijke toekomstige ratingverlaging van de Nederlandse staat.

BNG wil de positie van expert in financiering van publieke voorzieningen in de komende jaren verder versterken. De strategie van de bank is gericht op het inspelen op de (veranderende) behoeften van de klant door het volgen van het overheidsbeleid en het bieden van oplossingen voor in complexiteit toenemende financieringsvraagstukken. Hoewel de crisis een terugval heeft veroorzaakt, verwacht de bank in nagenoeg alle sectoren op langere termijn een geleidelijke verschuiving naar ongegarandeerde, c.q. solvabiliteitsplichtige, kredietverlening. Voorbeelden zijn het streven naar meer publiek-private samenwerking in bijna alle sectoren en de eigen verantwoordelijkheid voor huisvesting in de zorg en het onderwijs. De bank brengt bijvoorbeeld kennis en kunde in om bij de publiek-private samenwerking oplossingen te bieden, waardoor nieuwe mogelijkheden voor financiering in dergelijke samenwerkingsverbanden ontstaan.

In 2010 is besloten de nieuwe kredietverlening weer volledig te richten op de Nederlandse markt en buitenlandse kredietverlening nog slechts in uitzonderlijke gevallen aan te gaan. BNG beperkte zich hierbij overigens altijd al tot kredietverlening binnen EU-lidstaten met een rating van ten minste AA-/Aa3. De kredietverlening aan buitenlandse klanten bedraagt circa 1 procent van de totale kredietportefeuille. Beleggingen in schuldbewijzen uit landen van de Europese Unie worden aangegaan indien deze binnen het liquiditeitsmanagementbeleid van de bank passen. In dit kader bezit de bank een portefeuille – veelal genoteerde – schuldbewijzen uit landen van de Europese Unie, waaronder de zogenaamde GIIPS-landen. Het beleid is mede naar aanleiding van de nieuwe Baselse richtlijnen in 2011 aangescherpt. Alleen schuldbewijzen die onder deze richtlijnen kwalificeren als (zeer) liquide komen sindsdien in aanmerking als belegging.

[17] Global Finance, http://www.gfmag.com/tools/best-banks/11661-worlds-50-safest-banks-april-2012.html#axzz10RKokW9V

Producten en diensten

Kredietverlening is en blijft de kernactiviteit van de bank. BNG biedt daarnaast producten aan op het gebied van betalingsverkeer, het verstrekken van advies, participaties in gebiedsontwikkeling en duurzaam en Fido-proof beleggen. De belangrijkste producten en diensten van de bank zijn beschreven in de corporate brochure, die gepubliceerd is op bng.nl.

Kredietverlening
Sinds het ontstaan van de crisis is de belangrijke rol van BNG als kredietverlener aan overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang benadrukt. Waar menig concurrerende aanbieder terughoudend werd in het verstrekken van langlopend krediet aan overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang, heeft BNG de kredietverlening onverminderd kunnen continueren.

De nieuw verstrekte langlopende kredietverlening in 2011 is conform verwachting in vergelijking met 2010 afgenomen met 25 procent tot EUR 12,3 miljard en ligt daarmee – na het historisch hoogtepunt van 2010 – op een meer gebruikelijk niveau. De daling is, eveneens zoals verwacht, vooral zichtbaar in de sector volkshuisvesting. Vanwege de onzekerheden eind 2010 over de invulling van nieuwe regelgeving inzake borgingsmogelijkheden hebben woningcorporaties toen reeds belangrijke delen van hun financieringsbehoefte van 2011 ingevuld. De vraag in 2011 vanuit de decentrale overheden en de zorgsector naar nieuwe langlopende leningen is ten opzichte van voorgaand jaar ongeveer gelijk gebleven. Mede door de terughoudendheid van andere aanbieders stabiliseerden de marktaandelen van BNG in alle sectoren op de zeer hoge niveaus van vorig jaar.

De omvang van de nieuw verstrekte solvabiliteitsplichtige kredietverlening in 2011 is ten opzichte van 2010 met EUR 0,3 miljard toegenomen tot EUR 2,0 miljard. Solvabiliteitsplichtige kredietverlening is door de crisis relatief duur geworden, de hogere risico's nopen tot hogere opslagen voor kredietrisico. Vooral bij decentrale overheden en woningcorporaties neemt de vraag naar solvabiliteitsplichtige kredietverlening af door het uitstellen of – in sommige gevallen – zelfs afstellen van investeringsplannen, onder invloed van de verslechterde economische omstandigheden en vooruitzichten. De vraag vanuit de zorgsector in 2011 naar kredietverlening buiten de borging door het WfZ was relatief groot. De helft van de nieuwe solvabiliteitsplichtige kredietverlening is uitgezet in deze sector. Dit is vooral veroorzaakt door de financiering, veelal in consortiaal verband met andere Nederlandse geldverstrekkers, van enkele grote investeringen van academische ziekenhuizen.

De totale portefeuille langlopende uitzettingen aan klanten op basis van hoofdsommen is in 2011 toegenomen met EUR 6,2 miljard tot EUR 80,2 miljard, vooral door de groei met ongeveer EUR 2,7 miljard van de sectoren decentrale overheden en volkshuisvesting. Ondanks de fors lagere nieuwe kredietverlening in de volkshuisvesting zorgde de uitbetaling in 2011 van de in 2010 reeds gecontracteerde leningen voor groei van de portefeuille. Ook de portefeuille gezondheidszorg liet, met een toename van ruim EUR 0,6 miljard, een relatief sterke groei zien. De overige sectoren kenden een lichte groei of bleven nagenoeg stabiel. Het gemiddelde van kortlopende uitzettingen aan klanten is ten opzichte van 2010 afgenomen met EUR 0,3 miljard tot EUR 5,1 miljard. Mede onder invloed van de licht gestegen rentetarieven in het korte segment heeft enige consolidatie van kortetermijnschulden plaatsgevonden.

Advies
BNG Advies begeleidt klanten van BNG bij het maken van strategische investeringsafwegingen. In een complexer wordende omgeving zien publieke organisaties zich steeds vaker geconfronteerd met vraagstukken waarin meerdere belangen met elkaar verenigd moeten worden en risico's toenemen. In een groeiende schaarste aan middelen moet met minder geld meer worden gerealiseerd. Dit vraagt om innovatieve oplossingen en weloverwogen besluiten. BNG Advies ondersteunt klanten bij het vinden van die oplossingen.

Gebiedsontwikkeling
BNG Gebiedsontwikkeling realiseert ruimtelijke plannen. Zij doet dit in hechte samenwerking met overheidspartijen en rekening houdend met publieke belangen. Verdeling en begrenzing van de risico's worden zodanig ingericht dat de zeggenschap van de (semi)publieke organisatie niet wordt aangetast. BNG Gebiedsontwikkeling participeert per einde 2011 in 26 samenwerkingsconstructies.

Ook BNG Gebiedsontwikkeling heeft te maken met lastige marktomstandigheden als gevolg van de economische crisis. Negatieve aspecten zijn het stilvallen van de verkoop en lagere grondprijzen in met name de woningbouwplannen. Daarnaast is de markt voortdurend in beweging door veranderende wetgeving, wijzigende inzichten en andere ontwikkelingen op gebied van samenwerkingsconstructies. Gezien de negatieve ontwikkelingen en de onzekerheden wordt met het aangaan van nieuwe participaties zeer terughoudend omgegaan. In 2011 zijn geen nieuwe projecten gestart.

Vermogensbeheer
BNG Vermogensbeheer richt zich op vermogensbeheer voor overheden en andere instellingen met een maatschappelijk belang. Naast gemeenten, stadsregio's en provincies worden eveneens gelden beheerd voor onderwijsinstellingen, woningcorporaties en relaties uit de nuts- en de zorgsector. Het door BNG Vermogensbeheer beheerde vermogen is in 2011 gestegen van EUR 4,1 miljard tot EUR 5,9 miljard.

BNG Vermogensbeheer hanteert prudente beleggingsdoelstellingen en past onder meer de uitgangspunten van de onderliggende wet- en regelgeving voor decentrale overheden – Wet Fido (Financiering decentrale overheden) en de Regeling Ruddo (Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden) – toe als uitgangspunt bij de ontwikkeling en het beheer van haar beleggingsfondsen en bij het beheer van individueel samengestelde beleggingsportefeuilles. Duurzame beleggingen en duurzame portefeuilles leiden tot de meest bevredigende oplossingen voor onze klanten, ook als het gaat om rendementen. Om duurzaam te kunnen beleggen wordt samengewerkt met gespecialiseerde instituten.

Betalingsverkeer en e-banking
BNG levert producten en diensten waarmee klanten eenvoudig hun betalingsverkeer en liquiditeitsmanagement kunnen organiseren. Centraal in die dienstverlening staat de webportal 'Mijn BNG'. Belangrijk onderdeel is de module voor elektronisch bankieren 'BNG Betalingsverkeer' waarmee klanten hun betalingen snel en veilig via het internet kunnen verrichten. De module 'BNG Treasury' ondersteunt de klanten in hun treasury management.

In 2011 zijn nieuwe stappen gezet in de ontwikkeling naar de Europese betaalmarkt, de Single Euro Payments Area (SEPA). BNG heeft haar producten hierop aangepast. Zo werd de migratie van de Prepaid PIN kaart naar de Maestro-variant in 2011 afgerond. De einddatum voor het gebruik van de huidige Nederlandse overschrijvingen en incasso's is 1 februari 2014. BNG ondersteunt haar klanten om hier tijdig gereed voor te zijn.

BNG wist haar sterke positie op het gebied van betalingsverkeer in het verslagjaar vast te houden. Het aantal voor klanten verwerkte posten in 2011 bedroeg ruim 80 miljoen en was licht hoger ten opzichte van het voorgaande jaar. De verwerking van de geldstromen tussen de rijksoverheid en lagere overheden (de zogenoemde Rijksverrekening) werd ook het afgelopen jaar probleemloos door BNG uitgevoerd. De operationele dienstverlening op het gebied van betalingsverkeer wordt door Centric FSS uitgevoerd. In 2012 zal de vervanging van het huidige core-banking platform worden afgerond.

Funding

De langlopende financiering van de bank vindt voor het grootste gedeelte plaats door middel van obligatieleningen onder het gestandaardiseerde Debt Issuance Programme. De omvang van dit programma is in november 2011 verhoogd van EUR 80 miljard naar EUR 90 miljard. BNG speelt in haar fundingbeleid zo flexibel mogelijk in op de wensen van de beleggers. Op deze manier wordt de relatie met de beleggers verstevigd en is de bank in staat om haar middelen tegen zeer scherpe voorwaarden in te kopen. De bank neemt leningen op in diverse valuta, die naar looptijd en voorwaarden op maat kunnen worden gesneden voor zowel institutionele als particuliere beleggers.

In de eerste helft van 2011 heeft de bank haar liquiditeitsprofiel verbeterd door het aantrekken van langlopende funding met relatief lange looptijden. In de tweede helft van 2011 namen de activiteiten op de internationale kapitaalmarkten steeds verder af. Door het uitblijven van een structurele oplossing voor de Europese schuldencrisis werd het vanaf november steeds lastiger om langlopende financiering aan te trekken tegen gebruikelijke prijzen. De opslagen voor krediet- en liquiditeitsrisico die de bank moet betalen bij langere looptijden liepen in de laatste twee maanden van het jaar op. Het verschil met de opslagen die de Nederlandse staat betaalt, is eind 2011 vergelijkbaar met het verschil in de periode vlak na de val van Lehman Brothers eind 2008. Uit voorzorg voor mogelijke verdere liquiditeitsverkrapping op de kapitaalmarkt heeft BNG aan het einde van het verslagjaar relatief ruim gebruik gemaakt van het ECP-programma. De 'vlucht naar kwaliteit' heeft tot gevolg dat BNG in staat is de gewenste hoeveelheid kortlopende financiering aan te trekken tegen zeer aantrekkelijke tarieven. De uit voorzorg aangetrokken kortlopende gelden zijn nagenoeg volledig uitgezet bij de centrale bank.

Ten behoeve van herfinanciering en kredietverlening heeft BNG in 2011 EUR 16,4 miljard (2010: EUR 18,2 miljard) langlopende financiering aangetrokken, waarvan EUR 15,6 miljard middels 97 gestandaardiseerde emissies. De gewogen gemiddelde looptijd van de totale langlopende financiering is in vergelijking tot 2010 afgenomen met 0,5 jaar tot 6,4 jaar. In 2011 emitteerde de bank in 12 verschillende valuta's. De valuta- en renterisico's van deze emissies worden volledig afgedekt. Het aandeel van in euro luidende emissies in 2011 bedroeg 49%. Obligaties zijn daarnaast vooral uitgegeven in Amerikaanse dollar (35%).

De bank emitteert jaarlijks een aantal benchmarkleningen waardoor BNG-yieldcurves in euro's en Amerikaanse dollars beschikbaar zijn en blijven voor institutionele beleggers. In 2011 heeft BNG acht benchmarkleningen in euro's en Amerikaanse dollars geëmitteerd met volumes variërend van 1,0 tot 2,0 miljard. De tegenwaarde van het totaal aan uitgegeven benchmarkleningen bedraagt EUR 9,3 miljard (2010: EUR 10,5 miljard).

Financiële gang van zaken

Resultaten
De nettowinst 2011 van BNG is ten opzichte van vorig jaar fractioneel afgenomen (EUR 1 miljoen) tot EUR 256 miljoen. Het renteresultaat is significant hoger dan over 2010 en tevens boven de voor 2011 geformuleerde verwachtingen uitgekomen. Deze stijging kwam echter niet tot uitdrukking in de hoogte van de nettowinst. Als gevolg van het uitblijven van een structurele oplossing voor de Europese schuldencrisis is het nettoresultaat ook in 2011 negatief beïnvloed door de ontwikkeling van het resultaat financiële transacties. De winst voor belastingen bedraagt EUR 339 miljoen (2010: EUR 337 miljoen).

Het renteresultaat 2011 stijgt ten opzichte van 2010 met EUR 52 miljoen tot EUR 462 miljoen. Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt door de toegenomen omvang van de langlopende kredietportefeuille en door het verbeterde rendement op de gehele portefeuille. De kwaliteit van het resultaat nam daardoor in 2011 verder toe. De aanhoudend steile rentecurve heeft het renteresultaat ook positief beïnvloed.

Het resultaat financiële transacties is in de verslagperiode uitgekomen op EUR 89 miljoen negatief (2010: 37 miljoen negatief). De uitbreiding van de Europese schuldencrisis heeft vooral in de laatste maanden van 2011 geleid tot veelal fors opgelopen krediet- en liquiditeitsopslagen van diverse landen in Europa. Als gevolg van deze ontwikkeling heeft BNG op rentedragende waardepapieren en leningen in de balanspost financiële activa tegen reële waarde via het resultaat per saldo EUR 114 miljoen aan ongerealiseerde negatieve herwaardering genomen (2010: EUR 45 miljoen negatief). Ondanks de aanhoudende druk op de waardering van deze activa zijn bijzondere waardeverminderingen per einde 2011 niet aan de orde. Op basis van de huidige verwachtingen zullen betrokken debiteuren aan hun toekomstige verplichtingen voldoen. Daarnaast bestaat het resultaat financiële transacties uit ongerealiseerde marktwaardeveranderingen van transacties betrokken in hedge accounting. In 2011 bedraagt dit resultaat EUR 11 miljoen positief (2010: EUR 8 miljoen negatief).
De hedge accounting van de bank werkt nog immer nagenoeg perfect. De positieve en negatieve resultaten van hedge accounting heffen elkaar op langere termijn op.
Het restant van het resultaat financiële transacties komt uit op EUR 14 miljoen positief (2010: EUR 16 miljoen positief) en is voornamelijk het gevolg van de ontwikkeling van de nominale rente en de resultaten uit de verkoop van rentedragende waardepapieren uit de balanspost financiële activa voor verkoop beschikbaar.

Het provisieresultaat 2011 is ten opzichte van 2010 met EUR 2 miljoen afgenomen tot EUR 27 miljoen. Deze daling wordt deels veroorzaakt door de afname van provisiebaten uit verstrekte kredietfaciliteiten en projectfinancieringen. Als gevolg van een tijdelijke daling van de omvang van het beheerde vermogen zijn de provisiebaten vanuit vermogensbeheer in de verslagperiode met circa EUR 1 miljoen afgenomen.

De aanhoudende crisis heeft ook negatieve gevolgen voor de resultaten van de participaties van BNG Gebiedsontwikkeling. Dit komt tot uitdrukking in verschillende onderdelen van de winst-en-verliesrekening. In het resultaat uit deelnemingen is in 2011 een bedrag van EUR 1 miljoen negatief opgenomen door lagere resultaatverwachtingen in de participaties. Daarnaast heeft de bank besloten het ingebrachte eigen vermogen van een beperkt aantal participaties deels of volledig af te waarderen. Deze bijzondere waardevermindering bedraagt EUR 6 miljoen en is opgenomen in de overige resultaten. Ten slotte zijn de negatieve ontwikkelingen binnen de portefeuille van BNG Gebiedsontwikkeling de aanleiding voor een aanvulling van de debiteurenvoorziening met EUR 1 miljoen tot EUR 32 miljoen. Dit negatieve resultaat is separaat opgenomen in de winst-en-verliesrekening onder de post dotatie aan voorziening voor oninbaarheid (2010: EUR 4 miljoen negatief).

De geconsolideerde bedrijfslasten zijn met EUR 60 miljoen incidenteel ruim EUR 2 miljoen lager uitgekomen dan vorig jaar en liggen tevens onder de gebudgetteerde kosten voor 2011. De personeelskosten zijn slechts beperkt toegenomen door lager dan verwachte premiestijgingen en minder snelle personeelsuitbreiding. Als gevolg van de temporisering van een omvangrijk project zijn vooral de kosten voor informatietechnologie en inhuur en advies lager uitgekomen dan in 2010.

BNG is in 2010 overgegaan op het gebruik van IFRS-waarderingen voor financiële instrumenten bij de bepaling van de fiscale aangiften met terugwerkende kracht tot en met 2005. Hierdoor werd de belastinglast 2010 eenmalig positief beïnvloed. In 2011 is de belastinglast in lijn met het nominale belastingtarief voor vennootschapsbelasting van 25% (2010: 25,5%). In vergelijking met 2010 neemt de belastinglast toe met EUR 3 miljoen tot EUR 83 miljoen.

De balans
Het balanstotaal is in 2011 significant toegenomen met EUR 18,1 miljard tot EUR 136,5 miljard. Ook in 2010 was sprake van een dergelijke grote stijging. Deze wordt veroorzaakt door een aantal factoren. Allereerst uiteraard de autonome groei van de kredietportefeuille. Deze komt tot uitdrukking in de stijging van de post kredieten met EUR 3,9 miljard tot EUR 90,8 miljard.

De belangrijkste reden voor de stijging van het balanstotaal in 2011 valt buiten de invloedsfeer van de bank. De marktomstandigheden eind 2011 – in het bijzonder de lage lange rentetarieven en de waardedaling van de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar – hebben grote boekhoudkundige gevolgen. De economische effecten daarvan zijn zeer beperkt omdat BNG valutarisico's volledig en renterisico's in overwegende mate afdekt met derivaten. De boekhoudkundige effecten komen vooral tot uitdrukking in de sterke stijging van de posten overige financiële activa, schuldbewijzen en overige financiële passiva. De 'vlucht naar kwaliteit' op de geld- en kapitaalmarkt heeft veel klanten, grote private bedrijven en banken ertoe gebracht hun overtollige liquide middelen in de laatste maanden van het jaar onder te brengen bij BNG. Hierdoor is onder meer de passiefpost toevertrouwde middelen met EUR 3,3 miljard toegenomen tot EUR 10,9 miljard en de passiefpost bankiers met EUR 1,4 miljard tot EUR 7,5 miljard. De toename van deze twee passiefposten verklaart de stijging van de post kas en tegoeden bij de centrale bank met EUR 4,1 miljard tot EUR 5,1 miljard. De overtollige liquide middelen van de bank waren ultimo 2011 voor het overgrote deel ondergebracht bij de centrale bank.

Het eigen vermogen van de bank is ten opzichte van ultimo 2010 gedaald met afgerond EUR 362 miljoen tot iets minder dan EUR 1,9 miljard. De daling is de resultante van de nettowinst over de verslagperiode, de dividenduitkering 2010 van EUR 128 miljoen, de daling van de herwaarderingsreserve met EUR 209 miljoen tot EUR 271 miljoen negatief en het ontstaan van een cashflow hedge reserve van EUR 282 miljoen negatief. De ongerealiseerde waardeverandering in de herwaarderingsreserve betreft de gedaalde waarde van de activa opgenomen in de balanspost financiële activa voor verkoop beschikbaar en wordt veroorzaakt door de fors toegenomen krediet- en liquiditeitsopslagen van activa, vooral in perifere eurolanden.

In het eigen vermogen per einde 2011 is tevens een ongerealiseerde cashflow hedge reserve opgenomen. De bank maakt gebruik van cross currency interest rate swaps om het valutarisico dat samenhangt met de funding in vreemde valuta volledig af te dekken. Economisch loopt de bank daardoor geen enkel valutarisico. In de onder IFRS verplichte marktwaardewaardering van deze swaps speelt echter de mogelijke verandering van de zogenaamde basisswapspread een rol. Onder normale marktomstandigheden is dit effect verwaarloosbaar. In de tweede helft van 2011 is, als gevolg van de zeer grote onzekerheden rondom de schuldpositie van sommige eurolanden, deze swapspread sterk gaan muteren. Door het beperkte aanbod van Amerikaanse dollars in Europa kwam dit effect vooral tot uitdrukking in de dollar-euro basisswap, die per einde 2011 het voor de bank meest ongunstige niveau van het verslagjaar bereikte.

De bank past op haar funding in vreemde valuta naast micro fair value hedging daarom sinds 1 juli 2011 ook cashflow hedging toe om de effecten op de winst-en-verliesrekening van deze mutaties te mitigeren. Het enkel hanteren van micro fair value hedging kan leiden tot een zogeheten accounting mismatch. Dit zou betekenen dat de (voor de bank economisch irrelevante) waardeverandering van deze swaps, als gevolg van de verandering van de basisswapspread, in het jaarresultaat terecht zou komen. Dit is uiteraard ongewenst omdat het economische risico volledig afgedekt is.
Het toepassen van cashflow hedging leidt echter tot een ongerealiseerde herwaardering in het eigen vermogen van de bank. Behalve in het geval van vrijwillig vervroegde aflossing van funding in vreemde valuta of onmiddellijke en volledige beëindiging van het bankbedrijf zijn er geen omstandigheden mogelijk waardoor (een deel van) de cashflow hedge reserve zal leiden tot een gerealiseerd vermogensverlies. Ultimo 2011 bedroeg deze reserve EUR 282 miljoen negatief. Het ongerealiseerde resultaat uit hoofde van dit risico bedroeg per 30 juni 2011 EUR 6 miljoen negatief en is in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Het normaliseren van de markten kan betekenen dat deze reserve weer snel zal terugvloeien in het eigen vermogen van de bank. De hoogte van de cashflow hedge reserve heeft onder de vigerende Baselse regelgeving geen invloed op de solvabiliteitsratio's van de bank.

De sterke solvabiliteitspositie van BNG komt tot uitdrukking in de hoge BIS tier 1-ratio. Door het nettoresultaat en de voorgestelde verlaging van het dividendpercentage neemt deze ratio toe tot 20,1%. De BIS total ratio neemt toe tot 20,9%. De leverage ratio is door de verlenging van de balans gedaald tot ruim 1,8% en blijft daarmee onder de huidige interne limiet van 2,0%. Wanneer de boekhoudkundige effecten als gevolg van de ongunstige marktomstandigheden geëlimineerd worden, dan komt de leverage ratio ultimo 2011 uit op 2,0%. Bij de berekening van de leverage ratio wordt geen rekening gehouden met de hoogte van de (negatieve) herwaarderingsreserve en cashflow hedge reserve. Beide reserves bestaan uit ongerealiseerde waardeveranderingen die in beginsel geen invloed zullen hebben op het nettoresultaat van de bank.

Voorgestelde winstverdeling
Over het jaar 2011 is een nettowinst van EUR 256 miljoen (2010: EUR 257 miljoen) beschikbaar voor uitkering van dividend en toevoeging aan de reserves. Voorgesteld wordt om 25% (2010: 50%) van de winst na belasting uit te keren. Dit komt neer op een dividendbedrag van EUR 64 miljoen (2010: EUR 128 miljoen). Het restant wordt toegevoegd aan de reserves. Het dividend bedraagt EUR 1,15 (2010: EUR 2,30) per aandeel van nominaal EUR 2,50.

Personeel en organisatie

Medewerkers
Eind 2011 had BNG, inclusief de dochtermaatschappijen, 292 medewerkers in dienst, 94 vrouwen en 198 mannen. Omgerekend naar fulltime equivalenten (fte's) nam de bezetting in de verslagperiode toe van 276 naar 278.
Het personeelsverloop bedroeg in 2011 4,5%. Een kwart van dit verloop werd veroorzaakt door (pre)pensionering van medewerkers. Twee medewerkers verlieten BNG op eigen initiatief. Met de helft van de vertrokken medewerkers werd het dienstverband op initiatief van BNG beëindigd.
Wij betreuren ten zeerste het overlijden van één collega.

Er zijn in 2011 vijftien nieuwe medewerkers in dienst getreden. De inhuur van externe krachten steeg met 1,5 naar gemiddeld 11,5 fte's. Het ziekteverzuim bleef met 2,1% op het lage niveau van vorig jaar.

In 2011 is bijzondere aandacht gegeven aan het onderwerp 'Klantbelang centraal'. Bijna iedere BNG'er heeft meegedaan aan een bijeenkomst en aan de hand van stellingen hierover gediscussieerd. Vrijwel elke medewerker heeft een actie afgesproken ter verbetering van de communicatie en de samenwerking om het klantbelang nog beter centraal te stellen.

BNG biedt regelmatig op het werk toegesneden trainingen aan in het kader van permanente educatie, vooral gericht op kwaliteitsverbetering. In 2011 zijn onder meer bijeenkomsten gehouden ter verhoging van het risicobewustzijn binnen BNG en is een training ontwikkeld die medewerkers beter in staat stelt mogelijke valkuilen in de kredietverlening te traceren. Deze training vindt plaats in het eerste kwartaal van 2012.

Nadere informatie over de sociale aspecten van de bedrijfsvoering zijn opgenomen in het maatschappelijk jaarverslag, dat wordt gepubliceerd op bng.nl.

De inzet en betrokkenheid van alle medewerkers heeft sterk bijgedragen aan de positieve ontwikkelingen in 2011. Een compliment voor de inzet en de getoonde betrokkenheid is hier op zijn plaats.

Ondernemingsraad
In 2011 vergaderde de ondernemingsraad vijf keer met de Raad van Bestuur waarvan drie keer in aanwezigheid van één of meer leden van de Raad van Commissarissen. Tijdens deze vergaderingen is constructief van gedachten gewisseld over uiteenlopende onderwerpen.

In 2011 heeft de ondernemingsraad zich samen met de Raad van Bestuur inhoudelijk gebogen over een groot aantal onderwerpen, waarbij de nadruk lag op de uitvoering van het Jaarplan 2011, Klantbelang centraal, de Gezondheidsweek en de beëindiging van de pensioenpremiecompensatieregeling versus de invoering van een winstdelingsregeling. Verder is ook de wijziging van het OR-reglement voor het instellen van een gemeenschappelijke ondernemingsraad aan de orde gekomen, die de toetreding van dochters BNG Gebiedsontwikkeling en BNG Vermogensbeheer mogelijk maakt. Daarnaast kwamen onder meer de financiële gang van zaken en de strategie van de bank, evenals het sociale beleid, het Arbojaarplan, complianceonderwerpen en de arbeidsvoorwaarden ter sprake in de vergaderingen.

De ondernemingsraad vergaderde zelf elf keer en hield over verschillende onderwerpen contact met collega's door berichtgeving op het intranet en via individuele gesprekken. De ondernemingsraad discussieert met de Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur tijdens de jaarlijkse themabijeenkomst en participeert actief in het Interbancair Vertegenwoordigend Overleg.

Corporate governance

Het begrip corporate governance duidt op een goede bestuurlijke inrichting van een onderneming en de uitvoering van goed ondernemerschap, waaronder begrepen integer en transparant handelen, alsmede goed toezicht hierop en het afleggen van verantwoording over het uitgeoefende toezicht. Bij BNG is aandacht voor een goede corporate governance onderwerp van beleid. De functie die BNG in het stelsel van publieke financiering in Nederland vervult, alsmede haar maatschappelijke karakter uit hoofde daarvan, maken dat vanzelfsprekend.

Nederlandse corporate governance code
De Nederlandse corporate governance code kent zogenoemde principes en best practice bepalingen. In de principes zijn beginselen voor deugdelijk bestuur geformuleerd die op hun beurt worden uitgewerkt in best practice bepalingen. Uitgangspunt van de code is dat beursgenoteerde ondernemingen deze beginselen volgen. Afwijken van de best practice bepalingen is toegestaan, echter onder de voorwaarde dat volgens het beginsel 'pas toe of leg uit' in het jaarverslag wordt toegelicht op welke onderdelen wordt afgeweken en waarom. In december 2008 is een op onderdelen aangepaste versie van de code verschenen.

BNG voldoet aan de aangepaste code. Met inachtneming van de bepalingen van het structuurregime, die de corporate governance structuur van een vennootschap raken, volgt de bank de in de code geformuleerde beginselen van deugdelijk ondernemingsbestuur. De binnen BNG bestaande reglementen, codes, regelingen en rapportages zijn hiermee in overeenstemming. Op bng.nl is een apart hoofdstuk aan corporate governance gewijd, waarin deze documenten zijn terug te vinden.

Op één punt wijkt de bank af van de Nederlandse corporate governance code. De aanbeveling die in de code wordt gedaan met betrekking tot het 'stemmen op afstand' wordt door BNG niet gevolgd. Gelet op het karakter van de bank en de herkomst van haar aandeelhouders acht BNG dit niet noodzakelijk. De bank hecht grote waarde aan het directe contact met de aandeelhouders en organiseert bijvoorbeeld jaarlijks, na afloop van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA), een themabijeenkomst. In de afgelopen jaren vertegenwoordigden representanten van de aandeelhouders in de AvA en de themabijeenkomst gemiddeld ongeveer 60% van het aandelenkapitaal van de bank. Omdat aandeelhouders tegelijkertijd ook klanten zijn, is er sowieso veelvuldig contact tussen de bank en representanten van aandeelhouders.
Bij de bank is sprake van evenredigheid tussen kapitaalinbreng en zeggenschap in de vergadering van aandeelhouders. Medewerking door de bank aan certificering van aandelen is statutair uitgesloten.

Principes voor beheerst beloningsbeleid
Per 1 januari 2011 is de Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2011 in werking getreden. De regeling bevat met name regels met betrekking tot: de wijze waarop het beleid van financiële ondernemingen inzake beloningen wordt opgesteld en vastgesteld of goedgekeurd, uitgevoerd, geëvalueerd en aangepast; de wijze waarop vorm wordt gegeven aan beloningscomponenten en beloningsstructuren en de wijze waarop de risico's die uit het beleid en de uitvoering daarvan voortvloeien, worden beheerst; en de inhoud en de wijze van openbaarmaking van het beleid inzake beloningen.
De naleving van de regeling krijgt aandacht als onderdeel van het toezicht op de beheerste bedrijfsvoering door DNB. BNG heeft de regeling in haar beloningsbeleid geïmplementeerd op een wijze en in een mate die aansluit bij haar omvang, haar interne organisatie en bij de aard, reikwijdte en complexiteit van haar activiteiten en legt daarover verantwoording af op bng.nl.

Code Banken
De Code Banken bevat principes die in het verlengde liggen van de Nederlandse corporate governance code en geldt voor alle in Nederland werkzame banken die beschikken over een bankvergunning verleend op grond van de Wet op het financieel toezicht. Afwijken van de Code Banken is toegestaan, echter onder de voorwaarde dat volgens het beginsel 'pas toe of leg uit' wordt toegelicht op welke onderdelen wordt afgeweken en waarom.

BNG voldoet aan de Code Banken. Op bng.nl verantwoordt BNG hoe zij de principes uit de Code Banken heeft geïmplementeerd. De reglementen, codes, regelingen en rapportages waarnaar in deze verantwoording wordt verwezen zijn eveneens gepubliceerd op de website. Dat geldt ook voor het integrale beloningsbeleid voor de leden van de Raad van Bestuur, het senior management en de overige medewerkers van de bank. De verantwoordingsinformatie op de website betreft de opzet en het bestaan van de getroffen maatregelen. Over de werking wordt gerapporteerd op verschillende plaatsen in dit jaarverslag; zie de verwijstabel in bijlage B.

Op twee punten wijkt de bank af van de Code Banken. Het betreft de principes 6.4.3 (variabele beloning op basis van individuele prestaties) en 6.4.4 (correctie van financiële prestaties voor risico's en kosten van kapitaal). Voor de vervulling van de taken van de Raad van Bestuur dragen bij BNG de bestuursleden gezamenlijk verantwoordelijkheid. Elk lid is aanspreekbaar op de invulling van deze verantwoordelijkheid. BNG heeft verder een gematigd beloningsbeleid, zoals elders in dit jaarverslag toegelicht. Gelet op de omvang van BNG en het maximum voor de variabele beloning bij BNG

ten opzichte van het maximum volgens de Code Banken, acht de Raad van Commissarissen het vooralsnog onnodig complex om een beleid te ontwikkelen dat voorziet in beoordeling van de prestaties van de bedrijfsonderdelen van de individuele bestuursleden en in correctie voor (geschatte) risico's en kosten van kapitaal.

In Control Statement

De diverse risico's waarmee de bank bij de uitoefening van haar activiteiten wordt geconfronteerd, worden jaarlijks in het jaarverslag van BNG aan de orde gesteld. De interne risicobeheer- en controlesystemen van BNG vormen een belangrijk punt van aandacht binnen de bank. De inrichting hiervan is gebaseerd op de regelgeving uit hoofde van internationale richtlijnen in het kader van het internationaal kapitaalakkoord Basel II. De inrichting is beschreven in een intern risk control framework dat van toepassing is op alle door BNG onderkende risico's. Het raamwerk heeft een nauwe relatie met het kapitaalbeheersbeleid. Dit beleid wordt periodiek herzien en met DNB besproken.

De risicobeheer- en controlesystemen van de bank hebben in het verslagjaar naar behoren gewerkt en geven een redelijke mate van zekerheid dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat. Deze systemen kunnen op zichzelf uiteraard geen absolute zekerheid bieden voor het realiseren van de ondernemingsdoelstellingen en niet alle onjuistheden, fraudes en overtreding van wetten en regels voorkomen. Er zijn geen indicaties dat de risicobeheer- en controlesystemen in 2012 niet naar behoren zullen functioneren.

De interne risicobeheersing van banken staat in de belangstelling en nieuwe wet- en regelgeving krijgt steeds meer vorm. BNG heeft in 2011 stappen gezet ter voorbereiding op de implementatie van deze regels. Het in 2011 gestarte programma ter verbetering van de risk awareness zal een permanent karakter krijgen.

Audits door de Interne Accountantsdienst zijn erop gericht de goede werking van de interne risicobeheer- en controlesystemen onafhankelijk te kunnen vaststellen. De externe accountant controleert de jaarrekening en evalueert de kwaliteit en effectiviteit van het functioneren van de governance, het risicobeheer en de beheersprocessen binnen de bank voor zover van belang in het kader van de controle van de jaarrekening. De bevindingen worden gerapporteerd in het accountantsverslag en de management letter aan de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen. De interne en externe accountant zijn aanwezig in de vergaderingen van het Audit & Risk Committee van de Raad van Commissarissen en in de vergadering van de voltallige Raad van Commissarissen waarin de jaarrekening wordt besproken.

Vooruitzichten voor 2012

BNG blijft ook in 2012 de bank voor het maatschappelijk belang en zal, ongeacht de marktomstandigheden, gespecialiseerde dienstverlening aanbieden tegen zo laag mogelijke kosten. Het streven van de bank is om een betrouwbare partner te zijn, de sterke marktpositie te behouden en de relatie met de klanten te bestendigen en waar mogelijk te verbeteren.

De nieuwe langlopende kredietverlening zal in 2012 naar verwachting licht lager uitkomen in vergelijking met voorgaand jaar. Hoewel de huidige lage rentetarieven aantrekkelijk zijn om toekomstige financiering naar voren te halen, zullen de sombere vooruitzichten voor de belangrijkste klantengroepen naast de vele onzekerheden een drukkend effect hebben op de nieuwe langlopende kredietverlening. Ook de nieuwe solvabiliteitsplichtige kredietverlening zal naar verwachting lager uitkomen. De bank verwacht dat ook in 2012 de solvabiliteitsplichtige vraag vanuit de zorgsector relatief groot zal zijn. Gezien de oplopende kredietrisico's en het, door de hoge omzetten van de afgelopen jaren, toegenomen concentratierisico in deze sector zal de bank op prudente wijze invulling geven aan deze vraag.

De langlopende fundingbehoefte van BNG ligt in 2012 naar verwachting op het niveau van 2011. De bank wil haar goede liquiditeitsprofiel handhaven door het aantrekken van funding met relatief lange looptijden. De ontwikkelingen op de internationale kapitaalmarkten zijn echter zorgwekkend. Aanhoudend beperkte beschikbaarheid of hoge relatieve prijzen kunnen negatieve gevolgen hebben voor de prijsvorming van emissies van de bank. Om tijdelijke schokken in beschikbaarheid of prijsvorming op te kunnen vangen heeft de bank uit voorzorg de maximale omvang van het ECP-programma begin 2012 verhoogd met EUR 5 miljard tot EUR 20 miljard.

De personele bezetting en bijbehorende kosten nemen in 2012 naar verwachting toe door de voortdurende toename van de regeldruk en de hieruit voortvloeiende projecten ten behoeve van de verbetering van de processen en systemen van de bank. Vooral de toegenomen eisen van regelgevers en toezichthouders voor het risicobeheer door banken zal een structurele lastenverzwaring tot gevolg hebben. Samen met de cao-verhoging en premiestijgingen zullen hierdoor de operationele bedrijfslasten een lichte stijging laten zien. Geconsolideerd wordt EUR 65 miljoen aan bedrijfslasten voorzien.

Over 2012 wordt een licht hoger renteresultaat verwacht dan over het verslagjaar. De ontwikkeling van het nettoresultaat 2012 kan afwijken van de relatief gunstige ontwikkeling van het renteresultaat. Het resultaat financiële transacties kan nog verder onder druk komen, afhankelijk van de wijze waarop de Europese schuldencrisis wordt opgelost. Bovendien kan niet uitgesloten worden dat enkele debiteuren in de perifere eurolanden niet langer kunnen voldoen aan de betalingsverplichtingen. Dit kan betekenen dat de bank een deel van de ongerealiseerde verliezen uit de herwaarderingsreserve moet opnemen in het resultaat. In Nederland worden vooral de gebiedsontwikkelingsprojecten geraakt door de crisis. Hoewel deze portefeuille van de bank van goede kwaliteit is, bestaat de mogelijkheid dat ook hier de kredietwaardigheid van een project verder wordt aangetast met een aanvulling van de debiteurenvoorziening als gevolg. Tevens dient BNG rekening te houden met nieuwe regelgeving die de winstgevendheid van de bank raakt. Zo wil de regering medio 2012 de bankenbelasting invoeren en zijn er diverse discussies gaande over andere lastenverzwaringen voor banken. Vanwege de vele onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de hoogte van de nettowinst 2012.

Verantwoordelijkheidsverklaring
Naar het oordeel van de Raad van Bestuur geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de activa, de passiva, de financiële positie en het resultaat van BNG en de in de consolidatie opgenomen dochterondernemingen. Het jaarverslag geeft een getrouw beeld van de toestand op de balansdatum en de gang van zaken gedurende het boekjaar van BNG en de geconsolideerde dochterondernemingen waarvan de gegevens in de geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen. In het jaarverslag worden de wezenlijke risico's beschreven waarmee BNG wordt geconfronteerd.

Den Haag, 1 maart 2012

Raad van Bestuur
C. van Eykelenburg, voorzitter
J.J.A. Leenaars
J.C. Reichardt

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2011

In miljoenen euro's

	31-12-2011	31-12-2010
Activa		
Kas en tegoeden bij de centrale bank 1	5.149	1.073
Bankiers 2	8.448	7.382
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat 3	3.322	3.052
Overige financiële activa 4	21.519	13.457
Financiële activa voor verkoop beschikbaar 5	6.919	6.412
Kredieten 2	90.775	86.851
Deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures 6	108	109
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen 7	19	21
Overige activa 8, 9	201	176
Totaal activa	**136.460**	**118.533**
Passiva		
Bankiers 10	7.469	6.037
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat 11	628	649
Overige financiële passiva 12	14.367	9.320
Schuldbewijzen 13	100.907	92.321
Toevertrouwde middelen 10	10.944	7.677
Achtergestelde schulden 10	93	92
Overige passiva 8, 9	155	178
Totaal verplichtingen	134.563	116.274
Eigen vermogen 14	1.897	2.259
Totaal passiva	**136.460**	**118.533**

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening 2011

In miljoenen euro's

		2011		2010
– Rentebaten 15	2.327		1.898	
– Rentelasten 16	1.865		1.488	
Renteresultaat		462		410
Resultaten uit deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures 17		0		2
– Provisiebaten 18	33		35	
– Provisielasten 19	6		6	
Provisieresultaat		27		29
Resultaat financiële transacties 20		–89		–37
Dotatie aan voorziening voor oninbaarheid 21		–1		–4
Overige resultaten 22		0		0
Totaal baten		**399**		**400**
– Personeelskosten 23	35		35	
– Andere beheerskosten 24	23		26	
Personeels- en andere beheerskosten		58		61
Afschrijvingen 25		2		2
Bedrijfslasten		**60**		**63**
Winst voor belastingen		**339**		**337**
Belastingen 8		–83		–80
Nettowinst		**256**		**257**

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten 2011

In miljoenen euro's

		2011		2010
Nettowinst		256		257
Mutatie reserve valuta omrekenverschillen		5		1
Mutatie overige reserves		−4		−2
Mutatie cashflow hedge reserve na belastingen		−282		–
Mutatie herwaarderingsreserve				
– ongerealiseerde waardeverandering	−242		−97	
– gerealiseerde waardeverandering	−10		−12	
– mutatie belastingen	43		−2	
		−209		−111
Resultaten rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen (na belastingen)		−490		−112
Totaal		**−234**		**145**

Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2011

In miljoenen euro's

		2011		2010
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Winst voor belastingen	339		337	
Aanpassingen voor:				
– Afschrijvingen	2		2	
– Bijzondere waardevermindering	6		3	
– Deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures	–		–2	
– Ongerealiseerde resultaten via de winst-en-verliesrekening	101		49	
– Dotatie voorzieningen	1		4	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		449		393
Mutatie bankiers (niet direct opeisbaar)	429		1.239	
Mutatie kredieten	–1.333		–5.042	
Mutatie toevertrouwde middelen	2.676		72	
Mutatie derivaten	–322		884	
Betaalde belastingen	–104		–37	
Overige mutaties uit operationele activiteiten	–495		–451	
		851		–3.335
*Totaal kasstroom uit operationele activiteiten**		1.300		–2.942
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen en aankopen:				
– Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat en financiële activa voor verkoop beschikbaar	–2.527		–1.373	
– Deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures	–5		–3	
– Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	–		–1	
		–2.532		–1.377
Desinvesteringen, aflossingen en verkopen:				
– Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat en financiële activa voor verkoop beschikbaar	3.364		1.436	
– Deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures	–		–	
– Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	–		1	
		3.364		1.437
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		832		60
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Ontvangsten uit schuldbewijzen	27.353		27.629	
Aflossingen op schuldbewijzen	–25.406		–24.015	
Achtergestelde schulden	–4		–83	
Betaald dividend	–128		–139	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		1.815		3.392
Nettotoename in geldmiddelen en kasequivalenten		**3.947**		**510**
Geldmiddelen en kasequivalenten per 1 januari		1.075		565
Geldmiddelen en kasequivalenten per 31 december		**5.022**		**1.075**
De geldmiddelen en kasequivalenten zijn als volgt opgebouwd per 31 december				
– Kas en tegoeden bij de centrale bank		5.149		1.073
– Kasequivalenten onder de actiefpost bankiers		4		2
– Kasequivalenten onder de passiefpost bankiers		–131		–
		5.022		**1.075**

* De ontvangen rente is EUR 5.809 miljoen, de betaalde rente is EUR 5.261 miljoen.

Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen 2011

In miljoenen euro's

2011

	Kapitaal	Agioreserve	Herwaarde-ringsreserve	Cashflow hedge reserve	Reserve valuta omreken-verschillen	Overige reserves	Onverdeelde winst	**Totaal**
Beginstand	139	6	−62	0	−5	1.924	257	2.259
Gerealiseerde resultaten							256	256
Ongerealiseerde resultaten			−209	−282	5	−4		−490
Dividenduitkering						−128		−128
Toevoeging uit winstinhouding voorgaand boekjaar						257	−257	0
Eindstand	**139**	**6**	**−271**	**−282**	**0**	**2.049**	**256**	**1.897**

2010

	Kapitaal	Agioreserve	Herwaarde-ringsreserve	Cashflow hedge reserve	Reserve valuta omreken-verschillen	Overige reserves	Onverdeelde winst	**Totaal**
Beginstand	139	6	49	0	−6	1.787	278	2.253
Gerealiseerde resultaten							257	257
Ongerealiseerde resultaten			−111		1	−2		−112
Dividenduitkering						−139		−139
Toevoeging uit winstinhouding voorgaand boekjaar						278	−278	0
Eindstand	**139**	**6**	**−62**	**0**	**−5**	**1.924**	**257**	**2.259**

Grondslagen geconsolideerde jaarrekening

Algemene bedrijfsinformatie
De jaarrekening is door de Raad van Bestuur op 1 maart 2012 vrijgegeven voor publicatie en wordt op 23 april 2012 aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter vaststelling voorgelegd. BNG is een structuurvennootschap. De staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. BNG is gevestigd te Den Haag in Nederland en heeft geen nevenvestigingen.

Belangrijkste gehanteerde grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling
De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld op basis van geamortiseerde kostprijs met uitzondering van de jaarrekeningposten Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat, Financiële activa voor verkoop beschikbaar, Overige financiële activa, Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat, en Overige financiële passiva. Deze jaarrekeningposten worden gewaardeerd tegen reële waarde. De balanspost Deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures is gewaardeerd volgens de equity-methode. De balanspost Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen is gewaardeerd tegen historische kostprijs minus afschrijvingen. In de geconsolideerde jaarrekening worden alle bedragen gepresenteerd in miljoenen euro's tenzij anders vermeld. De euro is de functionele valuta van BNG.

Verklaring toegepaste wet- en regelgeving
De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 BW2.

BNG heeft in de jaarrekening over 2011 de hieronder weergegeven nieuwe standaarden, aanpassingen en interpretaties toegepast. De toepassing van deze standaarden heeft geen significante invloed gehad op de jaarrekening over 2011. Het betreft hier de volgende standaarden, wijzigingen en interpretaties:
- Amendments to IAS 32 – Financial Instruments: Presentation: Classification of Rights Issues
- IFRIC 19: Extinguishing Financial Liabilities with Equity Instruments
- Revised IAS 24: Related Party Disclosures
- Amendments to IFRIC 14: Prepayments of a Minimum Funding Requirement
- Amendments to IFRS 1: Limited Exemption from Comparative IFRS 7 Disclosures
- Improvements to IFRSs (issued May 2010)

BNG maakt geen gebruik van de mogelijkheid om nieuwe of aangepaste standaarden en interpretaties vroegtijdig toe te passen. Vervroegde toepassing van deze nieuwe standaarden en interpretaties zou geen significante gevolgen voor de jaarrekening over 2011 hebben. Het betreft de volgende standaarden:
- IFRS 7 Amendment Disclosures – Transfer of Financial Assets
- IFRS 1 Amendment – Severe Hyperinflation and Removal of Fixed Dates for First-time Adopters
- IAS 12 Amendments – Deferred Tax Recovery of Underlying Assets
- IFRS 10 Consolidated Financial Statements
- IFRS 11 Joint Arrangements
- IFRS 12 Disclosure of Interests in Other Entities
- IFRS 13 Fair Value Measurement
- IAS 27 Revised – Separate Statements
- IAS 28 Revised – Investments in Associates and Joint Ventures
- IAS 1 Amendment – Presentation of Items of Other Comprehensive Income
- IAS 19 Revised – Employee Benefits

Eind 2009 is het eerste deel van de standaard IFRS 9: Financial Instruments: Classification and Measurement uitgebracht met de scope op financiële activa. In 2010 volgde het tweede deel van de standaard met de aanvulling voor financiële passiva. Deze standaard zal IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement volledig gaan vervangen. Deze standaard zou effectief worden vanaf 2013. Door de IASB is een voorstel gedaan om de effectieve datum nader te bepalen op 1 januari 2015. De standaard IFRS 9 is nog niet aanvaard door de Europese Unie. BNG onderzoekt het effect van deze nieuwe standaard en sluit niet uit dat de toepassing van deze standaard zal leiden tot een significante impact op het eigen vermogen en de nettowinst.

Gesegmenteerde informatie
IFRS 8 Operating segments schrijft voor dat segmentering afhankelijk is van de wijze van sturing van de organisatie. Beoordeeld dient te worden of door de leiding voor haar interne performancemeting onderscheid gemaakt wordt naar segmenten. Bij de analyse en besluitvorming ter zake van de performancemeting wordt door de Raad van Bestuur van BNG geen onderscheid gemaakt naar dergelijke segmenten. In de jaarrekening is dan ook geen gesegmenteerde informatie opgenomen.

Grondslagen voor consolidatie
Jaarlijks stelt BNG een geconsolideerde jaarrekening op, waarin opgenomen de moedermaatschappij en haar dochterondernemingen. De jaarrekeningen van de moedermaatschappij en haar dochterondernemingen die worden gebruikt voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening zijn opgesteld per dezelfde verslagdatum en gebaseerd op uniforme grondslagen. Alle intragroeptransacties en -saldi, waaronder baten, lasten en dividenden zijn in de geconsolideerde jaarrekening volledig geëlimineerd. De geconsoli-

deerde jaarrekening omvat alle dochterondernemingen waarin BNG een overheersende zeggenschap heeft. Overheersende zeggenschap wordt verondersteld te bestaan indien BNG, direct of indirect via groepsmaatschappijen, meer dan de helft van de stemrechten bezit dan wel op andere wijze een overheersende zeggenschap heeft. Groepsmaatschappijen worden vanaf de datum dat overheersende zeggenschap is verkregen volledig geconsolideerd totdat geen sprake meer is van overheersende zeggenschap of alle verbonden risico's en voordelen zijn overgedragen aan derden. Een minderheidsaandeel van derden wordt als een onderdeel van het eigen vermogen opgenomen. Voor belangen in beleggingsfondsen is, bij het bepalen of BNG overheersende zeggenschap heeft, rekening gehouden met BNG's financiële belang voor eigen rekening en de rol van BNG of haar dochterondernemingen als fondsbeheerder. De rapportageperiodes van in de consolidatie betrokken groepsmaatschappijen zijn gelijk aan die van BNG.

Gebruik van schattingen
Waar nodig liggen aan de bedragen zoals vermeld in dit rapport, schattingen en veronderstellingen van het management ten grondslag. De belangrijkste schattingen hebben betrekking op de bepaling van de reële waarde van financiële instrumenten waarvoor een actieve markt ontbreekt. Daarnaast worden schattingen gebruikt ten behoeve van de bijzondere waardeverminderingen (inclusief voorziening voor oninbaarheid), latente belastingen, garantiecontracten en de voorziening personeelsbeloningen. BNG hanteert waarderingsmodellen ter bepaling van de reële waarde van financiële instrumenten waarvoor een actieve markt ontbreekt. De uitkomsten van deze modellen zijn gebaseerd op verschillende veronderstellingen, waaronder de disconteringsvoet en toekomstige kasstromen. Afwijkingen in de gehanteerde veronderstellingen hebben mogelijk een effect op de gerapporteerde waarden.

BNG evalueert periodiek de gehanteerde schattingen en veronderstellingen. Eventuele herzieningen worden gerapporteerd in het jaar waarin de schatting is herzien en tevens verwerkt in toekomstige jaren. In 2011 is de methodiek ter bepaling van de hoogte van de voorziening voor oninbaarheid gewijzigd. In de nieuwe methodiek is aansluiting gezocht bij de uitkomsten van de interne ratingmodellen en de bijbehorende kans op een verlies. Hierdoor is de bank bij de bepaling van de hoogte van deze voorziening in belangrijke mate minder afhankelijk van managementinschattingen.

Reële waarde van financiële instrumenten
De reële waarde is gebaseerd op gequoteerde marktprijzen of, indien deze niet beschikbaar zijn, gemodelleerde waarderingstechnieken. Waarderingstechnieken worden over het algemeen gebruikt om de reële waarde te bepalen van niet-beursgenoteerde activa en passiva en OTC-derivaten. Het betreft methoden en technieken die algemeen aanvaard zijn, zoals modellen voor optieprijzen, discounted cashflows, forward pricing en creditspreads. Hierbij wordt rekening gehouden met contractuele bepalingen en wordt gebruikgemaakt van beschikbare objectieve marktgegevens zoals yieldcurves, correlaties, volatiliteiten en creditspreads. Er wordt geen gebruik gemaakt van veronderstellingen die niet door marktgegevens worden ondersteund.

Saldering
Gesaldeerde verwerking van activa en passiva vindt uitsluitend plaats indien en voor zover de gesaldeerde en simultane afwikkeling van de vordering en de schuld deugdelijk juridisch afdwingbaar is en ook het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

Vreemde valuta
De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in euro's. Monetaire posten in vreemde valuta worden op balansdatum omgerekend en de koersresultaten worden – met uitzondering van de hedge van een netto-investering in een buitenlandse activiteit – geboekt ten laste of ten gunste van het valutaresultaat. Het valutaresultaat van een netto-investering in een buitenlandse activiteit wordt verantwoord in het eigen vermogen. Niet-monetaire activa en passiva die tegen kostprijs worden gewaardeerd, worden bij eerste vastlegging direct omgerekend tegen de valutakoers van dat moment. De balans- en resultaatposten van groepsmaatschappijen met een niet-euro-rapportagevaluta worden als volgt omgerekend:
- activa en passiva worden omgerekend tegen de ultimokoers per balansdatum;
- baten en lasten worden omgerekend tegen de gemiddelde koers over het boekjaar;
- omrekeningsverschillen worden verantwoord onder het eigen vermogen, in de post Reserve valuta omrekenverschillen.

Deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures
Belangen in deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures worden verantwoord op basis van de equitymethode. Deelnemingen met invloed van betekenis zijn die ondernemingen waarin BNG invloed van betekenis heeft op het operationele en financiële beleid, maar geen overheersende zeggenschap heeft. Over het algemeen wordt invloed van betekenis verondersteld wanneer BNG tussen de 20% en de 50% van de aandelen of stemrechten bezit. Joint ventures zijn contractuele afspraken waarbij BNG en andere partijen een economische activiteit aangaan waarover zij gezamenlijk en evenredig zeggenschap hebben.

Financiële activa en passiva
Financiële activa en passiva worden opgenomen op transactiebasis. Dit betekent dat transacties worden verwerkt vanaf het tijdstip dat de bank recht heeft op de voordelen respectievelijk gebonden is aan verplichtingen voortkomend uit de contractuele bepalingen van het financiële instrument. Hieronder vallen zowel de traditionele financiële instrumenten (leningen, waardepapieren en schulden) alsook afgeleide financiële instrumenten (derivaten).
De financiële activa en passiva worden bij eerste opname in de balans gewaardeerd tegen reële waarde, vermeerderd met de transactiekosten die direct toe te wijzen zijn aan de verwerving of uitgifte van het financieel actief of het financieel passief, met uitzondering van de transacties met waardering tegen reële waarde en verwerking van de resultaten via de winst-en-verliesrekening. De in deze balansposten opgenomen transacties worden gewaardeerd tegen reële waarde zonder vermeerdering met transactiekosten.
Na eerste opname worden de financiële activa en passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs of reële waarde, afhankelijk van de classificatie van de transactie. De geamortiseerde kostprijs (amortisatiewaarde) bestaat naast de hoofdsom uit opgelopen rente, verrekende transactiekosten en/of (dis)agio dat volgens de effectieve rentemethode wordt verdeeld over de rentetypische looptijd van de transactie.
Financiële derivaten zijn opgenomen onder de activa (positieve reële waarde) of passiva (negatieve reële waarde). De waardeveranderingen van financiële derivaten worden volledig verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Niet langer opnemen in de balans van financiële activa en passiva
Een financieel actief wordt niet langer op de balans opgenomen indien:
- er geen recht meer is op de kasstromen uit het actief; of
- BNG het recht heeft behouden om de kasstromen uit dit actief te ontvangen maar een verplichting is aangegaan om deze volledig zonder belangrijke vertraging te betalen aan een derde als gevolg van een bijzondere afspraak; of
- de rechten op de kasstromen uit het actief en nagenoeg alle risico's en voordelen van dit actief zijn overgedragen, ofwel de zeggenschap over dit actief is overgedragen.

Een financieel passief wordt niet langer op de balans opgenomen zodra aan de prestatie als gevolg van de verplichting is voldaan, deze is opgeheven of verlopen.
Indien een bestaand financieel actief of passief contractueel wordt vervangen door een andere van dezelfde tegenpartij tegen nagenoeg dezelfde voorwaarden, dan wordt het nieuwe actief of passief behandeld als een voortzetting van het bestaande actief of passief tegen dezelfde balanswaarde. Er worden dan geen vervreemdingsresultaten genomen.
Ten aanzien van vervreemding van financiële activa en passiva past BNG het principe First In, First Out (FIFO) toe. Alsdan wordt het verschil tussen de opbrengst van de overdracht en de boekwaarde van het actief of passief onmiddellijk en volledig in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Derivaten
Bij eerste verwerking worden derivaten gewaardeerd tegen kostprijs. Na eerste verwerking worden derivaten gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij mutaties hierin worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening, onder de post Resultaat financiële transacties. Derivaten met een positieve marktwaarde worden op de balans gepresenteerd als activa, waarbij derivaten die niet in een hedgerelatie zijn betrokken onder de post Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat worden gepresenteerd en derivaten die wel in een hedgerelatie zijn betrokken onder de post Overige financiële activa.
Derivaten met een negatieve marktwaarde worden op de balans gepresenteerd als passiva, waarbij derivaten die niet in een hedgerelatie zijn betrokken onder de post Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat worden gepresenteerd en derivaten die wel in een hedgerelatie zijn betrokken onder de post Overige financiële passiva.

In contracten besloten derivaten worden als een apart derivaat gewaardeerd indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:
- er bestaat geen nauw verband tussen de economische kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat en die van het basiscontract; en
- het basiscontract wordt niet tegen reële waarde – met waardemutaties via het resultaat – gewaardeerd; en
- een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden zou voldoen aan de definitie van een derivaat.

Derivaten welke voldoen aan deze voorwaarden worden gewaardeerd tegen reële waarde op het moment dat het contract wordt aangegaan, waarbij waardemutaties worden verwerkt in het resultaat. Contracten worden alleen dan opnieuw beoordeeld indien een wijziging in de contractvoorwaarden heeft plaatsgevonden, welke de verwachte kasstromen aanzienlijk beïnvloedt.

Hedge accounting
De bank dekt aan financiële activa of passiva verbonden renterisico's veelal af met behulp van financiële instrumenten. In marktwaardetermen vindt een compensatie plaats van waardeveranderingen als gevolg van rentemutaties. Door hedge accounting toe te passen verwerkt de bank de in beginsel verschillende boekhoudkundige resultaatneming tussen afdekkingsinstrument en de afgedekte positie toch resultaatneutraal voor zover de hedgerelatie effectief is.
BNG gebruikt alleen derivaten als afdekkingsinstrument en deze worden verplicht tegen reële waarde op de balans opgenomen. De tegenhanger van het afdekkingsinstrument is

de afgedekte positie, die in beginsel veelal op amortisatiewaarde in de boeken staat. Op de datum dat een derivatentransactie wordt afgesloten, bestemt de bank deze al dan niet als een hedge van het op de balans opgenomen actief of passief.
Hedge accounting wordt enkel toegepast indien er formele documentatie aanwezig is over het afdekkingsinstrument, de afgedekte positie, de relatie hiertussen en het doel van de hedge. Uit deze hedgedocumentatie blijkt dat verwacht kan worden dat de hedge effectief is en hoe de effectiviteit wordt vastgesteld.
Effectiviteit wil zeggen dat er gedurende de rapportageperiode sprake is van tegengestelde risico's uit hoofde van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie, binnen de door IAS 39 gestelde bandbreedte (80% – 125%).
Daarnaast wordt aangetoond dat de hedge effectief zal blijven gedurende de resterende looptijd. Het ineffectieve gedeelte van een afdekkingsrelatie wordt altijd rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Zodra de hedge niet langer voldoet aan de bovenstaande voorwaarden voor hedge accounting of indien de afgedekte positie dan wel het afdekkingsinstrument afloopt of wordt verkocht, wordt de hedgerelatie verbroken. Het verschil tussen de voorgaande balanswaardering en de amortisatiewaarde van de afgedekte positie wordt over de resterende looptijd van de afgedekte positie afgeschreven.

Fair value hedge accounting
BNG past twee vormen van fair value hedge accounting toe, micro- en portfoliohedging. Microhedging heeft betrekking op individuele transacties die voor wat betreft renterisico in een economische hedgerelatie zijn betrokken. Er is in geval van microhedging een een-op-eenrelatie tussen de afgedekte positie en het afdekkingsinstrument.
Portfoliohedging heeft betrekking op een groep transacties die voor het renterisico door meerdere derivaten wordt afgedekt. Hierbij is er geen relatie tussen afgedekte posities en afdekkingsinstrumenten op individueel niveau maar wordt op portefeuilleniveau aangetoond dat de betrokken derivaten de reële waardemutaties als gevolg van rentebewegingen van de betrokken activa compenseren. Door het ontbreken van een directe relatie tussen de activa en de gebruikte derivaten als afdekkingsinstrument is, in afwijking van microhedging, de reële waardecorrectie opgenomen onder de balanspost Overige financiële activa.

Cashflow hedge accounting
Bij cashflow hedging wordt een mogelijke variabiliteit in toekomstige kasstromen afgedekt. De verandering in de reële waarde van het derivaat als gevolg van de mutatie in de vreemde valuta basisspread wordt, voor zover effectief, niet in de winst-en-verliesrekening maar in de Cashflow hedge reserve binnen het eigen vermogen verwerkt.

Kas en tegoeden bij de centrale bank
Onder deze post zijn alle wettige betaalmiddelen opgenomen alsmede direct en niet direct opeisbare tegoeden bij de Nederlandsche Bank en de Europese Centrale Bank.

Bankiers en Kredieten
Onder deze actiefposten zijn de vorderingen op bankiers en leningen aan klanten (waaronder reverse repo's) gerubriceerd die niet voor handelsdoeleinden worden aangehouden en zijn gewaardeerd tegen amortisatiewaarde. Daarnaast is een deel van de rentedragende waardepapieren (MTN's en obligaties) gerubriceerd onder deze posten, voor zover deze niet op een actieve markt worden verhandeld.
De kredieten zijn opgenomen onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Onder IFRS bepaalt BNG eerst of er aanwijzingen zijn van bijzondere waardeverminderingen van individuele kredieten voor het vormen van de voorziening, rekening houdend met de bedragen die naar verwachting na afboeking daadwerkelijk zullen worden ontvangen. Bij de overige kredieten wordt de voorziening op totaalniveau bepaald.

In 2008 is een deel van de Financiële activa beschikbaar voor verkoop geherclassificeerd naar Bankiers en Kredieten. Deze activa zijn na herclassificatie initieel gewaardeerd tegen de reële waarde per 1 juli 2008. Het verschil tussen de reële waarde per 1 juli 2008 en de aflossingswaarde wordt gedurende de resterende looptijd van de individuele contracten geamortiseerd.

Leaseovereenkomsten
BNG heeft financiële leaseovereenkomsten afgesloten, waarbij vrijwel alle aan het eigendom verbonden risico's en beloningen, buiten de wettige eigendomstitel, aan de lessee worden overgedragen. BNG treedt in deze leaseovereenkomsten op als lessor. De balanswaarde van een leasevordering is gelijk aan de contante waarde van de leasebetalingen, op basis van de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst en met inbegrip van een eventuele gegarandeerde restwaarde. Financiële leasevorderingen worden in de balans opgenomen onder de post Kredieten.

Financiële activa en Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat
In deze balansposten zijn derivatentransacties opgenomen die niet kwalificeren voor de toepassing van fair value hedge accounting op basis van de voorwaarden die IAS 39 stelt.
Ten slotte bevatten de balansposten transacties die vrijwillig aangemerkt zijn als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening (fair value designation). BNG maakt incidenteel gebruik van deze mogelijkheid om individuele activa en passiva zoals leningen en waardepapieren op reële waarde te waarderen met volledige resultaatneming via de winst-en-

verliesrekening. Aanmerking van transacties tegen reële waarde vindt in een aantal specifieke gevallen plaats indien:
- het tot doel heeft om een accounting mismatch uit te sluiten;
- een portefeuille op basis van reële waarde wordt beheerd en geëvalueerd;
- het een instrument betreft met een daarin besloten derivaat (embedded derivative) dat niet gesepareerd wordt.

Deze onherroepelijke aanmerking van transacties tegen reële waarde vindt altijd plaats op het moment van afsluiting.

Financiële activa voor verkoop beschikbaar
De rentedragende waardepapieren waarvoor bij aankoop een actieve markt bestaat en participaties worden – voor zover niet opgenomen onder de Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat – gerubriceerd onder de post Financiële activa voor verkoop beschikbaar, met waardering tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen via het eigen vermogen worden verantwoord. Indien de rentedragende waardepapieren zijn betrokken in een fair value hedgerelatie, dan wordt het effectieve deel van de afdekking verwerkt in het resultaat in plaats van in het eigen vermogen. Het geamortiseerde renteresultaat en de eventuele valutaherwaardering worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Bij verkoop of een bijzondere waardevermindering van rentedragende waardepapieren en participaties wordt de betreffende cumulatieve reële waardeverandering teruggenomen uit het eigen vermogen en vervolgens alsnog in de winst- en-verliesrekening verantwoord. Voor de grondslagen voor bijzondere waardeminderingen wordt verwezen naar Bankiers en Kredieten.

Overige financiële activa en Overige financiële passiva
In deze balansposten worden de marktwaarden opgenomen van de derivaten die in een boekhoudkundige hedgerelatie zijn betrokken (zowel voor wat betreft hedges van rente- als valutarisico). Daarnaast worden onder deze posten de waardecorrecties opgenomen uit hoofde van portfolio fair value hedging. Deze waardecorrecties betreffen de effectieve delen van de marktwaardeveranderingen uit hoofde van het gehedgede renterisico van activa die op portefeuilleniveau zijn afgedekt.

Financiële garantiecontracten
De financiële garantiecontracten worden bij eerste waardering opgenomen onder de post Overige passiva tegen reële waarde, zijnde de ontvangen premie. De vervolgwaardering vindt plaats tegen de hoogste van de beste schatting van de uitgaven die vereist zijn om de bestaande financiële verplichting af te wikkelen op balansdatum of het bedrag van de te amortiseren premie. De ontvangen premie wordt in de winst-en-verliesrekening verantwoord onder de post Provisiebaten.

Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen
Alle onroerende en roerende zaken in eigendom, zoals gebouwen en duurzame installaties, zijn gewaardeerd tegen kostprijs waarop de cumulatieve afschrijving in mindering is gebracht, waarbij rekening gehouden wordt met eventuele bijzondere waardeverminderingen. Bijzondere waardeverminderingen worden ten laste van de winst- en-verliesrekening gebracht. De afschrijvingstermijn wordt bepaald aan de hand van de economische levensduur. De economische levensduur en de restwaarde worden jaarlijks getoetst. Afschrijvingen worden berekend op basis van de lineaire methode en ten laste van de winst- en-verliesrekening gebracht. Op grond wordt niet afgeschreven.

Bankiers, Toevertrouwde middelen, Achtergestelde schulden en Schuldbewijzen
Opgenomen gelden (waaronder repo's) en schuldbewijzen worden tegen geamortiseerde kostprijs in de balans verwerkt. De geamortiseerde kostprijs wordt aangepast voor het effectieve deel van de marktwaardeverandering van de in een fair value hedge betrokken transacties. Teruggekochte verplichtingen worden van de balans verwijderd waarbij het verschil tussen de boekwaarde en de transactiewaarde in het resultaat wordt genomen.

Pensioenvoorziening en personeelsbeloningen
De bank behandelt haar pensioenverplichtingen als zijnde een beschikbaar-premiestelsel aangezien de pensioenen zijn ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds zonder afgescheiden pensioenvermogen of gesepareerd depot. Het bedrijfstakpensioenfonds is niet in staat om de benodigde informatie aan te leveren om een adequate pensioenvoorziening te berekenen. Het werkgeversdeel van de premie wordt in het jaar waarop het betrekking heeft ten laste van het resultaat gebracht. Voor zover supplementaire bedragen benodigd zijn, worden deze eveneens direct ten laste van het resultaat gebracht.

De overige personeelsbeloningen worden behandeld als toegezegd-pensioenregelingen waarvoor afzonderlijke voorzieningen zijn gevormd. BNG past hierbij de 'corridor'-methode toe, waarbij actuariële verschillen binnen een gedefinieerde bandbreedte niet geboekt worden. Indien de actuariële verschillen buiten de corridor vallen, worden deze ten gunste of ten laste van de winst- en-verliesrekening geboekt. Deze overige personeelsbeloningen betreffen de voortzetting van het verstrekken van hypotheekrentekorting aan zowel actieve als gepensioneerde medewerkers. De voorzieningen zijn door onafhankelijke deskundigen berekend op basis waarvan de hoogte van de voorziening is vastgesteld. De lasten die betrekking hebben op de personeelsbeloningen worden verantwoord onder de personeelskosten in de winst-en-verliesrekening.

Belastingen
Het belastingbedrag wordt berekend op basis van de bij wet vastgestelde tarieven en geldende belastingwetgeving. Voor tijdelijke verschillen tussen boekwaarde en fiscale waarde worden belastinglatenties opgenomen. Actieve belastinglatenties worden alleen opgenomen indien verwacht wordt dat in de nabije toekomst fiscale winsten worden gerealiseerd ter compensatie van deze tijdelijke verschillen. Zowel latente belastingvorderingen als latente belastingverplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Alle latente belastingvorderingen en belastingverplichtingen worden bij het hoofd van de fiscale eenheid opgenomen. Groepsmaatschappijen die onderdeel zijn van de fiscale eenheid passen het vastgestelde tarief toe.

Eigen vermogen
De balans wordt opgesteld voor resultaatbestemming. Dit betekent dat het volledige resultaat van het boekjaar als onderdeel van het eigen vermogen is gepresenteerd.
Het eigen vermogen bevat een herwaarderingsreserve waarin de ongerealiseerde reële waardemutatie uit hoofde van de balanspost Financiële activa voor verkoop beschikbaar wordt verwerkt. Daarnaast bestaat deze herwaarderingsreserve uit de tot 1 juli 2008 verantwoorde reële waardemutaties, betreffende de in 2008 van Financiële activa voor verkoop beschikbaar naar Bankiers en Kredieten geherclassificeerde activa. Dit deel van de herwaarderingsreserve zal gedurende de resterende looptijd van de geherclassificeerde activa worden geamortiseerd. De herwaarderingsreserve wordt gecorrigeerd met een belastinglatentie die gebaseerd is op de verwachte fiscale afhandeling als de betreffende activa direct op balansdatum zouden worden verkocht. Bij eventuele verkoop komen deze cumulatieve herwaarderingsresultaten ten gunste of ten laste van de winst-en-verliesrekening. Voor de in hedge accounting betrokken transacties wordt het effectieve deel van de marktwaardeveranderingen ten gunste of ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht gedurende de periode dat de transacties in een hedgerelatie zijn betrokken. Het eigen vermogen bevat tevens een cashflow hedge reserve waarin de ongerealiseerde waardemutaties van derivaten als gevolg van de mutatie in de vreemde valuta basisspread zijn opgenomen.

Rentebaten en Rentelasten
Rentebaten en rentelasten worden voor alle op de balans opgenomen rentedragende instrumenten bepaald aan de hand van de amortisatiewaarde.
Bij het bepalen van de amortisatiewaarde wordt de effectieve rentemethode toegepast. Bij verkoop van transacties die gewaardeerd staan op amortisatiewaarde wordt het verschil tussen de boekwaarde en de verkoopwaarde eveneens verantwoord onder rentebaten respectievelijk rentelasten.

Resultaat financiële transacties
Hieronder worden opgenomen de marktwaardeveranderingen van derivaten, van in een hedge betrokken afgedekte instrumenten, van transacties die aangemerkt zijn als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening alsmede het ineffectieve deel van het gehedgede risico bij fair value hedge accounting. Ook worden de verkoopresultaten van Financiële activa voor verkoop beschikbaar hier vermeld. Deze verkoopresultaten bestaan uit een vrijval van de in het eigen vermogen opgebouwde herwaardering en het verschil tussen de boekwaarde en de verkoopwaarde.

Valutaresultaat
Activa en passiva in vreemde valuta worden op balansdatum omgerekend tegen de eindedagkoersen. Alle herwaarderingen van monetaire items worden direct ten gunste of ten laste van het valutaresultaat geboekt. Zie ook onder 'Vreemde valuta'.

Provisiebaten en Provisielasten
Betaalde dan wel ontvangen commissies en provisies worden geheel verantwoord in de winst-en-verliesrekening in de periode waarin de diensten zijn geleverd.

Kasstroomoverzicht
Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De kasstromen worden gesplitst naar operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. Als liquide middelen worden aangemerkt de aanwezige kasmiddelen, de per saldo direct opeisbare tegoeden bij (centrale) banken en bancaire daggelden. Deze middelen hebben een oorspronkelijke looptijd van drie maanden of korter, zijn eenvoudig converteerbaar in vaststaande geldbedragen en zijn onderhevig aan een verwaarloosbaar risico op waardeveranderingen.
De mutaties in kredieten, toevertrouwde middelen, derivaten en vorderingen en verplichtingen op banken zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.
Investeringsactiviteiten omvatten de aan- en verkopen en aflossingen in de beleggingsportefeuille, alsmede de aan- en verkopen van deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures en onroerende zaken en bedrijfsmiddelen.
De opname of aflossing van achtergestelde schulden en obligatieleningen en uitbetaald dividend worden als financieringsactiviteit gepresenteerd.

Mutatieoverzicht eigen vermogen
Het mutatieoverzicht eigen vermogen geeft het verloop weer van de onder het eigen vermogen verantwoorde posten.

Grondslagen vergelijkende cijfers
De grondslagen van de vergelijkende cijfers wijken niet af van de grondslagen die van toepassing zijn op de jaarrekening van 2011, behoudens de toepassing van nieuwe IFRS-standaarden.

1 Kas en tegoeden bij de centrale bank

Onder deze post zijn alle wettige betaalmiddelen opgenomen alsmede direct en niet direct opeisbare tegoeden bij DNB en de Europese Centrale Bank.

	31-12-2011	31-12-2010
Direct opeisbare tegoeden bij centrale bank	299	223
Callgeldleningen aan centrale bank	2.600	250
Kasgeldleningen aan centrale bank	2.250	600
	5.149	**1.073**

2 Bankiers en Kredieten

Deze post omvat alle vorderingen op bankiers en de verstrekte kredieten voor zover deze tegen geamortiseerde kostprijs zijn gewaardeerd, alsmede rentedragende waardepapieren voor zover niet op een actieve markt verhandeld.

	Bankiers		Kredieten		**Totaal**	
	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2010
Kortgeld en rekening-courant	4	1.110	5.884	8.195	5.888	9.305
Reverse repo's	2.797	3.025	502	–	3.299	3.025
Cash collateral	4.029	1.337	–	–	4.029	1.337
Langlopende kredietverlening	35	40	80.059	73.584	80.094	73.624
Rentedragende waardepapieren	147	142	1.009	1.220	1.156	1.362
Medium Term Notes	963	1.236	134	159	1.097	1.395
Geherclassificeerde AFS-transacties	473	492	3.219	3.724	3.692	4.216
Voorziening voor oninbaarheid	–	–	–32	–31	–32	–31
Totaal	**8.448**	**7.382**	**90.775**	**86.851**	**99.223**	**94.233**

In de post Kredieten zijn per 31-12-2011 geen financiële leaseovereenkomsten opgenomen. Per 31-12-2010 is voor EUR 56 miljoen aan financiële leaseovereenkomsten opgenomen.

	2011	2010
Het verloop van de voorziening voor oninbaarheid		
Beginstand	31	27
Dotatie boekjaar	1	4
Onttrekking boekjaar	–	–
Eindstand	**32**	**31**

3 Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat

Hieronder zijn activa opgenomen die specifiek zijn aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met waardemutaties via het resultaat en de derivaten die niet in een boekhoudkundige afdekkingsrelatie zijn betrokken.

	31-12-2011	31-12-2010
Derivaten	1.090	860
Kredieten	911	878
Waardepapieren	1.321	1.314
	3.322	**3.052**

De aflossingswaarde van de kredieten en waardepapieren ultimo 2011 is EUR 2.175 miljoen (2010: EUR 2.131 miljoen).

4 Overige financiële activa

Onder deze balanspost zijn opgenomen de reële waarde van de derivaten die in een boekhoudkundige afdekkingsrelatie zijn betrokken en de waardecorrecties betreffende het effectieve deel van de marktwaardeveranderingen uit hoofde van het gehedgede renterisico van activa die op portefeuilleniveau zijn afgedekt.

	31-12-2011	31-12-2010
Derivaten betrokken in een boekhoudkundige afdekkingsrelatie	13.457	10.082
Marktwaardecorrectie van activa die op portefeuilleniveau zijn afgedekt	8.062	3.375
	21.519	**13.457**

5 Financiële activa voor verkoop beschikbaar

Hieronder worden opgenomen geëmitteerde obligaties met een vaste of variabele rente en andere rentedragende waardepapieren en participaties, voor zover niet opgenomen onder de Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat.

	31-12-2011	31-12-2010
Overheid	3.743	4.478
Supranationale instellingen	439	–
Bankiers	1.190	826
Overige financiële instellingen	790	876
Niet-financiële instellingen	707	172
Investeringen in participaties	50	60
	6.919	**6.412**

Overdracht zonder derecognition
Ter grootte van EUR 650 miljoen (2010: EUR 1.480 miljoen) zijn obligatieleningen verkocht en tegelijkertijd zijn swaps afgesloten waarmee de rechten op de cashflows en de risico's behouden blijven (total return swaps). Dientengevolge zijn deze obligatieleningen niet verwijderd van de balans. De afname met EUR 830 miljoen in 2011 is veroorzaakt door het verstrijken van de einddatum van de betreffende transacties. Er zijn in 2011 geen nieuwe transacties afgesloten.
In de balanswaarde per 31 december 2011 zijn schuldbewijzen begrepen die zijn verkocht met overeenkomst tot terugkoop ten bedrage van EUR 257 miljoen (2010: EUR 0 miljoen).

6 Deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures

	Belang			
	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2010
Deelnemingen met invloed van betekenis				
– Dataland BV, Rotterdam	30%	30%	0	0
– Data B Mailservice Holding BV, Leek	45%	45%	1	1
– NV Trustinstelling Hoevelaken, Den Haag	40%	40%	0	0
– Transdev-BNG-Connexxion Holding BV, Den Haag*	25%	25%	53	52
			54	**53**
Joint ventures				
– BNG Gebiedsontwikkeling BV, diversen	zie noot 39		54	56
			108	**109**

Voor een beschrijving van de deelnemingen met invloed van betekenis en de joint ventures wordt verwezen naar noot 39.

7 Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen

Het verloop van deze balanspost is als volgt:

	Onroerende zaken		Bedrijfsmiddelen		**Totaal**	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Historische aanschafwaarde						
Waarde begin van het boekjaar	47	48	12	11	59	59
Investeringen	–	–	–	1	–	1
Desinvestering	–	–1	–	–	–	–1
Waarde eind van het boekjaar	47	47	12	12	59	59
Afschrijvingen						
Cumulatieven begin van het boekjaar	29	27	9	9	38	36
Afschrijvingen gedurende het jaar	1	2	1	–	2	2
Cumulatieven eind van het boekjaar	30	29	10	9	40	38
Boekwaarde eind van het boekjaar	**17**	**18**	**2**	**3**	**19**	**21**

Geschatte levensduur	
Gebouwen	maximaal 33 ⅓ jaar
Technische installaties	15 jaar
Machines en inventaris	5 jaar
Hard- en software	3 jaar

8 Belastingen

BNG heeft op initiatief van de Belastingdienst een tweetal vaststellingsovereenkomsten afgesloten voor de aangifte vennootschapsbelasting over de perioden 2005 – 2009 en 2010 – 2012. BNG evalueert en beslist in 2012 over de continuering van deze afspraak. De vaststellingsovereenkomsten zijn van toepassing op de fiscale eenheid van BNG. De inhoud van de overeenkomsten heeft tot gevolg dat alle financiële instrumenten zowel commercieel als fiscaal conform IFRS-waarderingsgrondslagen verwerkt worden. De uitzondering hierop zijn transacties die geclassificeerd zijn als Financiële activa voor verkoop beschikbaar.

* Deze vennootschap houdt 66,67% van de aandelen Connexxion Holding NV aan.

Fiscaal wordt het geheel van de transacties binnen deze categorie gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde. Het fiscale resultaat wijkt af van het commerciële resultaat indien per saldo ongerealiseerde verliezen zijn ontstaan. Bij toename van de herwaarderingsreserve wordt het positieve bedrag ten gunste van de fiscale jaarwinst gebracht tot het niveau van de oorspronkelijke kostprijs.

De aansluiting tussen het effectieve en het nominale belastingpercentage is als volgt:

	2011	2010
Winst voor belastingen	339	337
Belastingbedrag tegen nominaal belastingpercentage	−85	−86
Aanpassing inzake belasting van voorgaande jaren	3	6
Overige vrijgestelde resultaten	−1	1
Effectief geconsolideerd belastingbedrag	**−83**	**−79**
Nominaal belastingpercentage	25,0%	25,5%
Effectief belastingpercentage	24,5%	23,5%

Verloop in latente belastingen 2011

	Beginstand	Mutaties via het eigen vermogen	Mutaties via het resultaat	**Eindstand**
Vrijgesteld inzake openingsbalans	3			3
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	−1	1		0
Netto-investering in een buitenlandse eenheid	−13		13	0
Cashflow hedge reserve	0	94		94
Totaal	**−11**	**95**	**13**	**97**

Verloop in latente belastingen 2010

	Beginstand	Mutaties via het eigen vermogen	Mutaties via het resultaat	**Eindstand**
Vrijgesteld inzake openingsbalans	4		−1	3
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	49	−50		−1
Netto-investering in een buitenlandse eenheid	0		−13	−13
Reële waarde mutaties van (overige) financiële activa en passiva via het resultaat	−28		28	0
Totaal	**25**	**−50**	**14**	**−11**

9 Overige activa en Overige passiva

	31-12-2011	31-12-2010
Overige activa		
Latente belastingvordering	97	3
Actuele belastingvordering	46	–
Overige vorderingen	58	173
	201	**176**
Overige passiva		
Actuele belastingverplichting	–	10
Latente belastingverplichting	–	14
Voorziening personeelsbeloningen	2	2
Overige schulden	153	152
	155	**178**

De overige vorderingen bestaan met name uit nog te ontvangen bedragen uit hoofde van kredieten aan klanten.
De overige schulden bestaan met name uit nog te betalen bedragen uit hoofde van derivaten en kredietverlening aan klanten.
De voorziening personeelsbeloningen betreft een voorziening voor hypotheekkorting voor zowel actieve als gepensioneerde medewerkers. Deze voorziening heeft een langlopend karakter.

De mutaties in de contante waarde van de nettoverplichting uit hoofde van de toegezegde rechten zijn als volgt:

	2011	2010
Voorziening personeelsbeloningen		
Stand nettoverplichting per 1 januari	2	2
Mutatie voorziening	0	0
Stand nettoverplichting per 31 december	**2**	**2**

10 Bankiers, Toevertrouwde middelen en Achtergestelde schulden

Hieronder worden opgenomen schulden aan bankiers, toevertrouwde middelen en achtergestelde schulden voor zover niet belichaamd in schuldbewijzen.

	31-12-2011	31-12-2010
Deposito's van banken	5.037	3.561
Repo's	226	–
Cash collateral	2.231	2.476
Toevertrouwde middelen	10.919	7.677
Achtergestelde schulden	93	92
	18.506	**13.806**

11 Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat

Hieronder zijn passiva opgenomen die specifiek zijn aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met waardemutaties via het resultaat en de derivaten die niet in een boekhoudkundige afdekkingsrelatie zijn betrokken.

12 Overige financiële passiva

Deze balanspost betreft de reële waarde van derivaten die zijn betrokken in een boekhoudkundige afdekkingsrelatie.

13 Schuldbewijzen

Hieronder worden opgenomen obligaties en andere geëmitteerde verhandelbare schuldbewijzen met een vaste of variabele rente. Bij een emissie worden niet-geplaatste obligaties in mindering gebracht op de desbetreffende obligatielening.

Deze balanspost is als volgt samengesteld:

	31-12-2011	31-12-2010
Obligatieleningen en euronotes	88.897	81.714
Medium Term Notes	–	55
European Commercial Paper	12.010	10.552
	100.907	**92.321**

14 Eigen vermogen

Omdat BNG na consolidatie geen minderheidsbelangen heeft, die verwerkt worden in het geconsolideerde vermogen, kan het geheel worden toegerekend aan de aandeelhouders. De onder het geconsolideerde eigen vermogen verantwoorde posten worden onderstaand toegelicht.

Kapitaal
Het maatschappelijk aandelenkapitaal bestaat uit 100 miljoen aandelen van EUR 2,50 nominaal, waarvan 55.690.720 aandelen zijn geplaatst en volgestort. Er hebben zich geen mutaties voorgedaan in het aantal in omloop zijnde aandelen gedurende het boekjaar. Er is geen sprake van uitgegeven niet-volgestorte aandelen. BNG en de dochtermaatschappijen hebben geen eigen aandelen in beheer. Op geen van de aandelen rusten voorkeursrechten dan wel beperkingen. Er zijn geen opties die recht geven op uitgifte van aandelen bij uitoefening.

Agioreserve
Er hebben zich in 2011 geen mutaties voorgedaan.

Herwaarderingsreserve
Het eigen vermogen bevat een herwaarderingsreserve waarin de ongerealiseerde reële waardemutatie uit hoofde van de balanspost Financiële activa voor verkoop beschikbaar wordt verwerkt. Deze post wordt gecorrigeerd voor belastingen. Bij verkoop van desbetreffende activa wordt het daarop betrekking hebbende cumulatieve resultaat dat in het eigen vermogen is verwerkt alsnog overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

Cashflow hedge reserve
Onder de cashflow hedge reserve worden de waardeveranderingen van derivaten verantwoord die het gevolg zijn van de mutatie van de vreemde valuta basisspread. Deze post wordt gecorrigeerd voor belastingen. De cashflow hedge reserve heeft betrekking op een groot aantal derivaten en afgedekte posities met verschillende looptijden. De maximale resterende looptijd bedraagt 46 jaar, met de grootste concentraties in resterende looptijden van 1 tot 9 jaar.

Reserve valuta omrekenverschillen
Dit betreft valutaomrekenverschillen die ontstaan zijn bij de omrekening van de resultaten van een netto-investering in een buitenlandse entiteit.

Overige reserves
Nadat de statutair voorgeschreven delen ten laste van de voor uitkering vatbare winst zijn vastgesteld, bepaalt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders welk deel toegevoegd wordt aan de reserves.

Onverdeelde winst
De balans is opgemaakt voor winstverdeling. De post representeert het behaalde resultaat na aftrek van de verplichting uit hoofde van vennootschapsbelasting.

	31-12-2011	31-12-2010
Kapitaal	139	139
Agioreserve	6	6
Herwaarderingsreserve	–271	–62
Cashflow hedge reserve	–282	–
Reserve valuta omrekenverschillen	–	–5
Overige reserves	2.049	1.924
Onverdeelde winst	256	257
	1.897	**2.259**

	2011	2010
Aantal uitstaande aandelen	55.690.720	55.690.720
Voorgesteld dividend per aandeel in euro	1,15	2,30
Voorgesteld dividend		
– Primair statutair dividend	7	7
– Voorgesteld boven primair statutair dividend	57	121
	64	**128**

15 Rentebaten

Hieronder zijn de rentebaten opgenomen uit hoofde van de kredietverlening, de uitzettingen en beleggingen, alsmede de rente-resultaten uit financiële instrumenten die ter dekking van het renterisico respectievelijk valutarisico zijn afgesloten. Daarnaast zijn onder deze post de ontvangen overige kredietgerelateerde baten verantwoord.

	2011	2010
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	70	68
Derivaten niet betrokken in hedge accounting	58	86
Derivaten betrokken in portfolio fair value hedge accounting	−1.511	−1.757
Financiële activa voor verkoop beschikbaar niet betrokken in hedge accounting	39	37
Financiële activa betrokken in fair value hedge accounting	3.219	3.154
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	402	276
Overig	50	34
	2.327	**1.898**

16 Rentelasten

Hieronder zijn opgenomen de lasten voortvloeiend uit het lenen van gelden en daarmee samenhangende transacties, alsmede andere lasten die het karakter hebben van rente.

	2011	2010
Derivaten niet betrokken in hedge accounting	122	115
Derivaten betrokken in hedge accounting	−1.466	−1.828
Financiële passiva betrokken in micro fair value hedge accounting	2.584	2.505
Financiële passiva tegen geamortiseerde kostprijs	601	687
Overig	24	9
	1.865	**1.488**

17 Resultaten uit deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures

Hieronder zijn de resultaten uit deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures opgenomen.

	2011	2010
Deelnemingen met invloed van betekenis	1	1
Joint ventures	−1	1
	0	**2**

Voor een beschrijving van de deelnemingen met invloed van betekenis en de joint ventures wordt verwezen naar noot 39.

18 Provisiebaten

Onder deze post worden de baten verantwoord uit hoofde van ontvangen respectievelijk nog te ontvangen vergoedingen van voor derden verrichte diensten.

	2011	2010
Deze provisiebaten zijn te splitsen in:		
– baten uit hoofde van kredieten en faciliteiten	16	18
– baten uit hoofde van betalingsverkeer	9	9
– baten uit hoofde van fiduciaire activiteiten	8	8
	33	**35**

19 Provisielasten

Onder deze post worden de lasten verantwoord uit hoofde van betaalde respectievelijk nog te betalen vergoedingen voor door derden verrichte diensten, uit hoofde van kredieten en faciliteiten.

20 Resultaat financiële transacties

Hieronder zijn (on)gerealiseerde resultaten uit hoofde van waardeveranderingen van financiële instrumenten verantwoord, die zijn gewaardeerd tegen reële waarde met mutaties via het resultaat. Tevens zijn de verkoopresultaten van financiële activa voor verkoop beschikbaar onder deze post opgenomen.

	2011		2010	
Marktwaardeveranderingen als gevolg van gewijzigde krediet- en liquiditeitsopslagen				
– waarvan beleggingen	−66		−31	
– waarvan gestructureerde leningen	−48		−14	
		−114		−45
Resultaat hedge accounting				
Financiële activa betrokken in fair value hedge accounting	5.123		723	
Financiële passiva betrokken in micro fair value hedge accounting	−2.169		−359	
Derivaten betrokken in hedge accounting	−2.943		−372	
		11		−8
Verkoopresultaten financiële activa voor verkoop beschikbaar		12		12
Overige marktwaardeveranderingen		2		4
		−89		**−37**

21 Dotatie aan voorziening voor oninbaarheid

De dotatie aan de voorziening voor oninbaarheid is in 2011 EUR 1 miljoen (2010: EUR 4 miljoen). Deze voorziening is opgenomen in de balanspost Kredieten.

22 Overige resultaten

	2011	2010
De overige resultaten bestaan uit:		
– Valutaresultaat	2	–2
– Bijzondere waardevermindering deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures	–6	–3
– Opbrengst advieswerkzaamheden	4	5
	0	**0**

23 Personeelskosten

	2011	2010
De personeelskosten bestaan uit:		
Lonen en salarissen	23	23
Pensioenlasten	4	4
Sociale lasten	2	2
Toevoeging aan voorzieningen	0	0
Overige personeelslasten	6	6
	35	**35**

24 Andere beheerskosten

Onder deze post zijn onder meer opgenomen de kosten inzake uitbesteding, huur en onderhoud van onroerende zaken en bedrijfsmiddelen, drukwerk, opleiding en reclame.

25 Afschrijvingen

Voor een specificatie van deze post wordt verwezen naar de mutatieoverzichten van de onroerende zaken en bedrijfsmiddelen.

26 Vergoeding externe accountant (in duizenden euro's)

De vergoedingen aan de externe accountant zijn gerubriceerd onder de andere beheerskosten. In overeenstemming met artikel 382a Titel 9 Boek 2 BW is hieronder een nadere detaillering weergegeven van de kosten en vergoedingen aan de externe accountant, gerubriceerd naar controle- en (niet-)controlegerelateerde diensten.

	2011	2010
Controle van de jaarrekening	371	320
Andere controleopdrachten	159	190
Andere niet-controlediensten	12	12
	542	**522**

27 Onderverdeling balanswaarde naar resterende contractuele looptijd

Onderstaande overzichten tonen de onderverdeling van de balanswaarde naar resterende contractuele looptijd van alle financiële instrumenten, exclusief derivaten.

31-12-2011

	Tot 3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	Langer dan 5 jaar	**Totaal**
Kas en tegoeden bij de centrale bank	5.149	–	–	–	5.149
Bankiers	4.714	791	2.570	373	8.448
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat (exclusief derivaten)	34	61	656	1.481	2.232
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	124	304	2.944	3.547	6.919
Kredieten	8.610	11.280	37.877	33.008	90.775
Totaal activa	**18.631**	**12.436**	**44.047**	**38.409**	**113.523**
Bankiers	4.869	849	1.751	–	7.469
Toevertrouwde middelen	5.426	792	978	3.748	10.944
Schuldbewijzen	12.257	13.435	52.344	22.871	100.907
Achtergestelde leningen	1	3	13	76	93
Totaal passiva	**22.553**	**15.079**	**55.086**	**26.695**	**119.413**

31-12-2010

	Tot 3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	Langer dan 5 jaar	**Totaal**
Kas en tegoeden bij de centrale bank	1.073	–	–	–	1.073
Bankiers	2.525	294	4.086	477	7.382
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat (exclusief derivaten)	32	61	715	1.384	2.192
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	1.167	1.200	1.920	2.125	6.412
Kredieten	11.090	9.272	35.516	30.973	86.851
Totaal activa	**15.887**	**10.827**	**42.237**	**34.959**	**103.910**
Bankiers	4.101	965	748	223	6.037
Toevertrouwde middelen	3.790	197	1.055	2.635	7.677
Schuldbewijzen	13.846	11.270	45.742	21.463	92.321
Achtergestelde leningen	1	3	13	75	92
Totaal passiva	**21.738**	**12.435**	**47.558**	**24.396**	**106.127**

28 Herclassificatie financiële activa voor verkoop beschikbaar

Op 15 oktober 2008 heeft de EU een aantal wijzigingen in IAS 39 en IFRS 7 (amendments to IAS 39: Financial Instruments: Recognition and Measurement and IFRS 7 Financial Instruments: Disclosure) aanvaard, welke het mogelijk maken in bepaalde situaties, zoals illiquide markten, financiële instrumenten te herclassificeren. BNG heeft, gebruikmakende van deze wijzigingen, een deel van de Financiële activa voor verkoop beschikbaar geherclassificeerd naar de balansposten Bankiers en Kredieten. De intentie is om deze posten voor onbepaalde termijn (foreseeable future) aan te houden. Wanneer handel in (delen van) de

portefeuille weer op gang komt, wordt gedeeltelijke verkoop niet uitgesloten. De herclassificatie heeft geen invloed op de gerealiseerde resultaten.

De effectieve rentevoet van de geherclassificeerde activa bedraagt gewogen gemiddeld 5,1% en bevindt zich in een bandbreedte van 2,8% tot 6,3%. Omdat de onderliggende activa niet in aanmerking komen voor bijzondere waardeverminderingen wordt bij de berekening van de effectieve rentevoet uitgegaan van de oorspronkelijke kasstromen.

Balanswaarde per 31-12-2011

	Met herclassificatie	Zonder herclassificatie	Effect herclassificatie
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	6.919	10.321	−3.402
Bankiers	8.448	7.975	473
Kredieten	90.775	87.556	3.219
Eigen vermogen	1.897	1.607	290
– waarvan herwaarderingsreserve	−271	−561	290

Balanswaarde per 31-12-2010

	Met herclassificatie	Zonder herclassificatie	Effect herclassificatie
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	6.412	10.448	−4.036
Bankiers	7.382	6.890	492
Kredieten	86.851	83.127	3.724
Eigen vermogen	2.259	2.079	180
– waarvan herwaarderingsreserve	−62	−242	180

	31-12-2011		31-12-2010	
	Met herclassificatie	Zonder herclassificatie	Met herclassificatie	Zonder herclassificatie
Geherclassificeerde activa				
Balanswaarde	3.692	3.402	4.216	4.036
Reële waarde	3.402	3.402	4.036	4.036
Stand ongerealiseerde marktwaardeverandering in het eigen vermogen	−158	−448	−182	−362
Ongerealiseerde marktwaardeverandering overgeboekt naar het eigen vermogen	24	−195	27	−9

29 Risicoparagraaf

Algemeen

Het risicobeheer van de bank is erop gericht om een redelijk rendement voor de aandeelhouders in lijn te brengen met het behouden van een excellente kredietwaardigheid. De manier waarop de bank naar haar risico's kijkt en deze beheerst, sluit aan bij de indelingen die in Basel II regelgeving worden gebruikt. Voor kredietrisico wordt gebruikgemaakt van de 'Standardized Approach', voor operationeel risico van de 'Basic Indicator Approach'. Sinds 2010 wordt daarnaast voor het solvabiliteitsplichtige deel van de portefeuille gebruikgemaakt van interne ratingmodellen ter beoordeling van de kredietwaardigheid van tegenpartijen.

Het aangaan en beheersen van risico's is inherent aan de bedrijfsvoering van een bank. Zonder het accepteren van een bepaalde mate van krediet-, liquiditeit- en operationeel risico is het voeren van een kredietbedrijf niet mogelijk. Voor marktrisico's geldt dat deze grotendeels zijn af te dekken, maar dat de bank bereid is op beheerste wijze renterisico's aan te gaan onder de verwachting dat dit tot additioneel rendement zal leiden.

Ontwikkelingen in 2011

Financiële markten

De onrust op de financiële markten die in 2008 ontstond is sinds die tijd niet meer geheel weggeweest en in 2011 opnieuw in alle hevigheid losgebarsten. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door de Europese en de Amerikaanse schuldenproblematiek. Hoewel de bank zich goed kon funden op zowel geld- als kapitaalmarkt, liepen de spreads gedurende 2011 op naarmate de onrust als gevolg van de eurocrisis toenam. Op de geldmarkt gold deze problematiek niet voor BNG, daar kon de bank in ruime mate tegen zeer gunstige condities geld opnemen. Het vinden van veilige partijen waar BNG zelf voor korte looptijden geld kan wegzetten is juist moeilijker geworden. Om deze reden is meer gebruikgemaakt van de ECB als tegenpartij voor het plaatsen van tijdelijk overtollige liquiditeiten.

De vraag van klanten naar lange kredietverlening bleef groot. Deze kredieten moeten gedurende de looptijd geherfinancierd worden. Omdat nu niet bekend is tegen welke prijs in de toekomst langlopende funding kan worden opgenomen (en de huidige herfinanciering van kredieten uit het verleden veel duurder is geworden) kan de bank niet anders dan de huidige opslagen doorberekenen aan haar klanten. Uit de hoge marktaandelen blijkt de prijsstelling ten opzichte van andere banken nog altijd uiterst concurrerend te zijn. De hele sector kampt met deze problemen en de prijs van kredietverlening ligt hierdoor hoger dan enkele jaren geleden. In tegenstelling tot menig concurrent stelt BNG zich niet terughoudend op ten aanzien van het verstrekken van nieuwe kredieten in reactie op de combinatie van nieuwe regelgeving met betrekking tot aan te houden kapitaal en onrustige markten.

Interne ratingmodellen voor kredietrisicobeoordeling

In oktober 2010 zijn de eerste drie intern ontwikkelde ratingmodellen voor kredietrisicobeoordeling in gebruik genomen. In 2011 volgden de laatste drie modellen voor projectontwikkeling, gebiedsontwikkeling en financiële tegenpartijen. De modellen dragen bij aan objectivering van het steeds complexer geworden interne kredietbeoordelingsproces inclusief een adequate inschatting van risico-rendementsverhoudingen.

Met de nu in gebruik genomen modellen worden interne ratings voor de klantenportefeuille en de financiële tegenpartijen bepaald. Voor overige investeringen in financiële activa binnen de liquiditeitsportefeuille van de bank zijn in de regel externe ratings beschikbaar en wordt vooralsnog geen model ontwikkeld.

Voor de in 2010 geïntroduceerde modellen is in het laatste kwartaal van 2011 een externe modelvalidatie uitgevoerd. De aanbevelingen die daaruit voortkomen worden in 2012 geprioriteerd en zullen waar nodig tot bijstellingen leiden in de opzet van de modellen en/of de processen rondom het gebruik van de modellen.

Risk appetite

Conform de Code Banken beschikt de bank over een risk appetite statement. Daarin staat beschreven hoeveel risico de bank wenst te accepteren om haar doelstellingen te realiseren en op basis van welke belangen van verschillende stakeholders dit gebeurt. De risk appetite wordt jaarlijks formeel goedgekeurd door de Raad van Commissarissen (RvC) en fungeert als brug naar risicotolerantie voor verschillende soorten risico's en bijbehorende beheersingskaders en limietstellingen. In 2011 is het risk appetite statement via themasessies intern breed gecommuniceerd en bediscussieerd. Hierbij zijn ook leden van de RvC aanwezig geweest. Een nieuwe versie van de risk appetite voor 2012 is op basis van de inbreng van het senior management in het najaar van 2011 opgesteld en wederom besproken met de RvC. In 2012 ligt de focus op implementatie in de organisatie. Tevens wordt de monitoring afgerond waarmee de bank kan vaststellen dat ze binnen de limieten van haar risk appetite blijft. De risk appetite is dynamisch en zal dan ook continu aandacht krijgen.

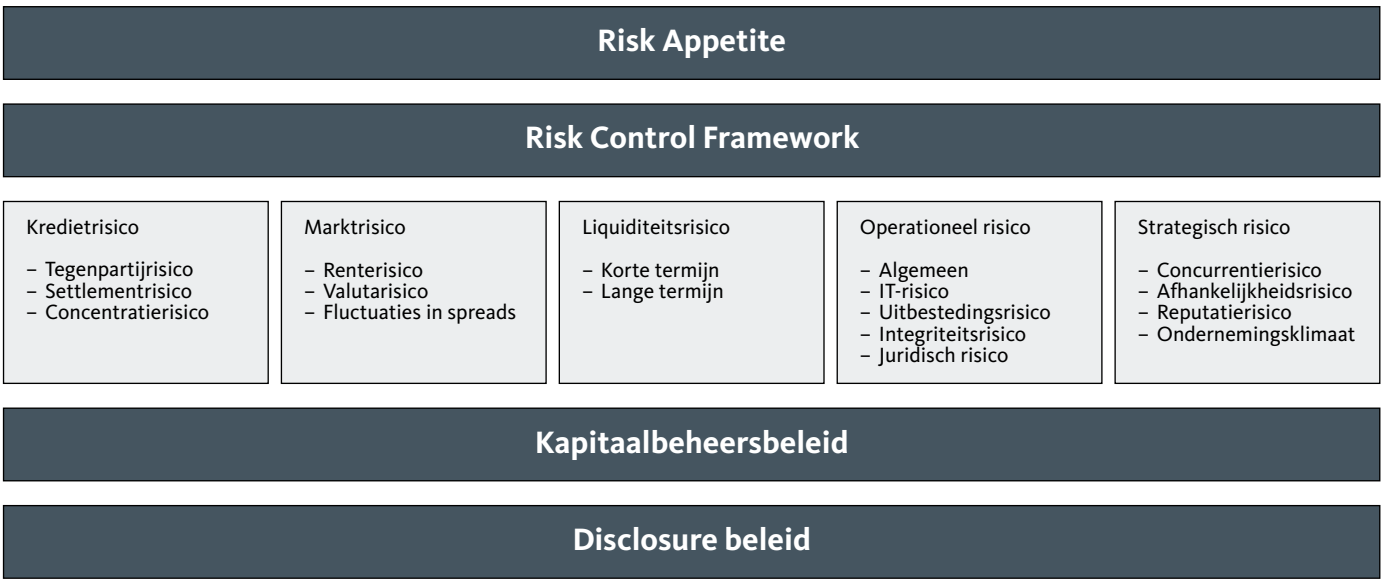
Basel III
De regelgeving onder Basel III wordt tussen nu en 2018 gefaseerd ingevoerd. De nieuwe regelgeving is niet zonder impact op het businessmodel van de bank en de implementatie ervan trekt daarnaast een zware wissel op de organisatie. Voor de bank is de introductie van een leverage ratio het meest ingrijpend. Deze leverage ratio houdt geen rekening met de mate van risico in of de solvabiliteitsweging van kredieten. Dit is nadelig voor BNG met haar grote hoeveelheid solvabiliteitsvrije kredieten.
De uiteindelijke hoogte van de leverage ratio – en de manier waarop hiervoor kapitaal moet worden aangehouden – zal pas later vastgesteld worden. De vooralsnog gestelde waarde van 3% dwingt reeds nu te beginnen met het vergroten van het kapitaal. Om dit te bereiken wordt voorgesteld het dividendbeleid aan te passen. Tevens wordt de mogelijkheid onderzocht om (in beperkte mate) hybride kapitaal aan te trekken.

Met betrekking tot de risicogewogen solvabiliteitsratio geldt dat BNG aan alle tot op heden bekende eisen voldoet omdat de bank een minimale waarde van 18% aanhoudt. Bij andere banken nemen de solvabiliteitsratio's snel toe, als gevolg van de verwachtingen van de markt in combinatie met Basel III en additionele eisen van (nationale) toezichthouders. Om haar gunstige fundingpositie te behouden streeft de bank ook in de toekomst naar een solvabiliteitsratio die relatief hoog is ten opzichte van andere banken. Verdere veranderingen betreffen de introductie van twee ratio's voor liquiditeit, de Liquidity Coverage Ratio en de Net Stable Funding Ratio. BNG voldoet reeds aan de nu bekende minimumeisen van deze ratio's die naar verwachting de komende jaren worden ingevoerd.

Projectparticipaties in gebiedsontwikkeling
BNG neemt incidenteel en op bescheiden schaal met risicodragend vermogen deel in projecten voor gebiedsontwikkeling. Dit is een middel om ook als kredietverlener bij die projecten betrokken te worden. Gezien de marktomstandigheden in de sector is medio 2010 een pas op de plaats gemaakt en zijn sindsdien geen nieuwe vermogensparticipaties in projecten aangegaan. Sommige van de betreffende projecten verkeren in zwaar weer. De gevolgen voor de winst-en-verliesrekening blijven naar verwachting relatief beperkt.

Organisatorische inrichting van het risicobeheer

De bank kent twee verbijzonderde bestuursvergaderingen waarin de leden van de Raad van Bestuur en de verantwoordelijke directeuren zitting hebben. Iedere vergadering adresseert een specifiek risicogebied. Het Asset & Liability Committee is gericht op het markt- en liquiditeitsrisico. Het beleid ten aanzien van het kredietrisico en het operationeel risico komt aan de orde in het Directieoverleg.

De bank beschikt over een risk control framework waarin onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende soorten risico, de verantwoordelijkheden die ermee samenhangen en de verschillende beleidsdocumenten waarin het aangaan en het beheersen van deze risico's wordt beschreven. Van dit framework maakt ook het Kapitaalbeheersbeleid deel uit. Dit wordt gezien als overkoepelend over alle soorten risico's – waarvoor al dan niet kapitaal moet worden aangehouden – en is belegd bij het Directieoverleg omdat daar de belangrijkste beslissingen worden genomen die de kapitaalallocatie beïnvloeden.

Beslissingen omtrent het daadwerkelijk aangaan van kredietrisico's in de vorm van het verstrekken van individuele kredieten of het doen van andere uitzettingen worden genomen door drie onafhankelijke commissies. Dit betreft de Kredietcommissie, de Commissie Financiële Tegenpartijen en het Investment Committee. Alle worden voorgezeten door leden van de Raad van Bestuur. Beheersing van het zogeheten strategisch risico valt rechtstreeks onder de Raad van Bestuur.

Het risicobeheer is geconcentreerd in de afdeling Risk Control. Deze afdeling kwalificeert, kwantificeert en monitort de risico's en rapporteert aan de verantwoordelijke commissies. Het betreft hier kredietrisico, marktrisico, liquiditeitsrisico, operationeel risico en overige risico's. Daarnaast zorgt de afdeling Kredietrisicobeoordeling onafhankelijk van de commercie voor beoordeling van en advisering over de risico's betreffende krediet- en revisievoorstellen van klanten en financiële tegenpartijen. De afdeling is vertegenwoordigd in de Kredietcommissie, de Commissie Financiële Tegenpartijen en het Investment Committee van de bank. De bijzonder beheeractiviteiten van de bank betreffende de begeleiding, het beheer en de afwikkeling van probleemfinancieringen, vallen ook onder verantwoordelijkheid van deze afdeling. De Interne Accountantsdienst (IAD) voert periodiek operational audits uit om de inrichting en werking van de risicobeheersingssystemen te toetsen en de naleving van de relevante wet- en regelgeving te beoordelen. De IAD heeft een onafhankelijke positie binnen de bank. Daarnaast heeft de bank een onafhankelijke Compliance Officer die toeziet op de naleving van relevante wet- en regelgeving. De taken, positie en bevoegdheden van de compliancefunctie zijn vastgelegd in het BNG Compliance Statuut. De Raad van Bestuur bespreekt de inrichting en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen periodiek met de Raad van Commissarissen en het Audit & Risk Committee. Hierbij worden onderwerpen expliciet geadresseerd als dat in de Code Banken is voorgeschreven.

Kredietrisico

Definities

Kredietrisico betreft het risico dat een tegenpartij niet aan de (financiële) verplichtingen voldoet en omvat (mede) het settlementrisico, het tegenpartijrisico en het concentratierisico.

- Tegenpartijrisico is het risico dat een partij in gebreke blijft bij betalingen die voortvloeien uit een financiële transactie op het moment dat die betalingen moeten worden uitgevoerd.
- Settlementrisico is het risico dat een partij in gebreke blijft bij het naleven van de condities van een contract (of een groep van contracten) op het tijdstip van afhandeling.
- Concentratierisico is de mate van spreiding van de blootstelling van een bank over het aantal debiteuren en de variëteit tussen die debiteuren.

Algemeen

Ten behoeve van de beheersing van de kredietrisico's heeft BNG een interne beheersingsorganisatie. Deze is in lijn met de toegenomen diversiteit en complexiteit van de kredietverlening en kent de volgende structuur:

- De kaders voor de kredietverlening worden vastgesteld door de Raad van Bestuur.
- De Kredietcommissie beslist over de solvabiliteitsplichtige kredietverlening aan klanten.
- De Commissie Financiële Tegenpartijen neemt besluiten over limieten ten behoeve van transacties met financiële instellingen.
- Het Investment Committee beslist over beleggingsvoorstellen in rentedragende waardepapieren.

De afdelingen Kredietrisicobeoordeling (voor individuele solvabiliteitsplichtige transacties) en Risk Control (op portefeuilleniveau) verzorgen de beoordeling, kwantificering en rapportage van het kredietrisico. Deze afdelingen zijn onafhankelijk van de directoraten Public Finance en Treasury die de kredietrisico's aangaan.

Tegenpartijrisico
De bank loopt kredietrisico op haar statutaire marktpartijen en op haar financiële tegenpartijen.

Statutaire marktpartijen
De statuten staan uitsluitend kredietverlening toe aan klanten waarbij sprake is van overheidsbetrokkenheid. Dientengevolge betreft het overgrote deel van de kredietportefeuille aan de overheid verstrekte kredieten en/of door de overheid gegarandeerde kredieten. Vanwege het nagenoeg ontbreken van kredietrisico binnen deze portefeuille is het proces van kredietbeoordeling en -verlening aan deze klanten op een straight-through basis vormgegeven.
Solvabiliteitsplichtige kredietverlening wordt voorafgegaan door een kredietwaardigheidsanalyse. Deze analyse resulteert in de vaststelling van het risico en de toekenning van een bijbehorende interne rating. Mede op basis van deze rating wordt de zwaarte van de besluitvormingsprocedure bepaald en de hoogte van het maximale kredietrisico dat de bank wil lopen. Deze risico's worden vrijwel altijd gemitigeerd door zekerheden en convenanten.
BNG kent daarnaast voor alle solvabiliteitsplichtige kredietverlening een revisieproces waarin – afhankelijk van de interne rating van de klant en het karakter van de kredietverlening – minimaal een keer per jaar een beoordeling van de kredietwaardigheid plaatsvindt en de interne rating wordt geactualiseerd.

Financiële tegenpartijen
Voor financiële tegenpartijen wordt op basis van een kredietwaardigheidsanalyse een limiet vastgesteld. De bank doet uitsluitend zaken met financiële tegenpartijen die beschikken over externe ratings. Tevens wordt voor deze partijen een interne rating bepaald. Op basis van de in totaal beschikbare informatie worden vervolgens de limieten vastgesteld. Ter verlaging van het kredietrisico op financiële tegenpartijen maakt BNG zo veel mogelijk gebruik van nettingovereenkomsten. Bovendien zijn met de belangrijkste financiële tegenpartijen bilaterale collateralovereenkomsten afgesloten.

Kredietmodellen
Sinds 2011 zijn de zes intern ontwikkelde modellen voor het bepalen van kredietratings alle in productie. Dit betreft modellen voor:
- Volkshuisvesting;
- Gezondheidszorg en Onderwijs;
- Energie, Water, Telecom, Transport, Logistiek en Milieu;
- Projectfinancieringen: twee modellen voor respectievelijk AD (Area Development) en DBFM (Design, Build, Finance & Maintenance);
- Financiële tegenpartijen.

In 2012 zullen alle partijen die daarvoor in aanmerking komen van een rating zijn voorzien met behulp van de in 2010 en 2011 in gebruik genomen interne kredietmodellen. De drie modellen die in 2011 nog niet zijn gevalideerd worden in 2012 – als deze een jaar in gebruik zijn – gevalideerd. Indien de modellen stabiel genoeg zijn, hetgeen onder meer moet blijken uit de uitkomsten van deze onafhankelijke externe validatie, is het de intentie de modellen niet alleen te gebruiken bij het aangaan van kredieten (inclusief de prijsstelling), maar ook voor het bepalen van de hoogte van benodigd economisch kapitaal voor kredietrisico.

Settlementrisico
Settlementrisico's doen zich voornamelijk voor bij de transacties met financiële tegenpartijen. De hiervoor genoemde netting- en collateralovereenkomsten dienen niet alleen ter mitigatie van het tegenpartijrisico, maar ook ter beperking van het settlementrisico omdat betalingen over en weer gesaldeerd worden uitgevoerd. Verdere mitigatie van settlementrisico vindt plaats door beheersmaatregelen in het operationele proces.

Concentratierisico
Een bepaalde mate van concentratierisico in de kredietverlening is inherent aan de missie van de bank: het financieren van de Nederlandse publieke sector. Daarnaast is een aanzienlijk deel van het exposure vatbaar voor de waardeontwikkelingen van onroerend goed in de publieke sector. Dit risico wordt veelal gemitigeerd door garanties van overheden op verstrekte kredieten en door de waarborgfondsen WSW in de sector Volkshuisvesting en WfZ in de sector Zorg. De solvabiliteitsplichtige kredietverlening is onderhevig aan sectorgebonden verstrekkingsbeleid en aan limietstelling om het concentratierisico te beperken.

Een andere vorm van concentratierisico is landenrisico. BNG beperkt zich tot kredietverlening aan landen binnen de EU en kent een algemene buitenlandlimiet op langlopende uitzettingen ter grootte van 15% van het balanstotaal. Daarnaast gelden individuele limieten op landen die mede op basis van de externe landenratings worden vastgesteld. In veel gevallen kennen de buitenlandse kredieten directe of indirecte garanties van de betreffende overheden. De verslechtering van de kredietwaardigheid van de landen die deel uitmaken van de eurozone heeft een negatieve invloed op het landenrisico. Dit heeft geleid tot de verlaging van interne limieten. De bank brengt haar landenrisico geleidelijk aan terug. Dit gebeurt voornamelijk door het uit laten lopen van bestaande exposures en deze niet te vervangen door nieuwe. Tot op heden traden geen kredietverliezen in het buitenland op.
Het totale buitenland exposure in balanswaarde was EUR 14,6 miljard per eind 2011, waarvan EUR 10,1 miljard langlopend. Dit is 7,4% van het balanstotaal. Met betrekking tot de financieel zwakkere landen in de EU – de zogenoemde GIIPS-landen – waren de exposures per einde 2011 als volgt.

31-12-2011

	AAA	AA	A	BBB	BB	B	**Totaal**
Ierland							
ABS/MBS		254	80	46			380
Italië							
Staatspapier			838				838
ABS/MBS	147	39	11	69			266
RWP met overheidsgarantie			28	32			60
	147	39	877	101			1.164
Portugal							
ABS/MBS			78				78
Kredietverlening					124	60	184
Covered bonds				25			25
RWP met overheidsgarantie					137		137
			78	25	261	60	424
Spanje							
Staatspapier		50					50
ABS/MBS	259	372	233		24	39	927
Kredietverlening		56	50		9		115
Covered bonds	192	688	324				1.204
RWP met overheidsgarantie	34	12	46				92
Medium Term Notes				80			80
	485	1.178	653	80	33	39	2.468
Totaal exposure	**632**	**1.471**	**1.688**	**252**	**294**	**99**	**4.436**

Deze exposures betreffen staatspapier, covered bonds, kredietverlening aan statutaire marktpartijen en investeringen in de veiligste tranches van asset backed securities (ABS) en mortgage backed securities (MBS). Het Ierse exposure betreft securitisaties van vorderingen in Duitsland, Spanje en Portugal.
BNG volgt de ontwikkelingen in de financieel zwakkere landen aandachtig. Vooral de situatie in Portugal is zorgwekkend.
De opslagen voor krediet- en liquiditeitsrisico voor de Portugese overheid maakt het aantrekken van nieuwe funding op de kapitaalmarkten nagenoeg onmogelijk. Een belangrijk verschil met Griekenland is echter dat in geval van Portugal niet gesproken wordt over herstructurering van de overheidsschulden. Voor alle buitenlandse uitzettingen geldt dat in 2011 en in 2010 alle kasstromen tijdig en volledig zijn ontvangen en dat de bank tot op heden geen reserveringen heeft hoeven doen met betrekking tot toekomstige kasstromen.

De onder 'Kredietverlening' en 'Rentedragende waardepapieren met overheidsgarantie' gerapporteerde uitzettingen hebben alle betrekking op uitzettingen aan lagere overheden of publiekrechtelijke organisaties. Deze uitzettingen worden geclassificeerd op basis van 'ultimate rating'. Dit betekent dat deze uitzettingen onder de rating van de garant getoond worden. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

Per 31-12-2010 waren de exposures op financieel zwakker geldende landen in de EU als volgt.

31-12-2010

	AAA	AA	A	BBB	**Totaal**
Ierland					
ABS/MBS	395	20			415
Italië					
Staatspapier		1.364			1.364
ABS/MBS	189	93	16		298
Kredietverlening		35			35
RWP met overheidsgarantie			32		32
	189	1.492	48	0	1.729
Portugal					
ABS/MBS	84				84
Kredietverlening			215		215
Covered bonds		25			25
RWP met overheidsgarantie			140		140
	84	25	355	0	464
Spanje					
Staatspapier	50				50
ABS/MBS	571	343	55	41	1.010
Kredietverlening		112	9		121
Covered bonds	1.094	135			1.229
RWP met overheidsgarantie	76		46		122
Medium Term Notes		80			80
	1.791	670	110	41	2.612
Totaal exposure	**2.459**	**2.207**	**513**	**41**	**5.220**

Kredietrisico financiële activa

In de volgende opstellingen wordt een kwantitatief inzicht gegeven in het kredietrisico per einde 2011.

Financiële activa	31-12-2011	31-12-2010
	Balanswaarde	Balanswaarde
Bankiers en Kredieten	99.223	94.233
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	3.322	3.052
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	6.919	6.412
Overige financiële activa*	21.519	13.457
	130.983	117.154
Waarvan derivaten en marktwaardecorrecties hedge accounting*	−22.609	−14.317
	108.374	**102.837**

* In de balanswaarde van Overige financiële activa is ook de marktwaardecorrectie vanuit hedge accounting opgenomen.

Verdeling naar marktsegmenten

	31-12-2011		31-12-2010	
	Balans-waarde	In procenten	Balans-waarde	In procenten
Publieke sector	33.128	31%	33.378	33%
Volkshuisvesting	42.920	40%	40.085	39%
Energie, Water en Telecom	2.083	2%	2.074	2%
Gezondheidszorg	7.747	7%	7.325	7%
Transport, Logistiek en Milieu	1.914	2%	1.801	2%
Onderwijs	1.144	1%	1.146	1%
Kredietinstellingen	8.978	8%	6.616	6%
Overige financiële instellingen	7.683	7%	8.073	8%
Diversen	2.777	2%	2.339	2%
	108.374	**100%**	**102.837**	**100%**

Waarvan solvabiliteitsplichtig

	31-12-2011		31-12-2010	
	Balans-waarde	In procenten	Balans-waarde	In procenten
Publieke sector	682	3%	677	3%
Volkshuisvesting	1.195	6%	1.222	6%
Energie, Water en Telecom	2.033	10%	2.017	10%
Gezondheidszorg	2.292	11%	1.919	9%
Transport, Logistiek en Milieu	948	4%	829	4%
Onderwijs	1.002	5%	965	5%
Kredietinstellingen	4.947	24%	5.293	25%
Overige financiële instellingen	6.016	29%	6.426	30%
Diversen	1.644	8%	1.628	8%
	20.759	**100%**	**20.976**	**100%**

De grootste risicoconcentraties doen zich voor in de marktsegmenten met solvabiliteitsplichtige uitzettingen. Voor nagenoeg alle solvabiliteitsplichtige uitzettingen zijn onderpanden en zekerheden verstrekt door tegenpartijen. De solvabiliteitsplichtige uitzettingen aan kredietinstellingen betreft een beperkt aantal banken, onder andere in verband met onderpandsverplichtingen. Onder de solvabiliteitsplichtige uitzettingen zijn tevens 18 (2010: 9) tegenpartijen opgenomen die een uitzetting vertegenwoordigen van meer dan 10% van het BIS-toetsingsvermogen. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door de nieuwe kredietverlening in 2011 aan (academische) ziekenhuizen en een universiteit.

Maximaal kredietrisico

Deze opstelling geeft inzicht in het maximale kredietrisico van alle financiële activa zonder de fair value van enig onderpand of zekerheid daarin te betrekken, indien de tegenpartij niet aan haar verplichting kan voldoen. Deze financiële activa zijn opgenomen tegen balanswaarden, met uitzondering van de voorwaardelijke schulden en de onherroepelijke faciliteiten. Deze zijn opgenomen tegen nominale waarden.

	31-12-2011	31-12-2010
Kas en tegoeden bij de centrale bank	5.149	1.073
Derivaten	14.547	10.942
Bankiers en Kredieten	99.223	94.233
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat (exclusief derivaten)	2.232	2.192
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	6.919	6.412
Voorwaardelijke schulden	482	478
Onherroepelijke faciliteiten	8.419	10.092
	136.971	**125.422**

De derivaten betreffen vrijwel uitsluitend interest rate swaps en cross currency interest rate swaps. Hiervoor geldt dat deze contracten alleen worden aangegaan met financiële tegenpartijen met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast is met netting- en onderpandsovereenkomsten het kredietrisico verder beperkt.

Kredietequivalenten van derivaten die actief op de balans staan

Het kredietrisico van derivaten is relatief klein ondanks dat de omvang van de hoofdsommen per 31 december 2011 EUR 224 miljard groot is (2010: EUR 212 miljard). Deze contractuele hoofdsommen dienen, behalve in het geval van valuta-derivaten, slechts als rekengrootheid en geven in veel gevallen geen indicatie van de omvang van de kasstromen of het aan de derivaten verbonden risico. Hiervoor is het kredietequivalent van de derivatenportefeuille een betere indicator. Het kredietrisico wordt uitgedrukt in termen van kredietequivalenten op basis van voorschriften van de centrale bank. Het kredietequivalent bestaat uit de marktwaarde inclusief een opslag voor toekomstig kredietrisico.
De contracten met een positieve waarde – de contracten waarbij de bank winst zou derven bij niet-nakoming van het contract door de tegenpartij – zijn in dit geval relevant. Daarnaast worden de hoofdsommen vermenigvuldigd met bepaalde looptijd- en productafhankelijke percentages. De som van deze twee waarden (kredietequivalent) geeft een indicatie voor het kredietrisico. Het voor de risicograad van de debiteur gewogen kredietequivalent van de derivatenportefeuille bedroeg per 31-12-2011 EUR 1.052 miljoen (2010: EUR 817 miljoen).

	31-12-2011	31-12-2010
Kredietequivalent		
Rentecontracten	1.600	1.631
Valutacontracten	2.726	2.510
Totaal	4.326	4.141
Cash collateral ontvangen	2.086	2.036
Totaal na aftrek cash collateral	**2.240**	**2.105**

In deze cijfers is het effect van netting van positieve en negatieve marktwaarden van de contracten per tegenpartij verwerkt.

Ouderdomsanalyse reeds vervallen activa zonder waardevermindering

	31-12-2011	31-12-2010
Minder dan 31 dagen	2	1
31 tot en met 60 dagen	2	0
61 tot en met 90 dagen	0	1
Meer dan 90 dagen	3	0
Totaal	**7**	**2**

Vervallen activa hebben bijna volledig betrekking op de post Kredieten.

Financiële instrumenten ingedeeld naar categorieën

31-12-2011

	Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	Derivaten	Derivaten betrokken in hedge accounting	Financiële activa voor verkoop beschikbaar niet betrokken in hedge accounting	Financiële activa betrokken in portfolio fair value hedge accounting	Financiële activa en passiva betrokken in micro fair value hedge accounting	Financiële activa en passiva tegen geamorti-seerde kostprijs	**Totaal**
Activa								
Kas en tegoeden bij de centrale bank							5.149	5.149
Bankiers					1.450		6.998	8.448
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	2.232	1.090						3.322
Overige financiële activa			13.457		8.062			21.519
Financiële activa voor verkoop beschikbaar				1.190	5.729			6.919
Kredieten					70.409	215	20.151	90.775
Totaal activa	**2.232**	**1.090**	**13.457**	**1.190**	**85.650**	**215**	**32.298**	**136.132**
Passiva								
Bankiers							7.469	7.469
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat		628						628
Overige financiële passiva			14.367					14.367
Schuldbewijzen						79.553	21.354	100.907
Toevertrouwde middelen						3.380	7.564	10.944
Achtergestelde schulden							93	93
Totaal passiva	**–**	**628**	**14.367**	**–**	**–**	**82.933**	**36.480**	**134.408**

Financiële instrumenten ingedeeld naar categorieën 31-12-2010

	Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	Derivaten	Derivaten betrokken in hedge accounting	Financiële activa voor verkoop beschikbaar niet betrokken in hedge accounting	Financiële activa betrokken in portfolio fair value hedge accounting	Financiële passiva betrokken in micro fair value hedge accounting	Financiële activa en passiva tegen geamorti-seerde kostprijs	**Totaal**
Activa								
Bankiers					1.724		5.658	7.382
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	2.192	860						3.052
Overige financiële activa			10.082		3.375			13.457
Financiële activa voor verkoop beschikbaar				2.320	4.092			6.412
Kredieten					66.398	162	20.291	86.851
Totaal activa	**2.192**	**860**	**10.082**	**2.320**	**75.589**	**162**	**25.949**	**117.154**
Passiva								
Bankiers							6.037	6.037
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat		649						649
Overige financiële passiva			9.320					9.320
Schuldbewijzen						71.478	20.843	92.321
Toevertrouwde middelen						2.130	5.547	7.677
Achtergestelde schulden							92	92
Totaal passiva	**–**	**649**	**9.320**	**–**	**–**	**73.608**	**32.519**	**116.096**

Financiële activa en financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat

In de marktwaarden van financiële activa en financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat is een opslag voor kredietrisico verwerkt. Waardeveranderingen als gevolg van veranderingen in kredietrisico worden afgeleid van veranderingen in deze opslagen. Periodiek wordt het risicoprofiel van individuele klanten en financiële instrumenten beoordeeld. Indien noodzakelijk wordt de opslag voor kredietrisico aangepast.

De mutatie van de marktwaarden van financiële activa tegen reële waarde via het resultaat als gevolg van gewijzigde kredietrisico-opslag bedraagt cumulatief EUR 289 miljoen negatief (2010: EUR 168 miljoen negatief) en over 2011 EUR 121 miljoen negatief (2010: EUR 55 miljoen positief).

De mutatie van de marktwaarden van financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat als gevolg van gewijzigde kredietrisico-opslag bedraagt cumulatief EUR 19 miljoen negatief (2010: EUR 10 miljoen negatief) en over 2011 EUR 9 miljoen negatief (2010: EUR 1 miljoen positief).

Portefeuille rentedragende waardepapieren (RWP)

De portefeuille RWP van BNG wordt aangehouden ten behoeve van liquiditeitsmanagement en bestaat uit hoogwaardige obligaties, die grotendeels beleenbaar zijn bij de centrale bank. Tevens dient deze portefeuille voor het behalen van een aanvullend rendement op het eigen vermogen.

In het onderstaande overzicht zijn de activa opgenomen op basis van uitstaande hoofdsommen en gerubriceerd naar soort en ratingniveau. De activa zijn afkomstig uit de balansposten Bankiers, Kredieten, Financiële activa voor verkoop beschikbaar en Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat.

31-12-2011

	AAA	AA	A	BBB	BB	B	**Totaal**
Binnenland							
Staatsobligaties	425						425
RWP met overheidsgarantie	91						91
RWP met Nationale Hypotheek Garantie	1.118	56	368				1.542
Covered Bonds	360	75					435
Bouwfonds		687	250				937
Medium Term Notes			140				140
ABS/MBS	781	24	6				811
Diversen		147	296				443
	2.775	**989**	**1.060**	**–**	**–**	**–**	**4.824**
Buitenland							
Staatsobligaties	1.205	381	838				2.424
Supranationaal	425						425
RWP met overheidsgarantie	1.038	216	74	32	137		1.497
Covered Bonds	388	688	324	25			1.425
Medium Term Notes	60			80			140
ABS/MBS	597	681	403	115	24	39	1.859
Diversen	342	252	120	167			881
	4.055	**2.218**	**1.759**	**419**	**161**	**39**	**8.651**
Totaal	**6.830**	**3.207**	**2.819**	**419**	**161**	**39**	**13.475**

De onder ‘Rentedragende waardepapieren met overheidsgarantie’ gerapporteerde uitzettingen hebben alle betrekking op uitzettingen aan lagere overheden of publiekrechtelijke organisaties. Deze uitzettingen worden geclassificeerd op basis van ‘ultimate rating’. Dit betekent dat deze uitzettingen onder de rating van de garant getoond worden. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

31-12-2010

	AAA	AA	A	BBB	**Totaal**
Binnenland					
Staatsobligaties	733				733
RWP met overheidsgarantie	273				273
RWP met Nationale Hypotheek Garantie	1.187	69	437		1.693
Covered Bonds	190				190
Bouwfonds		1.198			1.198
Medium Term Notes			174		174
ABS/MBS	1.141				1.141
Diversen	142	255	113		510
	3.666	**1.522**	**724**	**–**	**5.912**
Buitenland					
Staatsobligaties	666	1.544			2.210
RWP met overheidsgarantie	843	50	186		1.079
Covered Bonds	1.244	160			1.404
Medium Term Notes	58	80			138
ABS/MBS	1.323	456	71	41	1.891
Diversen	73	342	90	225	730
	4.207	**2.632**	**347**	**266**	**7.452**
Totaal	**7.873**	**4.154**	**1.071**	**266**	**13.364**

Marktrisico

Definities

Marktrisico is de bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen en resultaat van de instelling als gevolg van bewegingen in marktprijzen. Marktrisico kent verschillende verschijningsvormen, waarbij BNG onderscheid maakt naar renterisico, valutarisico en fluctuaties in krediet- en liquiditeitsopslagen.

- Renterisico is het risico voor jaarresultaat en kapitaal dat voortkomt uit nadelige bewegingen van marktrentetarieven.
- Valutarisico is het risico voor jaarresultaat en kapitaal dat voorkomt uit nadelige bewegingen van valutakoersen.
- Opslagrisico is het risico voor jaarresultaat en kapitaal dat voortkomt uit nadelige bewegingen in opslagen voor kredietrisico en opslagen voor liquiditeit.

Renterisico

BNG voert een actief rentepositiebeleid en beoogt daarmee een additioneel rendement op het vermogen te behalen door te profiteren van veranderingen in rentetarieven. Randvoorwaarde is beheersing van de aan deze renteposities verbonden risico's, zowel in termen van economische waarde als in termen van volatiliteit van het jaarresultaat en van de naleving van wet- en regelgeving. Verantwoordelijk voor het rentepositiebeleid is de Raad van Bestuur. De uitvoering van dit beleid is belegd bij het Asset & Liability Committee (ALCO) waarin alle leden van de Raad van Bestuur deelnemen. Naast de Raad van Bestuur zijn in ALCO de directeuren verantwoordelijk voor Treasury, Public Finance en Economisch Onderzoek vertegenwoordigd, evenals het hoofd Risk Control. Op basis van marktvisies van Treasury en Economisch Onderzoek stelt ALCO periodiek de rentevisie van de bank vast en, binnen de daarvoor geformuleerde vaste kaders, de limieten waarbinnen Treasury opereert.

Risk Control is verantwoordelijk voor het onafhankelijk monitoren van het marktrisico alsmede voor advisering ten aanzien van de inrichting van het marktrisicomanagement. De afdeling zorgt voor rapportage naar ALCO en Treasury en kan gevraagd en ongevraagd risico's signaleren of adviezen geven. De dagelijkse uitvoering van het renterisicobeheer is belegd bij het directoraat Treasury. Dit directoraat draagt zorg voor de hedgingactiviteiten met betrekking tot de marktrisico's die ontstaan als gevolg van de commerciële activiteiten en stuurt tevens de rentepositie van de bank. Daarnaast is Treasury verantwoordelijk voor de marktinformatie op basis waarvan pricing plaatsvindt. Vanuit het oogpunt van functiescheiding wordt herwaardering van financiële

instrumenten uitgevoerd binnen het directoraat Processing, waarbij Risk Control inhoudelijk verantwoordelijk is. BNG gebruikt een scala aan risicomaatstaven en -beheersystemen om renterisico's te beheersen. Hierbij worden technieken gebruikt die gelden als best practices. Indien noodzakelijk worden eigen begrippenkaders, modellen en systemen ontwikkeld. De belangrijkste risicomaatstaven die bij BNG worden gehanteerd zijn duration, rentegevoeligheid per tijdsinterval en Value at Risk. Deze renterisicomaatstaven vullen elkaar aan en vormen in combinatie met enkele andere indicatoren een basis om risico's inzichtelijk en beheersbaar te maken. Hiervoor worden rapportages voor verschillende doelgroepen op verschillende detailniveaus en met verschillende tijdsfrequenties opgesteld.

Verder worden in beperkte mate technieken als scenarioanalyse en stress testing ingezet om inzicht te krijgen in de marktwaardeverandering bij forse renteschokken. De uitkomsten vormen een aanvulling op de maatstaven die geschikt zijn om risico's in te schatten onder 'normale' marktomstandigheden. Scenarioanalyse en stress testing worden door BNG vooral gebruikt om additioneel inzicht te verkrijgen in de verbanden tussen rentebewegingen en marktwaarde. Een gangbaar scenario om inzicht te krijgen in de risico's die optreden onder extreme omstandigheden is een instantane parallelle renteschok van plus of min 200 basispunten. Het scenario van plus of min 200 basispunten is ook voorgeschreven in de regelgeving onder Basel II om de maximale verhouding tussen marktrisico en eigen vermogen uit te drukken. Dit staat bekend als het outlier criterium. Als het outlier criterium wordt overschreden stelt de toezichthouder een onderzoek in en kan deze eventueel maatregelen nemen. De bank kent daarnaast een interne grenswaarde die als early warning dient. In het marktrisicobeleid van de bank is daarnaast bepaald dat de duration nooit hoger dan 10 mag zijn.
In onderstaande tabel wordt het effect van een instantane verandering van de rente per einde 2011 weergegeven. Getoond wordt de marktwaardeverandering die hierdoor optreedt. Deze wordt vervolgens uitgesplitst naar de wijze waarin deze uiteindelijk in het resultaat van de bank terechtkomt. De rechterkolom geeft tot slot het geschatte effect van de marktwaardeverandering weer op het renteresultaat van de bank in de jaren na 2012.

Het effect (voor belasting) van een instantane renteschok op de marktwaarde per 31 december 2011 (31 december 2010).

	Totale marktwaardeverandering	Effect op de winst-en-verliesrekening	Effect op het eigen vermogen	Langetermijneffect op toekomstige winst-en-verliesrekening
Renteschok +200 basispunten	−224 (−268)	+30 (−13)	−5 (−14)	−249 (−241)
Renteschok −200 basispunten	+70 (+165)	−49 (+3)	+5 (+15)	+114 (+147)
Boekhoudkundige classificatie		Reële waarde via het resultaat	Reële waarde via het vermogen	Geamortiseerde kostprijs

Slechts een beperkt deel van de marktwaardeveranderingen komt direct tot uitdrukking in de winst-en-verliesrekening en/of het eigen vermogen. In het voorbeeld van het scenario van 200 basispunten rentestijging komt EUR 30 miljoen positief direct in het jaarresultaat terecht en EUR 254 miljoen negatief in toekomstige jaren. Van dit bedrag komt evenwel EUR 5 miljoen negatief direct in het eigen vermogen terecht.
Uit de tabel blijkt dat een relatief grote schok in de marktwaarde als gevolg van renteveranderingen slechts een relatief kleine impact heeft op het jaarresultaat van de bank. Dit komt doordat het renteresultaat van de bank voor het overgrote deel op amortized cost basis wordt bepaald en winsten en verliezen als gevolg van veranderingen in de rente daardoor gespreid over een veel langere termijn in het resultaat terechtkomen. Dit is het gevolg van de gekozen hedgingstrategie van de bank, die bewust wordt gehanteerd om tot een zo stabiel mogelijk jaarresultaat te komen. Complexe maatwerkproducten lenen zich minder voor dergelijke hedge accounting, waardoor de waardeverandering van een deel van de activa via de reële waarde in het resultaat wordt verwerkt.

Valutarisico
Omdat de bank een groot deel van haar funding in vreemde valuta betrekt is er sprake van grote potentiële valutaposities. De bank heeft als beleid om het valutarisico geheel af te dekken. In voorkomende gevallen kunnen kleine valutaexposures bestaan, wanneer het niet kostenefficiënt is om deze af te dekken.

Kredietopslagen, liquiditeitspremies en renterisicobeheer
De rentepositie van BNG wordt bepaald over de gehele portefeuille van activa en passiva. De rentepositie wordt gewaardeerd met behulp van een rentecurve die is opgebouwd uit swaptarieven uit de markt. De rentedragende waardepapieren die BNG op de balans heeft, kennen als gevolg van het relatief veilige karakter traditioneel zeer lage opslagen voor krediet- of liquiditeitsrisico ten opzichte van deze swapcurve. Onder invloed van de crisis zijn deze opslagen opgelopen, hetgeen het sturen van de rentepositie heeft gecompliceerd. Met behulp van additionele informatie analyseert de bank de rentepositie daarom nu met en zonder deze risico-opslagen. Limitering vindt onveranderd plaats op basis van marktprijzen inclusief opslagen.

Ontwikkelingen marktrisicomanagement
De onrustige marktomstandigheden en het in absolute zin lage renteniveau hebben ertoe geleid dat de bank in 2011 een relatief lage rentepositie kende. In de huidige onrustige markt kunnen onverwachte gebeurtenissen bovendien tot forse marktverstoringen en daarmee extra risico leiden.
De bank zal in 2012 haar renterisicobeheer evalueren. Dit betreft onder andere de governance van het proces en de manier waarop renteposities worden aangegaan en gemeten. Gezien de sterk veranderde marktomstandigheden van de laatste jaren worden bijstellingen in proces en instrumentarium verwacht. Aandachtspunten voor 2012 zijn in ieder geval scenarioanalyse (inclusief stress testing) en waardering van financiële instrumenten.

Liquiditeits- en fundingrisico

Definities
Liquiditeitsrisico is de bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen en resultaat van de instelling als gevolg van de mogelijkheid dat zij op enig moment niet in staat zal zijn aan haar betalingsverplichtingen te voldoen zonder dat dit gepaard gaat met onaanvaardbare kosten of verliezen.
- Het liquiditeitsrisico voor de korte termijn is het risico dat de bank op korte termijn niet genoeg geld kan aantrekken om aan haar betalingsverplichtingen te voldoen.
- Het herfinancieringsrisico of het langetermijnliquiditeitsrisico is het risico dat de bank als gevolg van de ontwikkeling van haar eigen kredietwaardigheid geen of onvoldoende geld kan aantrekken tegen prijzen waarmee de continuïteit van de onderneming gewaarborgd blijft.

Algemeen
Liquiditeitsrisico geldt als de grootste bedreiging voor banken en ook de laatste jaren is weer gebleken dat dit zeer onverwachts kan optreden en een bank snel te gronde kan richten. Waar vanuit de regelgeving een trend bestond richting kwalitatieve eisen (principes en best practices) wordt de laatste jaren gezocht naar kwantitatieve maatstaven, zoals liquiditeitsratio's voor verschillende tijdvakken.

Om de liquiditeitspositie te monitoren beschikt de bank over een dagelijks geactualiseerde liquiditeitsvervalkalender en worden wekelijks meerjarige liquiditeitsprognoses opgesteld. Op de liquiditeitspositie is een stelsel van limieten van toepassing.

De liquiditeitskracht van BNG is mede groot omdat haar balans voor het grootste deel uit activa bestaat die als onderpand kunnen dienen bij de centrale bank. Op basis van het daadwerkelijk gedeponeerde onderpand beschikt de bank over een ruime leencapaciteit. Daarnaast wordt een toegenomen gedeelte van de activa op de balans expliciet voor liquiditeitsdoeleinden aangehouden.

De bank heeft door haar excellente kredietwaardigheid en goede naam ook in moeilijke marktomstandigheden voldoende toegang tot de internationale financiële markten. De liquiditeitspositie van BNG voldoet ruimschoots aan de normen van de centrale bank. Naast het doel om op korte termijn aan de betalingsverplichtingen te kunnen voldoen, is het liquiditeitsbeleid ook gericht op het behoud van de excellente kredietwaardigheid. Hiertoe wordt onder meer de liquiditeitsbehoefte op langere termijn gemonitord. De meerjarige liquiditeitspositie wordt bepaald op basis van toekomstige kasstromen. De fundingtekorten per jaarultimo vallen binnen de limieten van de bank.

Het dagelijkse operationele liquiditeitsmanagement is belegd bij het directoraat Treasury. Over het gebruik van de vastgestelde limieten wordt door Risk Control onafhankelijk gerapporteerd aan ALCO.

Ontwikkelingen
De situatie op de geld- en kapitaalmarkt bleef in 2011 gespannen en werd later in het jaar steeds slechter. Aan kortlopende funding was het gehele jaar geen gebrek omdat BNG wederom als veilige haven gold voor andere banken. Deze korte funding was daardoor zeer aantrekkelijk geprijsd. Voor langlopende funding moest ten opzichte van 2010 gemiddeld een licht hogere opslag worden betaald. Eind 2011 functioneerden de kapitaalmarkten als gevolg van de aanhoudende Europese schuldencrisis steeds slechter. De bank heeft ook in die periode een adequaat liquiditeitsprofiel kunnen handhaven.

BNG denkt aan de nieuwe regelgeving met betrekking tot liquiditeit onder Basel III te kunnen voldoen op basis van haar huidige bedrijfsmodel. In 2011 is reeds ervaring opgedaan met de nieuwe liquiditeitsratio's die de komende jaren in de regelgeving worden verankerd. Dat liquiditeit meer dan voorheen een prijs heeft die doorberekend moet worden in kredietverlening is daarbij een gegeven dat geldt voor de hele markt. Om deze reden is niet te verwachten dat de concurrentiepositie van BNG wordt aangetast.

Looptijdanalyse financiële activa en passiva op basis van resterende contractuele looptijd
De getoonde bedragen betreffen alle niet gedisconteerde toekomstige cashflows van de financiële activa en passiva. Voor de looptijdanalyse van de verstrekte garanties en onherroepelijke verplichtingen wordt verwezen naar noten 33 en 34.

31-12-2011

	Tot 3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	Langer dan 5 jaar	**Totaal**
Kas en tegoeden bij de centrale bank	5.149	–	–	–	5.149
Bankiers	4.715	851	2.728	771	9.065
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat (exclusief derivaten)	31	80	752	2.957	3.820
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	111	318	3.119	5.368	8.916
Kredieten	8.631	11.708	41.927	56.710	118.976
Overige activa	14	–	–	–	14
Totaal activa	18.651	12.957	48.526	65.806	145.940
Bankiers	−4.870	−860	−1.781	–	−7.511
Toevertrouwde middelen	−5.363	−796	−1.041	−7.651	−14.851
Schuldbewijzen	−12.200	−13.442	−54.938	−30.197	−110.777
Achtergestelde schulden	−1	−3	−16	−158	−178
Overige passiva	−129	–	–	–	−129
Totaal passiva	−22.563	−15.101	−57.776	−38.006	−133.446
Bruto gesaldeerde derivaten					
Te ontvangen bedragen activa	10.980	11.915	35.826	25.896	84.617
Te betalen bedragen activa	−9.862	−10.072	−27.476	−19.411	−66.821
Activa	1.118	1.843	8.350	6.485	17.796
Te ontvangen bedragen passiva	2.300	2.169	8.093	23.982	36.544
Te betalen bedragen passiva	−3.279	−3.611	−15.404	−31.772	−54.066
Passiva	−979	−1.442	−7.311	−7.790	−17.522
Totaal derivaten	139	401	1.039	−1.305	274
Totaal generaal	**−3.773**	**−1.743**	**−8.211**	**26.495**	**12.768**

31-12-2010

	Tot 3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	Langer dan 5 jaar	Totaal
Kas en tegoeden bij de centrale bank	1.073	–	–	–	1.073
Bankiers	2.527	347	4.384	928	8.186
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat (exclusief derivaten)	−33	79	837	3.013	3.896
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	1.161	1.217	2.057	3.587	8.022
Kredieten	11.110	9.612	39.653	54.098	114.473
Overige activa	76	–	–	–	76
Totaal activa	15.914	11.255	46.931	61.626	135.726
Bankiers	−4.102	−972	−997	–	−6.071
Toevertrouwde middelen	−3.759	−201	−950	−5.600	−10.510
Schuldbewijzen	−13.811	−11.372	−49.318	−30.329	−104.830
Achtergestelde schulden	−1	−3	−16	−163	−183
Overige passiva	−79	–	–	–	−79
Totaal passiva	−21.752	−12.548	−51.281	−36.092	−121.673
Bruto gesaldeerde derivaten					
Te ontvangen bedragen activa	7.981	5.087	30.191	29.710	72.969
Te betalen bedragen activa	−6.812	−3.614	−24.398	−24.395	−59.219
Activa	1.169	1.473	5.793	5.315	13.750
Te ontvangen bedragen passiva	5.429	5.307	14.063	25.194	49.993
Te betalen bedragen passiva	−6.355	−6.937	−19.520	−28.867	−61.679
Passiva	−926	−1.630	−5.457	−3.673	−11.686
Totaal derivaten	243	−157	336	1.642	2.064
Totaal generaal	**−5.595**	**−1.450**	**−4.014**	**27.176**	**16.117**

Operationeel risico

Definities

Operationeel risico is het risico van verliezen als gevolg van tekortkomingen van interne processen, mensen en systemen, of als gevolg van externe gebeurtenissen. Operationeel risico omvat onder meer de volgende risico's.

- IT-risico is het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden, ondersteund door informatietechnologie.
- Uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad.
- Integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van de instelling wordt geschaad als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie dan wel haar medewerkers in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door de instelling opgestelde normen.
- Juridisch risico is het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van haar rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn.

Algemeen
Het lijnmanagement is primair verantwoordelijk voor de beheersing van de operationele risico's in de processen en systemen. Het wordt daarbij ondersteund door gespecialiseerde afdelingen, zoals Interne Controle. Operationele risico's kunnen en hoeven niet volledig te worden gemitigeerd. Deze risico's moeten wel acceptabel en beheersbaar worden gemaakt. Elk proces wordt daarom periodiek door middel van self-assessments beoordeeld op (latente) operationele risico's. Om de self-assessments meer richting te geven worden in- en externe omgevingsanalyses uitgevoerd. Waar nodig worden voorstellen gedaan voor aanvullende beheersmaatregelen en wordt toezicht gehouden op de tijdige implementatie ervan. Restrisico's worden voorgelegd aan de verantwoordelijke directeur. Deze adviseert de Raad van Bestuur over de eventuele acceptatie van de restrisico's. Onafhankelijk van de risk self-assessments en de Interne Controle voert de IAD audits uit naar de opzet, het bestaan en de werking van beheersmaatregelen. Verder wordt vanuit de compliancefunctie periodiek een integriteitsanalyse gemaakt.

BNG registreert operationele incidenten vanaf een bepaalde omvang. Hiertoe melden de medewerkers in het operationele proces de incidenten bij Risk Control. Naast registratie beziet Risk Control in overleg met de afdelingen of het proces, systemen of werkwijzen moeten worden aangepast om incidenten in de toekomst te voorkomen. Elke vier maanden vindt rapportage plaats aan de Raad van Bestuur, directie en afdelingshoofden. Jaarlijks vindt rapportage plaats over de incidenten met een (mogelijke) impact van meer dan EUR 100.000 aan de Raad van Bestuur en het Audit & Risk Committee van de Raad van Commissarissen.
De incidentenrapportage over 2011 bevatte 4 punten (2010: 3). Het effect van deze incidenten op het jaarresultaat van de bank was zeer beperkt.

IT-risico
De uitgangspunten van het informatiebeleid zijn een ongestoorde en controleerbare werking van de informatievoorziening en het beperken van de complexiteit van de IT-omgeving. Preventieve maatregelen prevaleren bij het beheersen van het IT-risico. Deze maatregelen zijn erop gericht (potentiële) incidenten te voorkomen dan wel zo snel mogelijk te detecteren en de mogelijk voortkomende schade te beperken dan wel zo snel mogelijk te herstellen. In de jaarlijkse uitwijktest werd ook in 2011 vastgesteld dat de dienstverlening in geval van een calamiteit kan worden voortgezet op uitwijksystemen.

Als gevolg van de toegenomen diversiteit en complexiteit van financiële instrumenten waren de grenzen van de beheersfunctionaliteit in de financiële systemen en de organisatie daaromheen bereikt. Na een vooronderzoek en een selectietraject is besloten tot gefaseerde implementatie van een aanvullend risicomanagementsysteem. In 2011 is de implementatie van de eerste module hiervan succesvol afgerond. De bank beschikt nu over functionaliteit om complexe kredietfaciliteiten te administreren en de limietbewaking daarvoor uit te voeren. Voor 2012 staat een hierop aansluitende vernieuwde zekerhedenadministratie op het programma.
Het is mogelijk om met behulp van andere modules van hetzelfde systeem functionaliteit voor asset & liability management, liquiditeitsbeheer en scenarioanalyse te implementeren. Tevens zijn er modules voor externe rapportages aan de toezichthouder. Om het afbreukrisico te beperken zal over implementatie pas na zorgvuldig verder vooronderzoek worden besloten.

Uitbestedingsrisico
Een groot deel van de IT-activiteiten van BNG is uitbesteed aan Centric FSS. De uitbestede activiteiten betreffen betalingsverkeer en de rekening-courantadministratie, het rekencentrum en het werkplekbeheer. Via service level agreements en een binnen BNG ingerichte demand organisatie zijn de door Centric FSS uitgevoerde activiteiten met die van BNG verbonden. Centric FSS voerde ook in 2011 de operationele dienstverlening voor BNG naar tevredenheid uit. Onderhanden zijn belangrijke projecten, zoals het opwaarderen van het platform voor betalingsverkeer en het herinrichten van de werkplek op basis van nieuwe softwareversies en een nieuw documentbeheersysteem. Omdat systemen complexer worden, vraagt de noodzakelijke kennisoverdracht en -spreiding meer tijd en aandacht. Als gevolg hiervan zal in 2012 de IT-afdeling qua bezetting groeien. Ook bij de afnemende afdelingen is opbouwen en vasthouden van kennis in toenemende mate een aandachtspunt.

Integriteitsrisico
De bank ziet integriteit als een integraal onderdeel van haar bedrijfsvoering. De BNG Bedrijfscode is leidend voor het handelen van BNG en haar medewerkers. BNG laat integer en betrouwbaar handelen prevaleren boven het uitsluitend behalen van financieel gewin. De BNG Bedrijfscode is gepubliceerd op de website van de bank. Als gevolg van de financiële crisis is de norm voor integere bedrijfsvoering nader ingevuld door de Code Banken en nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van beloningsbeleid.

Behalve bij zichzelf en bij haar dochters vereist de bank ook van haar klanten en leveranciers integer handelen. Zij heeft hiervoor regels opgesteld omtrent de acceptatie, identificatie en monitoring van klanten en transacties, in het kader van Customer Due Diligence.

Juridisch risico
De gestegen complexiteit van transacties en overeenkomsten maakt de tijdige en volledige administratie van alle contractuele bepalingen meer noodzakelijk dan ooit, maar ook ingewikkelder. Dit legt een zware druk op het operationele proces. De introductie van het eerdergenoemde risicobeheersingssysteem heeft de basis gelegd voor verdere verbeteringen. Zo wordt explicieter dan voorheen de relatie gelegd tussen contract en geautomatiseerde vastlegging. In 2012 wil de bank een belangrijke verbeterslag maken op het gebied van vastlegging en beheer van zekerheden en convenanten. Het op peil houden van de beheersing is onder meer essentieel voor de afdwingbaarheid van de contractuele overeenkomsten met haar klanten.

Strategisch risico

Definities
Strategisch risico is het risico dat strategische beslissingen tot verliezen kunnen leiden en/of het risico als gevolg van buiten de bank komende veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat. Strategisch risico bestaat uit de volgende onderdelen.
- Concurrentierisico is het risico dat de concurrentie- en marktpositie van de bank wordt beïnvloed als gevolg van activiteiten, acties en/of besluiten van (nieuwe) concurrenten.
- Afhankelijkheidsrisico is het risico dat de invloed van en ontwikkelingen bij stakeholders resulteren in conflicterende belangen met de bank en/of beïnvloeding van de financiële positie van de instelling.
- Reputatierisico is het risico dat de marktpositie van de bank verslechtert als gevolg van negatieve perceptie van het imago van de instelling door stakeholders.
- Risico uit hoofde van ondernemingsklimaat is het risico als gevolg van veranderingen in de omgeving op het gebied van economie, beursklimaat, loon- en/of koopkrachtontwikkelingen, maatschappij, politiek en technologie.

Concurrentierisico, afhankelijkheidsrisico en ondernemingsklimaat
Het is voor nieuwkomers niet eenvoudig om de markt die BNG bedient te betreden, omdat de te realiseren marges op de kredietverlening relatief laag zijn, waardoor schaalgrootte en efficiency voorwaarden zijn voor een winstgevend bedrijfsmodel. Partijen die streven naar winstmaximalisering zullen deze markt – als gevolg van hun hogere inkoopprijs – slechts beperkt willen betreden. Het concurrentierisico is daarom beperkt.
Dit geldt niet voor het afhankelijkheidsrisico. BNG is sterk afhankelijk van ontwikkelingen bij de overheid. Door op allerlei manieren betrokken te zijn bij deze ontwikkelingen streeft de bank ernaar om altijd vroegtijdig te kunnen reageren op veranderingen in haar speelveld. De afhankelijkheid van maatschappelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld in de woningbouwsector, is groter dan die van indicatoren als het beursklimaat of de economische groei. In tijden van economische stress heeft de bank dankzij haar sterke financiële positie en relatief veilige kredietportefeuille juist een relatief voordeel ten opzichte van haar concurrenten. De manoeuvreerruimte van de bank in het maatschappelijke speelveld is beperkt, maar de onrust op de financiële markten heeft nut en noodzaak van een sectorbank als BNG – die er steeds was voor haar klanten – benadrukt.
De schuldenproblemen die de eurozone treffen zijn zorgelijk. Een onverhoopte verslechtering van de kredietwaardigheid van Nederland zal nadelig uitpakken voor de positie van de bank op de internationale kapitaalmarkten. Als beleggers de eurozone in het algemeen gaan mijden geldt hetzelfde.

Reputatierisico
BNG beschouwt haar klanten als professionele marktpartijen. Binnen deze context voelt de bank de noodzaak van zorgplicht richting haar klanten. Een reden hiervoor is de sterk toegenomen complexiteit van de financiële wereld, zowel in producten als in regelgeving. Met name wanneer klanten vragen om financieringsconstructies die naar de mening van de bank niet geschikt zijn voor de betreffende relatie, wordt deze hierop gewezen. Dit geldt vooral wanneer het een kleinere organisatie betreft, die intern niet de expertise heeft om bijvoorbeeld de waardeontwikkeling van financiële instrumenten onder stressvolle marktomstandigheden te kunnen inschatten. In het interne productgoedkeuringsproces van de bank wordt hiermee rekening gehouden. Reputatierisico geldt uiteraard ook met betrekking tot de andere stakeholders, waaronder de beleggers en de aandeelhouders.

Het maakt dan ook impliciet deel uit van alle elementen van risicobeleid. Door de verschillende risico's te mitigeren wordt indirect de reputatie van de bank beschermd.

Kapitaal en solvabiliteit

Kapitaalbeheersingsbeleid

Een bank dient onder Basel II te beschikken over een geformaliseerd kapitaalbeheersingsbeleid. Hierin is vastgelegd hoe de bank omgaat met de relatie tussen het kwantificeren van verwachte en onverwachte risico's en het bepalen van het benodigde economische kapitaal om die risico's te kunnen dragen.
Het doel van het kapitaalbeheersingsbeleid is waarborgen dat de bank, zelfs onder uiterst ongunstige omstandigheden, zonder oponthoud aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Hiertoe vindt identificatie van risico's plaats, gevolgd door kwantificering van die risico's, berekening van kapitaalvereisten en beoordeling van kapitaaltoereikendheid. Voor marktrisico, kredietrisico en operationeel risico zijn kapitaallimieten vastgesteld, de zogeheten triggerratio's. Dit zijn grenswaardes die in geval van overschrijding zullen leiden tot maatregelen, zoals het terugbrengen van het risico, het aantrekken van extra kapitaal of het aanpassen van de kapitaaldoelstelling. De triggerratio's voor economisch kapitaal zijn in 2011 niet doorbroken.
Het kapitaalbeheersingsbeleid is geformaliseerd door middel van een kapitaalbeheersplan. Over het kapitaalbeheersingsbeleid vindt een dialoog plaats met de toezichthouder (het supervisory review process). In het kapitaalbeheersbeleid van 2011 is de interne allocatie van kapitaal als nieuw onderdeel opgenomen. Dit kapitaalbeheersbeleid is door de toezichthouder beoordeeld. De beoordeling heeft niet geleid tot de noodzaak tot het aanhouden van additioneel kapitaal.

Solvabiliteit

De door DNB gestelde normen voor de belangrijkste vermogensratio's zijn afgeleid van de solvabiliteitsrichtlijnen van de Europese Unie en het Baselse Comité voor het Bankentoezicht. Deze ratio's vergelijken het totale vermogen en het kernvermogen van de bank met het totaal van de naar risicocategorie gewogen activa en buitenbalansposten plus een opslag voor operationeel risico.
De minimaal vereiste percentages voor totaal vermogen en kernvermogen bedragen acht respectievelijk vier procent van de naar risico gewogen activa. Teneinde haar missie te kunnen realiseren is het beleid van de bank gericht op behoud van lage inkoopkosten. Handhaving van de hoogste ratings is daarvoor een voorwaarde. In dat licht is binnen het kapitalisatie- en dividendbeleid van de bank een minimumgrens gesteld aan de BIS tier 1-ratio (ofwel het kernvermogen) van 18%.
De Basel III-regelgeving heeft ertoe geleid dat de bank, in het verlengde van de waarschijnlijke vereiste tot vermindering van de leverage, besloten heeft de komende jaren haar BIS tier 1-ratio naar een hoger niveau dan 18% te willen brengen. Dit om ook in de toekomst een hogere ratio dan andere banken te houden.

	31-12-2011		31-12-2010	
	Minimaal vereist	Aanwezig	Minimaal vereist	Aanwezig
Totaal vermogen	932	2.431	895	2.280
BIS-ratio totaal vermogen	8%	21%	8%	20%
Kernvermogen	466	2.337	447	2.190
BIS tier 1-ratio	4%	20%	4%	20%

Kapitaalvereisten en risicogewogen activa

	31-12-2011		31-12-2010	
	Basel II Risico-gewogen bedrag	Kapitaal-vereisten	Basel II Risico-gewogen bedrag	Kapitaal-vereisten
Kredietrisico				
Standaardbenadering (onderverdeeld in categorieën)				
Regionale overheden	6	0	6	0
Publiekrechtelijke overheden	431	35	370	30
Instellingen	829	66	983	79
Ondernemingen	7.257	581	6.830	546
Verenigingen, stichtingen etc.	748	60	748	60
Gedekte obligaties	220	18	159	13
Securitisaties	1.167	93	1.131	90
Participatie in beleggingsfondsen	68	5	70	6
Overig	165	13	226	18
	10.891	871	10.523	842
Marktrisico				
Standaardbenadering	–	–	–	–
Operationeel risico				
Basisindicatorbenadering	756	61	658	53
Totaal	**11.647**	**932**	**11.181**	**895**

30 Reële waarde van financiële instrumenten

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn. Bij de bepaling van de reële waarde van financiële instrumenten die tegen reële waarde op de balans worden opgenomen, wordt gebruikgemaakt van gequoteerde marktprijzen voor zover het financiële instrumenten betreft die op een actieve markt worden verhandeld. Financiële instrumenten die niet op een actieve markt worden verhandeld of waarvoor geen markt wordt onderhouden, worden gewaardeerd op basis van gequoteerde prijzen van vergelijkbare instrumenten.
Als er geen gequoteerde prijzen van vergelijkbare instrumenten beschikbaar zijn, wordt de reële waarde bepaald op basis van in de financiële sector gebruikelijke waarderingsmodellen en technieken, veelal modellen gebaseerd op netto-contante waarde-berekening en optie-prijsmodellen. Input voor deze modellen is gebaseerd op objectief waarneembare marktprijzen.
Ten behoeve van de bepaling van de reële waarde van financiële instrumenten, waarbij sprake is van krediet- en liquiditeitsrisico en theoretische waardering noodzakelijk is, maakt de bank gebruik van zogeheten spreadcurves. Deze spreadcurves worden geconstrueerd op basis van de swapcurve en een opslag voor krediet- en liquiditeitsrisico. De kredietopslag is afhankelijk van de kredietwaardigheid van de debiteur, rekening houdend met verkregen zekerheden, garantiestellingen en looptijden. In bijna alle gevallen is de bank bij haar debiteuren aangewezen op theoretische waardering. De bank heeft haar debiteuren gegroepeerd op basis van vergelijkbaarheid ten aanzien van kredietrisico en aan elke groep een opslag toegekend waarin het risico wordt gereflecteerd. De opslag is bovendien afhankelijk van de looptijd van een financieel instrument.
Voor zover financiële instrumenten het karakter hebben van een termijncontract wordt gebruikgemaakt van officiële termijnprijzen waaronder forward-rentecurves en termijnvalutakoersen. In het geval van complexe hybride instrumenten worden de samenstellende delen van het instrument separaat gewaardeerd op basis van de hiervoor genoemde technieken en modellen. De reële waarde van het gehele instrument wordt bepaald als de som van de reële waarde van de samenstellende delen.

	31-12-2011		31-12-2010	
	Balans-waarde	Reële waarde	Balans-waarde	Reële waarde
Kas en tegoeden bij de centrale bank	5.149	5.149	1.073	1.073
Bankiers en Kredieten	99.223	108.592	94.233	99.418
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	3.322	3.322	3.052	3.052
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	6.919	6.919	6.412	6.412
Overige financiële activa*	21.519	13.457	13.457	10.082
Totaal financiële activa	**136.132**	**137.439**	**118.227**	**120.037**
Bankiers en Toevertrouwde middelen	18.413	18.554	13.714	13.819
Achtergestelde schulden	93	137	92	124
Schuldbewijzen	100.907	101.369	92.321	92.870
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat	628	628	649	649
Overige financiële passiva	14.367	14.367	9.320	9.320
Totaal financiële passiva	**134.408**	**135.055**	**116.096**	**116.782**

Onderstaande tabel geeft inzicht in de wijze waarop de reële waarde wordt bepaald van transacties die op reële waarde zijn gewaardeerd in de balans op basis van onderstaande indeling:
Level 1: waardering op basis van gequoteerde marktprijzen in een actieve markt.
Level 2: waardering op basis van een waarderingstechniek met in de markt openbaar waarneembare data.
Level 3: waardering op basis van een waarderingstechniek met niet in de markt openbaar waarneembare data.

	31-12-2011			
	Level 1	Level 2	Level 3	**Totaal**
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	–	2.439	883	3.322
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	2.307	3.996	616	6.919
Overige financiële activa	–	13.457	–	13.457
Totaal activa	**2.307**	**19.892**	**1.499**	**23.698**
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat	–	626	2	628
Overige financiële passiva	–	14.367	–	14.367
Totaal passiva	**–**	**14.993**	**2**	**14.995**

* In de Overige financiële activa is voor een bedrag van EUR 8.062 miljoen positief (2010 EUR 3.375 miljoen positief) de marktwaardecorrectie opgenomen uit hoofde van portfolio fair value hedging, die vrijwel geheel betrekking heeft op Bankiers en Kredieten. Dit bedrag betreft de boekhoudkundige verwerking van de effectieve delen van de gehedgede marktwaardeveranderingen. Zie ook noot 31 voor een beschrijving van de wijze waarop met derivaten de marktrisico's worden afgedekt.

31-12-2010

	Level 1	Level 2	Level 3	**Totaal**
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	–	2.481	571	3.052
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	2.317	3.533	562	6.412
Overige financiële activa	–	10.082	–	10.082
Totaal activa	**2.317**	**16.096**	**1.133**	**19.546**
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat	–	649	–	649
Overige financiële passiva	–	9.320	–	9.320
Totaal passiva	**–**	**9.969**	**–**	**9.969**

In 2011 zijn enkele buitenlandse posten met een zogeheten monoliner-garantie overgeheveld van level 2 naar level 3. BNG heeft de (beperkte) waarde van deze garanties in 2011 gewaardeerd op basis van niet in de markt openbaar waarneembare data. Het belangrijkste deel van de waardering is gebaseerd op in de markt waarneembare data.
De resterende posten in level 3 betreffen grotendeels rentedragende waardepapieren met NHG-hypotheken als onderpand. Voor zover bekend bij BNG heeft in 2010 en 2011 geen handel in deze waardepapieren plaatsgevonden. Door het ontbreken van handel in dit papier, is de in de markt openbaar beschikbare data voor soortgelijk papier niet representatief voor de huidige reële waarde. De reële waarde aangemerkt als verkregen middels niet in de markt openbaar waarneembare data is onder andere bepaald op basis van openbare data, welke middels managementveronderstellingen omtrent liquiditeit zijn aangepast.

Verloopoverzicht Level 3 activa en passiva 2011

	Financiële activa en passiva tegen reële waarde via het resultaat	Financiële activa voor verkoop beschikbaar
Beginstand	571	562
Resultaten:		
– Via winst-en-verliesrekening	–10	10
– Ongerealiseerde waardeverandering	–	–18
Investeringen	–	–
Kasstromen	–86	–37
Naar Level 2	–	–
Van Level 2	406	99
Eindstand	**881**	**616**

Verloopoverzicht Level 3 activa 2010

	Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	Financiële activa voor verkoop beschikbaar
Beginstand	156	147
Resultaten:		
– Via winst-en-verliesrekening	–14	1
– Ongerealiseerde waardeverandering	–	–14
Investeringen	–	7
Kasstromen	–22	–7
Naar Level 2	–	–
Van Level 2	451	428
Eindstand	**571**	**562**

Onderstaand overzicht geeft de sensitiviteit van de balanswaarde aan van Level 3 activa bij een parallelle rentebeweging.

31-12-2011

	Balans-waarde	Effect balanswaarde bij een renteweging van			
		+ 10 bp	– 10 bp	+ 100 bp	– 100 bp
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	883	–8	8	–70	86
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	616	–1	1	–10	11
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat	–2	0	0	0	0
	1.497	**–9**	**9**	**–80**	**97**

31-12-2010

	Balans-waarde	Effect balanswaarde bij een renteweging van			
		+ 10 bp	– 10 bp	+ 100 bp	– 100 bp
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	571	–2	2	–20	21
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	562	–1	1	–13	14
	1.133	**–3**	**3**	**–33**	**35**

31 Afdekking van risico's met derivaten

BNG past in economisch opzicht hedging toe met het doel om valutarisico's te mitigeren en renterisico's op een gewenst niveau te houden. Hiertoe heeft de bank een stelsel van limieten en richtlijnen dat strikt wordt nageleefd en waarop dagelijks controle wordt uitgeoefend. Valuta- en renterisico worden voornamelijk afgedekt met behulp van derivaten. De verwerking van derivaten en afgedekte posities in de balans en winst-en-verliesrekening vindt zodanig plaats dat deze zo veel als mogelijk in lijn wordt gebracht met de feitelijke economische afdekking. BNG verwerkt deze afdekkingsrelatie onder IFRS middels micro en portfolio fair value hedging alsmede cashflow hedging. In de paragraaf van de grondslagen zijn de voorwaarden opgenomen die worden gesteld voordat deze vormen van hedge accounting kunnen worden toegepast.

Micro fair value hedging (MH) wordt toegepast op individuele transacties die voor wat betreft renterisico in een economische hedgerelatie zijn betrokken. Deze vorm van hedging wordt toegepast op alle in vreemde valuta luidende emissies, waaronder de emissies onder het gestandaardiseerde Debt Issuance Programme. Door middel van derivaten, hoofdzakelijk cross currency interest rate swaps, wordt zowel het valuta- als het renterisico afgedekt. De emissies worden gespiegeld in het derivaat, waardoor emissies in vreemde valuta per saldo worden getransformeerd naar euro's. Zowel de emissie als de bijbehorende derivaten kunnen structuren bevatten, zoals optionaliteiten, die eveneens gespiegeld zijn. De herwaarderingseffecten van afgedekte MH-transacties met betrekking tot fair value hedging worden in dezelfde balanspost verantwoord als de afgedekte transacties.

Vanaf 1 juli 2011 wordt ook cashflow hedging toegepast op deze transacties om het resultaat van de bank te beschermen tegen de mogelijke variabiliteit in toekomstige kasstromen. Als gevolg van de grote onzekerheden in de geld- en kapitaalmarkt, hoofdzakelijk gerelateerd aan de Europese schuldencrisis, is in de loop van 2011 een gebrek aan funding in vooral Amerikaanse dollars ontstaan voor Europese financiële instellingen. Deze partijen werden daardoor gedwongen de voor hun balansbeheer noodzakelijke Amerikaanse dollars aan te trekken via de valutaswapmarkt. Deze ontwikkeling vertaalde zich in een sterk toenemende dollar-euro basisswapspread. De basisswapspread is een belangrijke bouwsteen van de waarde van een cross currency swap. De reële waarde van deze swaps wordt, als separaat financieel instrument bezien, dan ook beïnvloed door de mutatie van de basisswapspread. Deze verandering heeft echter geen economisch effect voor de bank en zal dat in beginsel nooit hebben. De cashflows in Amerikaanse dollar in het contract blijven gebaseerd op de basisswapspread op het moment van afsluiten en zijn, zoals beschreven, een exacte kopie van de Amerikaanse dollar cashflows in de obligatielening waarvoor de swap als hedging instrument geldt. Behalve in het geval van vrijwillig vervroegde aflossing van funding in vreemde valuta of onmiddellijke en

volledige beëindiging van het bankbedrijf zijn er geen omstandigheden mogelijk waardoor de mutatie van de basisswapspread kan materialiseren in een gerealiseerd resultaat.

Desondanks is de bank onder IFRS verplicht de verandering van de reële waarde van het instrument in de cijfers te verantwoorden. De effecten van deze accounting mismatch moeten onder IFRS als waardeverandering van derivaten in de winst-en-verliesrekening worden meegenomen. Door de toepassing van cashflow hedge accounting vanaf 1 juli 2011 wordt het effectieve deel van de cashflow hedge verantwoord in een cashflow hedge reserve binnen het eigen vermogen. De resultaten uit rentestromen van zowel het afdekkingsinstrument als het afgedekte instrument worden in dezelfde periode in de winst-en-verliesrekening verantwoord. BNG heeft over 2011 EUR 282 miljoen negatief als effectieve waardeverandering van de afdekkingsinstrumenten in het eigen vermogen opgenomen uit hoofde van cashflow hedging. Voor verwerking van de belastinglatentie bedraagt de stand EUR 377 miljoen negatief. Over de periode voor 1 juli 2011 is EUR 6 miljoen negatief aan waardeverandering van het afdekkingsinstrument in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Bij Portfolio fair value hedging (PH) wordt het renterisico van een groep van transacties afgedekt door middel van een groep van derivaten. De hedgerelatie wordt op totaalniveau geconstrueerd en beheerst, waardoor er geen relatie met individuele transacties mogelijk is. De effectiviteit van PH is evenals die van MH bij BNG in de afgelopen jaren nagenoeg perfect. Om zowel hogere complexiteit als additionele kosten te voorkomen is er beleidsmatig voor gekozen om cashflows met een looptijd korter dan één jaar niet in PH te betrekken. De hieruit voortvloeiende resultaten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Voor zover er ineffectiviteit is, komt dit eveneens tot uitdrukking in de winst-en-verliesrekening. De herwaarderingen van afgedekte PH-posities worden in de balans verantwoord onder de post Overige financiële activa. De betreffende derivaten worden bij beide vormen van hedging gewaardeerd tegen reële waarde en zijn opgenomen onder de posten Overige financiële activa en Overige financiële passiva.

Alhoewel BNG derivaten gebruikt ten behoeve van economische hedging is het niet in alle gevallen mogelijk om deze ook te betrekken in een boekhoudkundige, door IFRS toegestane, hedgerelatie. De reële waarde van derivaten die niet worden betrokken in een boekhoudkundige hedgerelatie wordt in de balans opgenomen onder de post Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat indien de waarde positief is of onder de post Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat als de waarde negatief is. Bij de enkele derivaten waarbij dit het geval is, is tevens de gehedgede positie gewaardeerd tegen reële waarde met waardemutaties via het resultaat, zodat per saldo de volatiliteit van het resultaat wordt beperkt.

De derivaten zijn opgenomen onder verschillende balansposten, afhankelijk van de behandeling onder IFRS. Derivaten zijn altijd op de balans gewaardeerd tegen reële waarde. Derivatencontracten die een positieve reële waarde hebben, staan aan de actiefzijde van de balans, derivaten met een negatieve waarde staan aan de passiefzijde van de balans.

	31-12-2011	31-12-2010
Derivaten betrokken in een boekhoudkundige afdekkingsrelatie		
Overige financiële activa	13.457	10.082
Overige financiële passiva	−14.367	−9.320
Derivaten niet betrokken in een boekhoudkundige afdekkingsrelatie		
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	1.090	860
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat	−627	−649

De notional amounts van de derivaten zijn hieronder opgenomen, gesplitst per balanspost en type derivaat.

	31-12-2011		31-12-2010	
	Notional amount	Reële waarde	Notional amount	Reële waarde
Overige financiële activa				
Swaps	99.910	13.457	88.764	10.082
Overige financiële passiva				
Swaps	98.896	−14.367	98.136	−9.320
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat				
Swaps	6.636	334	8.504	572
Forwards	13.632	674	6.229	231
Opties	802	82	968	57
	21.070	1.090	15.701	860
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat				
Swaps	2.121	−520	2.746	−411
Forwards	568	−14	5.548	−171
Opties	1.068	−93	1.137	−67
	3.757	−627	9.431	−649

Uit hoofde van kredietrisico van derivaten ontvangt BNG zekerheden van tegenpartijen. Per 31 december 2011 bedroegen deze zekerheden EUR 2.231 miljoen (2010: EUR 2.476 miljoen).

32 Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen
De Staat der Nederlanden bezit 50% van de uitstaande aandelen van BNG. Transacties met de staat betreffen onder meer obligaties die worden verhandeld op openbare markten. BNG verstrekt tevens kredieten onder garantie van de staat. Gezien de aard van deze transacties worden deze niet gezien als transacties met verbonden partijen. BNG heeft in 2007 een belang van 25% genomen in Transdev-BNG-Connexxion Holding BV. Deze vennootschap heeft 2/3 deel van de aandelen van Connexxion Holding NV overgenomen van de staat.

Aan de heer C. van Eykelenburg is in 2008 een financiering verstrekt. Het uitstaande bedrag per jaarultimo bedraagt EUR 709.977. De gemiddelde rentevoet bedraagt 4,3%. De lening is verstrekt tegen standaard personeelscondities van BNG.

Belangrijkste besluitvormingsorganen van BNG
De belangrijkste besluiten en beheersdaden worden uitgevoerd door de Raad van Bestuur. Het gevoerde beleid wordt getoetst en gecontroleerd door de Raad van Commissarissen.

Beloning Raad van Bestuur
De beloning van de Raad van Bestuur is gebaseerd op grondslagen die zijn verwoord in het Beloningsbeleid waarvan de hoofdlijn is opgenomen in het Verslag van de Raad van Commissarissen. Het integrale Beloningsbeleid is gepubliceerd op bng.nl.
De beloning van de Raad van Bestuur kent een vaste en een variabele component. De vaste beloning is sinds 2002 slechts aangepast met de percentages zoals deze voortvloeien uit de Algemene Bank-CAO. Bestuurders en personeel bezitten geen aandelen of opties BNG en ontvangen geen additionele beloning via dochtermaatschappijen van de bank.

De variabele beloning is vanaf 2004 vastgesteld op maximaal 35% van de vaste beloning. De toekenning van de variabele beloning is afhankelijk van de mate waarin de door de Raad van Commissarissen gestelde doelstellingen zijn behaald. Gedetailleerde informatie hierover is opgenomen in het verslag van de Raad van Commissarissen aan aandeelhouders. De realisatie van de doelstellingen voor de variabele beloning over 2011 heeft geleid tot toekenning van 93% van de maximale variabele beloning (2010: 98%). De leden van de Raad van Bestuur hebben in 2011 een vergoeding voor representatiekosten ontvangen van EUR 3.900 (2010: EUR 3.900). In 2012 vindt geen aanpassing van deze vergoeding plaats.

Beloning Raad van Commissarissen
De beloning van de Raad van Commissarissen is in 2011 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders aangepast met ingang van 1 januari 2012. Het beleid ter zake is gericht op een marktconforme beloning, die onafhankelijk is van het resultaat van de vennootschap. Daarbij wordt rekening gehouden met het karakter van de vennootschap, de beoogde kwaliteit van commissarissen, de benodigde beschikbaarheid voor de taak alsmede het tijdsbeslag en daarnaast aspecten van verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid. Commissarissen bezitten geen aandelen of opties BNG en ontvangen geen beloningen via dochtermaatschappijen van de bank.

De vergoeding voor de leden van de Raad van Commissarissen vond ingeval van benoeming of aftreden pro rata parte van de zittingsperiode gedurende het boekjaar plaats. Leden die deel uitmaakten van het Audit & Risk Committee, de Selectie- en Benoemingscommissie, de Remuneratiecommissie of de Commissie Marktstrategie ontvingen daarvoor een additionele toelage. Daarnaast ontving de voorzitter van de Raad van Commissarissen een toelage naast de basisvergoeding. Deze toelagen zijn verwerkt in het overzicht Beloning leden Raad van Commissarissen. De leden van de Raad van Commissarissen ontvingen een onkostenvergoeding van EUR 1.500. Leden die deel uitmaakten van één of meerdere commissies ontvingen per commissie daarenboven een onkostenvergoeding van EUR 500 (Audit & Risk Committee, Commissie Marktstrategie), respectievelijk EUR 250 (Remuneratiecommissie, Selectie- en Benoemingscommissie). Gewezen commissarissen ontvingen geen beloning.

Beloning leden Raad van Commissarissen

(bedragen in duizenden euro's)*	2011	2010
H.O.C.R. Ruding, voorzitter	31	31
Mevr. Y.C.M.T. van Rooy, vicevoorzitter en secretaris	23	23
R.J.N. Abrahamsen	23	23
H.H. Apotheker	23	23
Mevr. H.G.O.M. Berkers	29	29
Mevr. S.M. Dekker	23	23
W.M. van den Goorbergh	29	29
R.J.J.M. Pans	23	23
A.G.J.M. Rombouts	23	23
	227	**227**

33 Voorwaardelijke schulden

Hieronder zijn alle verplichtingen opgenomen die voortvloeien uit transacties waarbij de bank zich garant heeft gesteld voor een derde. Deze garanties worden voor een klein deel gedekt door een contragarantie van de overheid. Het betreft overwegend Letters of Credit met een resterende contractuele looptijd van meer dan vijf jaar, die de bank heeft afgegeven ten behoeve van klanten in de nutssector. BNG neemt de verplichtingen op tegen het maximale boekhoudkundige verlies dat bij in gebreke blijven van de contractpartijen vergoed zou moeten worden.

	31-12-2011	31-12-2010
Voorwaardelijke schulden	482	478

* Inclusief additionele toelagen en exclusief onkostenvergoeding.

34 Onherroepelijke faciliteiten

Dit betreft het geheel van verplichtingen uit hoofde van onherroepelijke toezeggingen die kunnen leiden tot kredietverlening en is als volgt op te splitsen.

	31-12-2011	31-12-2010
Raamovereenkomsten, betreffende het ongebruikte deel van kredietfaciliteiten	4.418	3.816
Gecontracteerde kredietverlening met verstrekking in de toekomst	3.994	6.276
	8.412	**10.092**

Verstrekking van deze gecontracteerde kredietverlening vindt volgens contract als volgt plaats:

	31-12-2011	31-12-2010
Tot drie maanden	1.290	1.611
3-12 maanden	1.612	2.391
1-5 jaar	1.092	2.264
Langer dan 5 jaar	0	10
	3.994	**6.276**

Vrijwel al deze kredietverlening kent een contractuele looptijd van langer dan vijf jaar. Het gemiddelde rentepercentage is 3,1% (2010: 2,8%). Deze verplichtingen worden betrokken in het renterisicobeheer van de gehele portefeuille.

35 Verbonden activa

In verband met verstrekte zekerheidsstelling in het kader van transacties op de geldmarkt en uitleentransacties zijn delen van de activa niet ter vrije beschikking.

	31-12-2011	31-12-2010
Onderpanden verstrekt aan de centrale bank	12.929	12.126
Onderpanden verstrekt aan overige financiële instellingen	15	15
	12.944	**12.141**

36 Aansprakelijkheid bestuurders en commissarissen

Bestuurders en commissarissen van de vennootschap zijn door de vennootschap gevrijwaard ter zake van mogelijke persoonlijke aansprakelijkheid, behoudens in geval van opzet of grove schuld. Daarnaast heeft de vennootschap een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering gesloten die ook dekking geeft aan bestuurders en medewerkers die namens de vennootschap optreden als bestuurder of commissaris bij één of meer deelnemingen van de vennootschap.

37 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die toelichting op of aanpassing van de cijfers in de jaarrekening vereisen.

38 Meerjarig kapitalisatie- en dividendbeleid

In 2006 heeft een heroverweging plaatsgevonden van de gewenste en noodzakelijke kapitalisatie van BNG, mede tegen de achtergrond van de invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor de bank vanaf 2005. Dit heeft geresulteerd in een meerjarig beleid waarin is opgenomen een regulier pay-outpercentage van 50% van de winst na belastingen en minimumstreefwaarden van de BIS tier 1-ratio en de leverage ratio van 18,0% respectievelijk 2,0%. Indien de ratio's dit toelaten kan tot een extra uitkering – met een minimum van EUR 200 miljoen en een maximum van EUR 500 miljoen – ten laste van de vrije reserves worden overgegaan, mits uit overleg met de rating agencies duidelijk is geworden dat een extra uitkering de ratings van de bank niet nadelig zal beïnvloeden en een verklaring van geen bezwaar is ontvangen van DNB.

Het kapitalisatie- en dividendbeleid moet inmiddels bezien worden in het licht van de aanstaande wijzigingen in de Baselse regelgeving die banken er onder meer toe nopen meer vermogen aan te houden. De nieuwe regelgeving – en overigens ook de huidige kapitalisatie in relatie tot de afgesproken minimumnormen binnen het beleid – leidt ertoe dat vanaf 2011 het reguliere pay-outpercentage wordt verlaagd naar 25%. Bovendien zullen geen extra uitkeringen ten laste van de reserves worden gedaan. De verlaging van het reguliere pay-outpercentage geldt in beginsel voor de gehele overgangsperiode tot 2018 maar zal worden heroverwogen zodra duidelijkheid wordt verkregen over de definitieve vorm en hoogte van de leverage ratio, alsmede bij het onverhoopt niet uitkomen van verwachtingen ten aanzien van groei en/of resultaatontwikkeling.

39 Deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures

	31-12-2011	31-12-2010
Deelnemingen met invloed van betekenis		
Transdev-BNG-Connexxion Holding BV, Den Haag Het deelnemen in en financieren van ondernemingen in de breedste zin van het woord. Deze vennootschap houdt 2/3 deel van de aandelen van Connexxion Holding NV.	25%	25%
Dataland BV, Rotterdam Een gemeentelijk non-profitinitiatief met activiteiten die leiden tot het breed toegankelijk maken van alle mogelijke gegevens betreffende registergoederen uit het informatiedomein van gemeenten en/of andere publieke lichamen.	30%	30%
Data B Mailservice Holding BV, Leek Verzorgen van print- en mailservices tot diensten m.b.t. betalingsverkeer, direct marketing en berichtenverkeer o.a. aan overheidsinstellingen.	45%	45%
NV Trustinstelling Hoevelaken, Den Haag Het aanvaarden en beheren van pandrechten en andere zekerheden.	40%	40%

	31-12-2011	31-12-2010
Joint ventures aangegaan door BNG Gebiedsontwikkeling BV		
Samen met overheden voor eigen rekening en risico ontwikkelen en uitgeven van gebied/grond. De betrokken partijen in de participaties hebben gelijke stemrechten waardoor geen enkele partij overheersende zeggenschap heeft.		
Ontwikkelingsmaatschappij Jachthaven Drimmelen CV te Drimmelen	50%	50%
Ontwikkelingsmaatschappij Jachthaven Drimmelen Beheer BV te Drimmelen	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte van woningbouw		
Ontwikkelingsbedrijf Bedrijvenpark Pannenweg CV te Nederweert	50%	50%
Ontwikkelingsbedrijf Bedrijvenpark Pannenweg Beheer BV te Nederweert	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte van bedrijventerrein		
CV Ontwikkelingsmaatschappij Zenkeldamshoek te Goor	80%	80%
Zenkeldamshoek Beheer BV te Goor	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte van bedrijventerrein		
Ontwikkelingsmaatschappij De Drieslag Ommen CV te Ommen	80%	80%
Ontwikkelingsmaatschappij De Drieslag Ommen Beheer BV te Ommen	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte bedrijventerrein en woningbouw		
Ontwikkelingsmaatschappij Westergo CV te Harlingen	41%	41%
Ontwikkelingsmaatschappij Westergo BV te Harlingen	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte bedrijventerrein		
Haventerrein Westzaan CV te Zaanstad	30%	30%
Bedrijventerrein Westzaan Noord CV te Zaanstad	40%	40%
Ontwikkelingsbedrijf Haventerrein Westzaan BV te Zaanstad	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte bedrijventerrein		
Ruimte voor Ruimte CV I te 's-Hertogenbosch	24%	24%
Ruimte voor Ruimte CV II te 's-Hertogenbosch	24%	24%
Ruimte voor Ruimte Beheer BV te 's-Hertogenbosch	24%	24%
Grondontwikkeling en -uitgifte t.b.v. woningbouw		

	31-12-2011	31-12-2010
Ontwikkelingsmaatschappij 'Het Nieuwe Westland' CV te 's-Gravenhage	50%	50%
Ontwikkelingsmaatschappij 'Het Nieuwe Westland' BV te 's-Gravenhage	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte t.b.v. woningbouw		
Ontwikkelingsmaatschappij ROM-S CV (Schelluinen) te 's-Gravenhage	50%	50%
ROM-S Beheer BV (Schelluinen) te 's-Gravenhage	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte bedrijventerrein/parkeer-locaties		
Project Suijssenwaerde CV te 's-Gravenhage	80%	80%
Project Suijssenwaerde Beheer BV te 's-Gravenhage	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte woningbouw, recreatie-woningen		
CV Bedrijvenpark Oostflakkee te 's-Gravenhage	80%	80%
Bedrijvenpark Oostflakkee Beheer BV te 's-Gravenhage	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte bedrijventerrein		
Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland CV te 's-Gravenhage	50%	50%
Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland Beheer BV te 's-Gravenhage	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte t.b.v. glastuinbouwlocaties		
Glastuinbouwontwikkelingsmaatschappij Overbuurtse Polder CV te Bleiswijk	33%	33%
Glastuinbouwontwikkelingsmaatschappij Overbuurtse Polder Beheer BV te Bleiswijk	33%	33%
Grondontwikkeling en -uitgifte t.b.v. glastuinbouwlocaties		
Ontwikkelmaatschappij Meerburg CV te Zoeterwoude	50%	50%
Ontwikkelmaatschappij Meerburg Beheer BV te Zoeterwoude	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte sportterreinen, woningbouw, kantoren		
ROM-D CV te 's-Gravenhage	29%	29%
ROM-D Beheer NV te 's-Gravenhage	25%	25%
Grondontwikkeling en -uitgifte woningbouw, bedrijventerrein		
Ontwikkelcombinatie De Bongerd CV te Amsterdam	14%	14%
Ontwikkelcombinatie De Bongerd BV te Amsterdam	14%	14%
Vastgoedontwikkeling t.b.v. woningbouw en parkeervoorziening		

	31-12-2011	31-12-2010
Sportstad Heerenveen Grondexploitatie CV te Heerenveen	50%	50%
Sportstad Heerenveen Grondexploitatie BV te Heerenveen	50%	50%
Grondontwikkeling, -uitgifte en exploitatie sportterreinen		
Regionaal bedrijvenpark Laarakker CV te Cuijk	50%	50%
Regionaal bedrijvenpark Laarakker BV te Cuijk	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte van bedrijventerrein		
Wonen Werken Waterman BV te Rijsbergen	50%	50%
Wonen Werken Waterman CV te Rijsbergen	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte van woningbouwlocaties/ bedrijventerrein		
Waalwaardwonen CV te Zaltbommel	50%	50%
Waalwaardwonen BV te Zaltbommel	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte van woningbouwlocaties/ bedrijventerrein		
De Jonge Voorn BV te Guisveld (Zaandam)	80%	80%
De Jonge Voorn CV te Guisveld (Zaandam)	80%	80%
Grondontwikkeling en -uitgifte t.b.v. woningbouwlocaties		
Centrumplan Den Burg BV te Den Burg (Texel)	50%	50%
Centrumplan Den Burg CV te Den Burg (Texel)	50%	50%
Grondontwikkeling en -uitgifte van woningbouwlocaties		
Nieuw Overstad BV te Alkmaar	13%	13%
Stadover Markt Beheer BV te Alkmaar	25%	25%
Stadover Markt CV te Alkmaar	13%	13%
Grondontwikkeling en -uitgifte van woningbouwlocaties/ bedrijventerrein		
BiesboschMarinaDrimmelen Vastgoedontwikkeling CV te Drimmelen	50%	50%
BiesboschMarinaDrimmelen Vastgoedontwikkeling Beheer BV te Drimmelen	50%	50%
Bouw recreatiewoningen		
Vastgoedontwikkeling Handelskade OudeTonge VOF te Oude Tonge	50%	50%
Bouw recreatiewoningen en winkelruimte		

Samengevatte financiële informatie van deelnemingen met invloed van betekenis
Transdev-BNG-Connexxion Holding BV, Den Haag

	31-12-2011	31-12-2010
Balans		
Totaal activa	53	52
Totaal verplichtingen	0	0

	2011	2010
Winst-en-verliesrekening		
Baten	1	1
Resultaat boekjaar	1	1

Overige deelnemingen met invloed van betekenis

	31-12-2011	31-12-2010
Balans		
Totaal activa	4	4
Totaal verplichtingen	3	2

	2011	2010
Winst-en-verliesrekening		
Baten	8	7
Resultaat boekjaar	–	1

Samengevatte financiële informatie van joint ventures
BNG Gebiedsontwikkeling participaties

	31-12-2011	31-12-2010
Balans		
Vaste activa	–	–
Vlottende activa	154	159
Totaal activa	**154**	**159**
Eigen vermogen	54	63
Langlopende verplichtingen	1	21
Kortlopende verplichtingen	99	85
Totaal passiva	**154**	**159**

	2011	2010
Winst-en-verliesrekening		
Baten	3	2
Lasten	11	3
Resultaat boekjaar	**–8**	**–1**

Den Haag, 1 maart 2012

Raad van Bestuur	C. van Eykelenburg, *voorzitter*
	J.J.A. Leenaars
	J.C. Reichardt
Raad van Commissarissen	H.O.C.R. Ruding, *voorzitter*
	Y.C.M.T. van Rooy, *secretaris*
	R.J.N. Abrahamsen
	H.H. Apotheker
	H.G.O.M. Berkers
	S.M. Dekker
	W.M. van den Goorbergh
	R.J.J.M. Pans
	A.G.J.M. Rombouts

Vennoot-schappelijke jaarrekening

Vennootschappelijke balans per 31 december 2011

In miljoenen euro's

		31-12-2011	31-12-2010
Activa			
Kas en tegoeden bij de centrale bank	1	5.149	1.073
Bankiers	2	8.448	6.573
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	3	3.322	2.898
Overige financiële activa	4	21.519	13.457
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	5	6.908	6.402
Kredieten	2	90.752	86.854
Deelnemingen	6	113	822
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	7	19	21
Overige activa	8, 9	199	168
Totaal activa		**136.429**	**118.268**
Passiva			
Bankiers	10	7.469	5.814
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat	11	628	649
Overige financiële passiva	12	14.367	9.320
Schuldbewijzen	13	100.907	92.321
Toevertrouwde middelen	10	10.934	7.681
Achtergestelde schulden	10	93	92
Overige passiva	8, 9	148	171
Totaal verplichtingen		134.546	116.048
Eigen vermogen	14	1.883	2.220
Totaal passiva		**136.429**	**118.268**

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de Toelichting vennootschappelijke jaarrekening.

Vennootschappelijke winst-en-verliesrekening 2011

In miljoenen euro's

		2011		2010
– Rentebaten 15	2.313		1.847	
– Rentelasten 16	1.862		1.482	
Renteresultaat		451		365
Resultaten uit deelnemingen 17		105		2
– Provisiebaten 18	25		27	
– Provisielasten 19	5		5	
Provisieresultaat		20		22
Resultaat financiële transacties 20		−33		−31
Dotatie aan voorziening voor oninbaarheid 21		0		−4
Overige resultaten 22		5		−4
Totaal baten		**548**		**350**
– Personeelskosten 23	29		28	
– Andere beheerskosten 24	20		23	
Personeels- en andere beheerskosten		49		51
Afschrijvingen 25		2		2
Bedrijfslasten		**51**		**53**
Winst voor belastingen		**497**		**297**
Belastingen 8		−82		−69
Nettowinst		**415**		**228**

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de Toelichting vennootschappelijke jaarrekening.

Vennootschappelijk overzicht van gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten 2011

In miljoenen euro's

		2011		2010
Nettowinst		415		228
Mutatie reserve valuta omrekenverschillen		−132		−21
Mutatie cashflow hedge reserve na belastingen		−282		–
Mutatie herwaarderingsreserve				
– ongerealiseerde waardeverandering	−243		−97	
– gerealiseerde waardeverandering	−10		−12	
– mutatie belastingen	43		−2	
		−210		−111
Resultaten rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen (na belastingen)		−624		−132
Totaal		**−209**		**96**

Vennootschappelijk kasstroomoverzicht 2011

In miljoenen euro's

		2011		2010
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Winst voor belastingen	497		297	
Aanpassingen voor:				
– Afschrijvingen	2		2	
– Deelnemingen	–		–1	
– Ongerealiseerde resultaten via de winst-en-verliesrekening	45		43	
– Dotatie voorzieningen	–		4	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		544		345
Mutatie bankiers (niet direct opeisbaar)	–380		1.234	
Mutatie kredieten	–1.333		–5.042	
Mutatie toevertrouwde middelen	2.676		72	
Mutatie derivaten	–322		877	
Betaalde belastingen	–104		–27	
Overige mutaties uit operationele activiteiten	–497		–392	
		40		–3.278
*Totaal kasstroom uit operationele activiteiten**		584		–2.933
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen en aankopen:				
– Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat en financiële activa voor verkoop beschikbaar	–2.525		–1.369	
– Deelnemingen	–5		–5	
– Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	–		–1	
		–2.530		–1.375
Desinvesteringen, aflossingen en verkopen:				
– Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat en financiële activa voor verkoop beschikbaar	3.364		1.436	
– Deelnemingen	714		–	
– Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	–		–	
		4.078		1.436
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		1.548		61
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Ontvangsten uit schuldbewijzen	27.353		27.629	
Aflossingen op schuldbewijzen	–25.406		–24.015	
Achtergestelde schulden	–4		–83	
Betaald dividend	–128		–139	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		1.815		3.392
Nettotoename in geldmiddelen en kasequivalenten		**3.947**		**520**
Geldmiddelen en kasequivalenten per 1 januari		1.075		555
Geldmiddelen en kasequivalenten per 31 december		**5.022**		**1.075**
De geldmiddelen en kasequivalenten zijn als volgt opgebouwd per 31 december				
– Kas en tegoeden bij de centrale bank		5.149		1.073
– Kasequivalenten onder de actiefpost bankiers		4		2
– Kasequivalenten onder de passiefpost bankiers		–131		–
		5.022		**1.075**

* De ontvangen rente is EUR 5.799 miljoen, de betaalde rente is EUR 5.261 miljoen.

Vennootschappelijk mutatieoverzicht eigen vermogen 2011

In miljoenen euro's

2011

	Kapitaal	Agioreserve	Herwaarde-ringsreserve	Cashflow hedge reserve	Reserve valuta omreken-verschillen	Overige reserves	Onverdeelde winst	**Totaal**
Beginstand	139	6	−62	0	132	1.777	228	2.220
Gerealiseerde resultaten							415	415
Ongerealiseerde resultaten			−210	−282	−132			−624
Dividenduitkering						−128		−128
Toevoeging uit winstinhouding voorgaand boekjaar						228	−228	0
Eindstand	**139**	**6**	**−272**	**−282**	**0**	**1.877**	**415**	**1.883**

2010

	Kapitaal	Agioreserve	Herwaarde-ringsreserve	Cashflow hedge reserve	Reserve valuta omreken-verschillen	Overige reserves	Onverdeelde winst	**Totaal**
Beginstand	139	6	49	0	153	1.668	248	2.263
Gerealiseerde resultaten							228	228
Ongerealiseerde resultaten			−111		−21		–	−132
Dividenduitkering						−139	–	−139
Toevoeging uit winstinhouding voorgaand boekjaar						248	−248	0
Eindstand	**139**	**6**	**−62**	**0**	**132**	**1.777**	**228**	**2.220**

Grondslagen vennootschappelijke jaarrekening

De vennootschappelijke jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 BW2. Voor de grondslagen van de financiële verslaggeving wordt, met uitzondering van de grondslagen hieronder vermeld, verwezen naar de toelichting op de grondslagen van de geconsolideerde jaarrekening.

Deelnemingen
De deelnemingen worden in de vennootschappelijke jaarrekening verantwoord op basis van kostprijs. Dit leidt tot een verschil in het eigen vermogen ten opzichte van de geconsolideerde jaarrekening. Bovendien is er een verschil ten opzichte van de verantwoording van dividenden. Deze worden op het moment van ontvangst verantwoord in de winst-en-verliesrekening in de post Resultaten uit deelnemingen.

Vreemde valuta
De vennootschappelijke jaarrekening is opgesteld in (miljoenen) euro's. Monetaire posten in vreemde valuta worden op balansdatum omgerekend tegen eindedagkoersen en de koersresultaten worden geboekt ten laste of ten gunste van het valutaresultaat. Niet-monetaire activa en passiva die tegen kostprijs worden gewaardeerd, worden bij eerste vastlegging direct omgerekend tegen de valutakoers van dat moment.

Afdekking van netto-investeringen in vreemde valuta
De vennootschap maakt gebruik van een derivaat om de netto-investering in vreemde valuta af te dekken. De valutaomrekenverschillen van dit instrument worden, voor zover er sprake is van een effectieve hedgerelatie, direct in het eigen vermogen verantwoord onder Reserve valuta omrekenverschillen.

1 Kas en tegoeden bij de centrale bank

Onder deze post zijn alle wettige betaalmiddelen opgenomen alsmede direct en niet direct opeisbare tegoeden bij DNB en de Europese Centrale Bank.

	31-12-2011	31-12-2010
Direct opeisbare tegoeden bij centrale bank	299	223
Callgeldleningen aan centrale bank	2.600	250
Kasgeldleningen aan centrale bank	2.250	600
	5.149	**1.073**

2 Bankiers en Kredieten

Deze post omvat alle vorderingen op bankiers en de verstrekte kredieten voor zover deze tegen geamortiseerde kostprijs zijn gewaardeerd, alsmede rentedragende waardepapieren voorzover niet op een actieve markt verhandeld.

	Bankiers		Kredieten		**Totaal**	
	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2010
Kortgeld en rekening-courant	4	1.110	5.884	8.195	5.888	9.305
Reverse repo's	2.797	2.216	502	–	3.299	2.216
Cash collateral	4.029	1.337	–	–	4.029	1.337
Langlopende kredietverlening	35	40	80.035	73.587	80.070	73.627
Rentedragende waardepapieren	147	142	1.009	1.220	1.156	1.362
Medium Term Notes	963	1.236	134	159	1.097	1.395
Geherclassificeerde AFS-transacties	473	492	3.219	3.724	3.692	4.216
Voorziening voor oninbaarheid	–	–	–31	–31	–31	–31
Totaal	**8.448**	**6.573**	**90.752**	**86.854**	**99.200**	**93.427**

In de post Kredieten zijn per 31-12-2011 geen financiële leaseovereenkomsten opgenomen. Per 31-12-2010 is voor EUR 56 miljoen aan financiële leaseovereenkomsten opgenomen.

	2011	2010
Het verloop van de voorziening voor oninbaarheid		
Beginstand	31	27
Dotatie boekjaar	–	4
Onttrekking boekjaar	–	–
Eindstand	**31**	**31**

3 Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat

Hieronder zijn activa opgenomen die specifiek zijn aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met waardemutaties via het resultaat en de derivaten die niet in een boekhoudkundige afdekkingsrelatie zijn betrokken.

	31-12-2011	31-12-2010
Derivaten	1.090	707
Kredieten	911	878
Waardepapieren	1.321	1.313
	3.322	**2.898**

De aflossingswaarde van de kredieten en waardepapieren is per ultimo 2011 EUR 2.175 miljoen (2010: EUR 2.131 miljoen).

4 Overige financiële activa

Onder deze balanspost zijn opgenomen de reële waarde van de derivaten die in een boekhoudkundige afdekkingsrelatie zijn betrokken en de waardecorrecties betreffende het effectieve deel van de marktwaardeveranderingen uit hoofde van het gehedgede renterisico van activa die op portefeuilleniveau zijn afgedekt.

	31-12-2011	31-12-2010
Derivaten betrokken in een boekhoudkundige afdekkingsrelatie	13.457	10.082
Marktwaardecorrectie van activa die op portefeuilleniveau zijn afgedekt	8.062	3.375
	21.519	**13.457**

5 Financiële activa voor verkoop beschikbaar

Hieronder worden opgenomen door publiekrechtelijke lichamen en door anderen geëmitteerde obligaties met een vaste of variabele rente en andere rentedragende waardepapieren en participaties, voor zover niet opgenomen onder de Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat.

	31-12-2011	31-12-2010
Overheid	3.743	4.478
Supranationale instellingen	439	–
Bankiers	1.190	826
Overige financiële instellingen	790	876
Niet-financiële instellingen	707	172
Investeringen in participaties	39	50
	6.908	**6.402**

Overdracht zonder derecognition
Ter grootte van EUR 650 miljoen (2010: EUR 1.480 miljoen) zijn obligatieleningen verkocht en tegelijkertijd zijn swaps afgesloten waarmee de rechten op de cashflows en de risico's behouden blijven (total return swaps). Dientengevolge zijn deze obligatieleningen niet verwijderd van de balans. De afname met EUR 830 miljoen in 2011 is veroorzaakt door het verstrijken van de einddatum van de betreffende transacties. Er zijn in 2011 geen nieuwe transacties afgesloten.

In de balanswaarde per 31 december 2011 zijn schuldbewijzen begrepen die zijn verkocht met overeenkomst tot terugkoop ten bedrage van EUR 257 miljoen (2010: EUR 0 miljoen).

6 Deelnemingen

	Belang			
	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2010
Dochtermaatschappijen				
– Vincent Investments BV, Amsterdam*	–	83%	–	714
– BNG Vermogensbeheer BV, Den Haag	100%	100%	2	2
– BNG Gebiedsontwikkeling BV, Den Haag	100%	100%	56	51
– Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel BV, Den Haag	100%	100%	1	2
Deelnemingen met invloed van betekenis				
– Dataland BV, Rotterdam	30%	30%	0	0
– Data B Mailservice Holding BV, Leek	45%	45%	1	1
– NV Trustinstelling Hoevelaken, Den Haag	40%	40%	0	0
– Transdev-BNG-Connexxion Holding BV, Den Haag	25%	25%	53	52
Totaal dochtermaatschappijen en deelnemingen met invloed van betekenis			**113**	**822**

Voor een beschrijving van de deelnemingen met invloed van betekenis wordt verwezen naar noot 39 van de geconsolideerde jaarrekening.

7 Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen

Het verloop van deze balanspost is als volgt:

	Onroerende zaken		Bedrijfsmiddelen		**Totaal**	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Historische aanschafwaarde						
Waarde begin van het boekjaar	47	47	12	11	59	58
Investeringen	–	–	–	1	–	1
Waarde eind van het boekjaar	47	47	12	12	59	59
Afschrijvingen						
Cumulatieven begin van het boekjaar	29	27	9	9	38	36
Afschrijvingen gedurende het jaar	1	2	1	–	2	2
Cumulatieven eind van het boekjaar	30	29	10	9	40	38
Boekwaarde eind van het boekjaar	**17**	**18**	**2**	**3**	**19**	**21**

* De investering in Vincent Investments BV, ad GBP 500 miljoen, betrof een transactie met een Britse bank. Deze transactie veroorzaakt significante verschillen tussen de geconsolideerde en vennootschappelijke jaarrekening. Vennootschappelijk wordt pas resultaat genomen bij dividenduitkering, in casu, bij beëindiging van de transactie. Tot dat moment werd Vincent Investments BV in de vennootschappelijke balans gewaardeerd tegen de kostprijs van EUR 714 miljoen. In maart 2011 zijn de aandelen in Vincent Investments BV verkocht. De dividenduitkering ter grootte van EUR 104 miljoen is verwerkt onder de post Resultaten uit deelnemingen.

Geschatte levensduur	
Gebouwen	maximaal 33 ⅓ jaar
Technische installaties	15 jaar
Machines en inventaris	5 jaar
Hard- en software	3 jaar

8 Belastingen

BNG heeft op initiatief van de Belastingdienst een tweetal vaststellingsovereenkomsten afgesloten voor de aangifte vennootschapsbelasting over de perioden 2005 – 2009 en 2010 – 2012. BNG evalueert en beslist in 2012 over de continuering van deze afspraak. De vaststellingsovereenkomsten zijn van toepassing op de fiscale eenheid van BNG. De inhoud van de overeenkomsten heeft tot gevolg dat alle financiële instrumenten zowel commercieel als fiscaal conform IFRS-waarderingsgrondslagen verwerkt worden. De uitzondering hierop zijn transacties die geclassificeerd zijn als Financiële activa voor verkoop beschikbaar. Fiscaal wordt het geheel van de transacties binnen deze categorie gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde.
Het fiscale resultaat wijkt af van het commerciële resultaat indien per saldo ongerealiseerde verliezen zijn ontstaan. Bij toename van de herwaarderingsreserve wordt het positieve bedrag ten gunste van de fiscale jaarwinst gebracht tot het niveau van de oorspronkelijke kostprijs.

De aansluiting tussen het effectieve en het nominale belastingpercentage is als volgt:

	2011	2010
Winst voor belastingen	497	297
Belastingbedrag tegen nominale belastingpercentage	−124	−76
Aanpassing inzake belasting van voorgaande jaren	2	6
Deelnemingsvrijstelling	26	–
Overige vrijgestelde resultaten	14	2
Effectief vennootschappelijk belastingbedrag	**−82**	**−68**
Nominaal belastingpercentage	25,0%	25,5%
Effectief belastingpercentage	16,5%	22,9%

Verloop in latente belastingen

2011	Beginstand	Mutaties via het eigen vermogen	Mutaties via het resultaat	**Eindstand**
Vrijgesteld inzake openingsbalans	3			3
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	−1	1		0
Netto-investering in een buitenlandse eenheid	−13		13	0
Cashflow hedge reserve	0	94		94
Totaal	**−11**	**95**	**13**	**97**

Verloop in latente belastingen 2010

	Beginstand	Mutaties via het eigen vermogen	Mutaties via het resultaat	**Eindstand**
Vrijgesteld inzake openingsbalans	4		–1	3
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	49	–50		–1
Netto-investering in een buitenlandse eenheid	0		–13	–13
Reële waardemutaties van (overige) financiële activa en passiva via het resultaat	–28		28	0
Totaal	**25**	**–50**	**14**	**–11**

9 Overige activa en Overige passiva

	31-12-2011	31-12-2010
Overige activa		
Latente belastingvordering	97	3
Actuele belastingvordering	46	–
Overige vorderingen	56	165
	199	**168**
Overige passiva		
Actuele belastingverplichting	–	6
Latente belastingverplichting	–	14
Voorziening personeelsbeloningen	2	2
Overige schulden	146	149
	148	**171**

De overige vorderingen bestaan met name uit nog te ontvangen bedragen uit hoofde van kredieten aan klanten.
De overige schulden bestaan met name uit nog te betalen bedragen uit hoofde van derivaten en kredietverlening aan klanten.
De voorziening personeelsbeloningen betreft een voorziening voor hypotheekkorting voor zowel actieve als gepensioneerde medewerkers. Deze voorziening heeft een langlopend karakter.

De mutaties in de contante waarde van de nettoverplichting uit hoofde van de toegezegde rechten zijn als volgt:

	2011	2010
Voorziening personeelsbeloningen		
Stand nettoverplichting per 1 januari	2	2
Overige mutaties voorziening	0	0
Stand nettoverplichting per 31 december	**2**	**2**

10 Bankiers, Toevertrouwde middelen en Achtergestelde schulden

Hieronder worden opgenomen schulden aan bankiers, toevertrouwde middelen en achtergestelde schulden voor zover niet belichaamd in schuldbewijzen.

	31-12-2011	31-12-2010
Deposito's van banken	5.037	3.338
Repo's	226	–
Cash collateral	2.231	2.476
Toevertrouwde middelen	10.909	7.681
Achtergestelde schulden	93	92
	18.496	**13.587**

11 Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat

Hieronder zijn passiva opgenomen die specifiek zijn aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met waardemutaties via het resultaat en de derivaten die niet in een boekhoudkundige afdekkingsrelatie zijn betrokken.

12 Overige financiële passiva

Deze balanspost betreft de reële waarde van derivaten die zijn betrokken in een boekhoudkundige afdekkingsrelatie.

13 Schuldbewijzen

Hieronder worden opgenomen obligaties en andere geëmitteerde verhandelbare schuldbewijzen met een vaste of variabele rente. Bij een emissie worden niet-geplaatste obligaties in mindering gebracht op de desbetreffende obligatielening.

Deze balanspost is als volgt samengesteld:

	31-12-2011	31-12-2010
Obligatieleningen en euronotes	88.897	81.714
Medium Term Notes	–	55
European Commercial Paper	12.010	10.552
	100.907	**92.321**

14 Eigen vermogen

Omdat BNG na consolidatie geen minderheidsbelangen heeft, die verwerkt worden in het geconsolideerde vermogen, kan het geheel worden toegerekend aan de aandeelhouders. De onder het geconsolideerde eigen vermogen verantwoorde posten worden onderstaand toegelicht.

Kapitaal
Het maatschappelijk aandelenkapitaal bestaat uit 100 miljoen aandelen van EUR 2,50 nominaal, waarvan 55.690.720 aandelen zijn geplaatst en volgestort. Er hebben zich geen mutaties voorgedaan in het aantal in omloop zijnde aandelen gedurende het boekjaar. Er is geen sprake van uitgegeven niet-volgestorte aandelen. BNG en de dochtermaatschappijen hebben geen eigen aandelen in beheer. Op geen van de aandelen rusten voorkeursrechten dan wel beperkingen. Er zijn geen opties die recht geven op uitgifte van aandelen bij uitoefening.

Agioreserve
Er hebben zich in 2011 geen mutaties voorgedaan.

Herwaarderingsreserve
Het eigen vermogen bevat een herwaarderingsreserve waarin de ongerealiseerde reële waardemutatie uit hoofde van de balanspost Financiële activa voor verkoop beschikbaar wordt verwerkt. Deze post wordt gecorrigeerd voor belastingen.
Bij verkoop van desbetreffende activa wordt het daarop betrekking hebbende cumulatieve resultaat dat in het eigen vermogen is verwerkt alsnog overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

Cashflow hedge reserve
Bij cashflow hedging wordt een mogelijke variabiliteit in toekomstige kasstromen afgedekt. De verandering in de reële waarde van het derivaat als gevolg van de mutatie in de vreemde valuta basisspread wordt, voor zover effectief, niet in de winst-en-verliesrekening maar in de Cashflow hedge reserve binnen het eigen vermogen verwerkt.

Reserve valuta omrekenverschillen
Dit betreft valutaomrekenverschillen die ontstaan zijn bij de omrekening van de resultaten van een netto-investering in een buitenlandse entiteit.

Overige reserves
Nadat de statutair voorgeschreven delen ten laste van de voor uitkering vatbare winst zijn vastgesteld, bepaalt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders welk deel toegevoegd wordt aan de reserves.

Onverdeelde winst
De balans is opgemaakt voor winstverdeling. De post representeert het behaalde resultaat na aftrek van de verplichting uit hoofde van vennootschapsbelasting.

	31-12-2011	31-12-2010
Kapitaal	139	139
Agioreserve	6	6
Herwaarderingsreserve	−272	−62
Cashflow hedge reserve	−282	–
Reserve valuta omrekenverschillen	–	132
Overige reserves	1.877	1.777
Onverdeelde winst	415	228
	1.883	**2.220**

Verschil geconsolideerd totaal vermogen en vennootschappelijk totaal vermogen
Het verschil in de Overige reserves wordt veroorzaakt door de positieve resultaten van de dochtermaatschappij Vincent Investments BV. Hierdoor wordt de post Overige reserves in de geconsolideerde jaarrekening hoger dan in de vennootschappelijke jaarrekening. De afwikkeling van deze dochtermaatschappij heeft in 2011 geleid tot een hogere vennootschappelijke onverdeelde winst.

15 Rentebaten

Hieronder zijn de rentebaten opgenomen uit hoofde van de kredietverlening, de uitzettingen en beleggingen, alsmede de renteresultaten uit financiële instrumenten die ter dekking van het renterisico respectievelijk valutarisico zijn afgesloten. Daarnaast zijn onder deze post de ontvangen overige kredietgerelateerde baten verantwoord.

16 Rentelasten

Hieronder zijn opgenomen de lasten voortvloeiend uit het lenen van gelden en daarmee samenhangende transacties, alsmede andere lasten die het karakter hebben van rente.

17 Resultaten uit deelnemingen

Hieronder zijn de resultaten uit deelnemingen opgenomen.

18 Provisiebaten

Onder deze post worden de baten verantwoord uit hoofde van ontvangen respectievelijk nog te ontvangen vergoedingen van voor derden verrichte diensten.

19 Provisielasten

Onder deze post worden de lasten verantwoord uit hoofde van betaalde respectievelijk nog te betalen vergoedingen voor door derden verrichte diensten, uit hoofde van kredieten en faciliteiten.

20 Resultaat financiële transacties

Hieronder zijn (on)gerealiseerde resultaten uit hoofde van waardeveranderingen van financiële instrumenten verantwoord, die zijn gewaardeerd tegen reële waarde met mutaties via het resultaat. Tevens zijn de verkoopresultaten van financiële activa voor verkoop beschikbaar onder deze post opgenomen.

21 Dotatie aan voorziening voor oninbaarheid

Hierin is de dotatie opgenomen aan de voorziening voor oninbaarheid. Deze voorziening is opgenomen in de balanspost Kredieten.

22 Overige resultaten

	2011	2010
De overige resultaten bestaan uit:		
– Valutaresultaat	5	−5
– Opbrengst advieswerkzaamheden	0	1
	5	**−4**

23 Personeelskosten

	2011	2010
De personeelskosten bestaan uit:		
Lonen en salarissen	19	18
Pensioenlasten	4	3
Sociale lasten	2	2
Toevoeging aan voorzieningen	0	0
Overige personeelslasten	5	5
	29	**28**

24 Andere beheerskosten

Onder deze post zijn onder meer opgenomen de kosten inzake uitbesteding, huur en onderhoud van onroerende zaken en bedrijfsmiddelen, drukwerk, opleiding en reclame.

25 Afschrijvingen

Voor een specificatie van deze post wordt verwezen naar de mutatieoverzichten van de onroerende zaken en bedrijfsmiddelen.

Beloning Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen
Voor toelichting beloningen Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen wordt verwezen naar respectievelijk het verslag van de Raad van Commissarissen en noot 32 in de geconsolideerde jaarrekening.

Den Haag, 1 maart 2012

Raad van Bestuur	C. van Eykelenburg, *voorzitter*
	J.J.A. Leenaars
	J.C. Reichardt
Raad van Commissarissen	H.O.C.R. Ruding, *voorzitter*
	Y.C.M.T. van Rooy, *secretaris*
	R.J.N. Abrahamsen
	H.H. Apotheker
	H.G.O.M. Berkers
	S.M. Dekker
	W.M. van den Goorbergh
	R.J.J.M. Pans
	A.G.J.M. Rombouts

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Aandeelhouders, de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur van N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.

Verklaring betreffende de jaarrekening
Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2011 van N.V. Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en vennootschappelijke balans per 31 december 2011, de geconsolideerde en vennootschappelijke winst-en-verliesrekening, overzicht van gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten, kasstroomoverzicht en mutatieoverzicht eigen vermogen over 2011 en de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur
Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant
Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de vennootschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel
Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van N.V. Bank Nederlandse Gemeenten per 31 december 2011 en van het resultaat en de kasstromen over 2011 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen
Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amsterdam, 1 maart 2012

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. drs. W.J. Smit RA

Statutaire bepalingen inzake winstverdeling

Artikel 23 van de statuten inzake de verdeling van de winst luidt als volgt:

1. Uitkering van de winst geschiedt na vaststelling door de algemene vergadering van aandeelhouders van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
2. De vennootschap kan aan de aandeelhouders op de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover haar eigen vermogen groter is dan het bedrag van het gestorte deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.
3. Allereerst wordt zo mogelijk een bedrag ter grootte van tien procent (10%) van het resultaat van het boekjaar blijkens de jaarrekening toegevoegd aan de algemene reserve; van het daarna overschietende komt aan de aandeelhouders zo mogelijk vijf procent (5%) van het nominale bedrag van hun aandelenbezit toe.
4. Het overblijvende wordt uitgekeerd aan aandeelhouders in verhouding van het nominale bedrag van hun aandelenbezit, voor zover de algemene vergadering van aandeelhouders daarover niet beschikt voor reservering.
5. De vennootschap is bevoegd tussentijds winstuitkeringen te doen, overigens met inachtneming van het bepaalde in artikel 105, lid 4 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Voorstel tot winstverdeling

In miljoenen euro's

	2011		2010	
Nettowinst		256		257
De bestemming van de winst is als volgt:				
Toevoeging aan *Overige reserves* ex artikel 23, lid 3 BNG-statuten	26		26	
Uitkering ex artikel 23, lid 3 BNG-statuten	7		7	
		33		33
Toevoeging aan *Overige reserves* ex artikel 23, lid 4 BNG-statuten	166		103	
Uitkering ex artikel 23, lid 4 BNG-statuten	57		121	
		223		224

Statutaire bepalingen inzake doelstelling

Artikel 2 van de statuten luidt als volgt:

1. De vennootschap heeft ten doel de uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden.
2. In het kader van haar in lid 1 omschreven doel houdt de vennootschap zich onder meer bezig met het aantrekken en uitzetten van gelden, het op andere wijze verlenen van kredieten, het stellen van garanties, het verzorgen van het betalingsverkeer, het verrichten van valutatransacties, het adviseren en bemiddelen bij de uitgifte van en de handel in effecten, het bewaren, beheren en administreren van effecten en andere vermogensbestanddelen ten behoeve van derden, alsmede het oprichten van en deelnemen in andere ondernemingen en/of rechtspersonen, wier doel in verband staat met of bevorderlijk is voor het hiervoor gestelde.
   De vennootschap is bevoegd tot het verrichten van al hetgeen onmiddellijk of middellijk voor haar doel bevorderlijk kan zijn.
3. Onder overheden als bedoeld in het eerste lid worden verstaan:

a. Nederlandse gemeenten en andere publiekrechtelijke rechtspersonen bedoeld in artikel 1, de leden 1 en 2 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek;
b. de Europese Gemeenschappen en andere rechtspersoonlijkheid bezittende lichamen waaraan krachtens de verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen een deel van de taak van de Europese Gemeenschappen is opgedragen;
c. lidstaten van de Europese Gemeenschappen en andere rechtspersoonlijkheid bezittende lichamen waaraan krachtens de wet van zodanige lidstaat een deel van de overheidstaak van die lidstaat is opgedragen;
d. privaatrechtelijke rechtspersonen:
   - waarvan de helft of meer van de bestuurders middellijk of onmiddellijk door een of meer van de onder a, b en c van dit lid bedoelde lichamen wordt benoemd;
     en/of
   - waarvan de helft of meer van het aandelenkapitaal middellijk of onmiddellijk door een of meer van de onder a, b en c bedoelde lichamen wordt verschaft;
     en/of
   - waarvan de inkomstenkant van het budget voor de exploitatie voor de helft of meer middellijk of onmiddellijk door een of meer van de onder a, b en c bedoelde lichamen wordt verschaft of zekergesteld op grond van een door een of meer van die lichamen vastgestelde regeling, verordening of wet;
     en/of
   - waarvan het budget voor de exploitatie middellijk of onmiddellijk door een of meer van de onder a, b en c bedoelde lichamen wordt vastgesteld of goedgekeurd op grond van een door een of meer van die lichamen vastgestelde regeling, verordening of wet;
     en/of
   - waarvan de verplichtingen jegens de vennootschap middellijk of onmiddellijk door een of meer van de onder a, b en c bedoelde lichamen worden gegarandeerd, dan wel zullen worden gegarandeerd krachtens een door een of meer van die lichamen vastgestelde regeling, verordening of wet, onder welke verplichtingen zijn begrepen niet-gegarandeerde verplichtingen uit voorfinanciering of anderszins waaruit na novatie verplichtingen resulteren die door een of meer van die lichamen zullen worden gegarandeerd krachtens een door een of meer van die lichamen vastgestelde regeling, verordening of wet;
     en/of
   - die krachtens een door een of meer van de onder a, b en c genoemde lichamen vastgestelde regeling, verordening of wet, een deel van de overheidstaak uitvoeren.

Bijlagen

Bijlagen

A BNG Dochtermaatschappijen

BNG Gebiedsontwikkeling BV 100%

Dr. Kuyperstraat 12
2514 BB Den Haag

Directie:
Ir. G.C.A. Rodewijk

Postbus 16075
2500 BB Den Haag
Telefoon 070 3119 900
info@bnggo.nl

Doelstelling:
Het direct of indirect verstrekken van (risicodragend) vermogen aan overheden, alsmede het direct of indirect participeren en/of samenwerken in projecten met, dan wel ten behoeve van, overheden of aan overheden gelieerde instellingen.

Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel BV (HVO) 100%

Koninginnegracht 2
2514 AA Den Haag

Directie:
Mevr. drs. P.J.E. Bieringa
O. Labe

Postbus 30305
2500 GH Den Haag
Telefoon 070 3750 580
bms@bng.nl

Doelstelling:
Financiering van af te sluiten hypothecaire geldleningen door ambtenaren, die werkzaam zijn bij de, middels een afgesloten samenwerkingsovereenkomst, aangesloten overheids-instellingen.

BNG Vermogensbeheer BV 100%

Koninginnegracht 2
2514 AA Den Haag

Directie:
Drs. C.P. van Breugel (tot 1 juni 2011)
Mr. J.L.S.M. Hillen (vanaf 1 juni 2011)
J.J.M. de Wit

Postbus 16450
2500 BL Den Haag
Telefoon 070 3750 245
info@bngvb.nl

Doelstelling:
Het aanbieden en ontwikkelen van gespecialiseerde financiële dienstverlening op het gebied van effectenbemiddeling, advies, het beheer van beleggingsfondsen met een fido-keurmerk en op maat gesneden vermogensbeheer aan overheden en instellingen die het maatschappelijk belang dienen.

B Verwijstabel Code Banken

Per principe uit de Code Banken wordt in bijgaand overzicht aangegeven waar in het jaarverslag verantwoordingsinformatie over de implementatie is opgenomen.

Principe Code Banken	Verantwoordingsinformatie
Raad van Commissarissen	
2.1.1 t/m 2.2.2	Verslag RvC
Raad van Bestuur	
3.1.1 t/m 3.1.8	Verslag RvC
3.1.6	Risicoparagraaf Financieel Jaarverslag
3.2.1 t/m 3.2.4	Maatschappelijk Jaarverslag
Risicomanagement	
4.1 t/m 4.3	Verslag RvC
4.4 t/m 4.5	Risicoparagraaf Financieel Jaarverslag
Audit	
5.1	Corporate governance Financieel Jaarverslag
5.2 t/m 5.6	Verslag RvC
Beloningsbeleid	
6.1.1 t/m 6.4.2	Verslag RvC
6.4.3 t/m 6.4.4	–
6.4.5 t/m 6.4.6	Verslag RvC

C Jaarcijfers van BNG vanaf 1915

Bedragen in duizenden euro's

Boekjaar	Geplaatst kapitaal	Gestort kapitaal	Reserves	Langlopende verplichtingen
1915	204	20	0	277
1920	384	84	38	295
1925	1.767	1.767	77	3.533
1930	1.983	1.983	140	15.410
1935	2.900	2.900	231	22.183
1940	3.061	3.061	208	12.883
1945	3.061	3.061	249	10.520
1950	3.105	3.105	454	86.543
1955	3.133	3.133	908	566.825
1960	40.939	7.012	4.538	2.740.538
1965	45.378	7.465	8.168	4.271.975
1970	52.775	14.862	16.427	8.251.283
1975	67.568	29.655	88.489	15.025.688
1980	104.551	66.638	246.586	18.809.227
1981	111.948	74.035	284.250	20.563.058
1982	119.344	81.431	362.754	22.826.819
1983	126.741	95.141	436.537	23.018.006
1984	138.152	106.552	513.225	22.843.430
1985	143.857	112.258	592.637	24.492.553
1986	149.562	117.963	674.429	26.984.054
1987	155.268	123.668	752.796	30.411.173
1988	155.268	123.668	824.995	31.874.574
1989	155.268	123.668	892.191	31.954.215
1990	158.008	126.409	967.389	32.161.023
1991	158.008	126.409	1.011.728	31.079.730
1992	158.008	126.409	1.083.265	29.746.188
1993	158.008	126.409	1.152.996	33.147.989
1994	158.008	126.409	1.224.994	35.943.094
1995	158.008	126.409	1.305.757	39.664.778
1996	158.008	126.409	1.399.815	41.834.574
1997	158.008	126.409	1.547.432	43.497.010
1998	158.008	126.420	1.679.379	45.401.721
1999	158.008	126.420	1.860.763	47.667.792
2000	158.008	126.420	2.075.272	49.286.388
2001	139.227	139.227	2.139.103	52.564.243
2002	139.227	139.227	2.194.764	55.448.477
2003	139.227	139.227	2.159.527	58.671.294
2004	139.227	139.227	2.330.805	64.067.450
2005	139.227	139.227	2.832.809	72.647.410
2006	139.227	139.227	2.336.965	71.207.875
2007	139.227	139.227	1.815.926	69.039.722
2008	139.227	139.227	1.759.853	80.032.181
2009	139.227	139.227	1.974.507	82.638.729
2010	139.227	139.227	1.991.578	87.314.051
2011	139.227	139.227	1.693.749	95.884.733

Boekjaar	Langlopende vorderingen	Kort krediet debiteuren	Kort krediet crediteuren	Saldo winst-en-verlies-rekening[1]
1915	57	0	653	2
1920	538	0	257	42
1925	5.149	3.511	3.553	155
1930	17.065	5.722	5.094	187
1935	24.815	7.633	3.311	322
1940	15.877	8.518	4.415	246
1945	13.384	22.262	9.101	232
1950	90.807	53.777	24.427	532
1955	572.623	66.767	47.818	832
1960	2.779.127	71.720	96.116	1.037
1965	4.301.094	281.075	101.298	2.027
1970	8.413.856	438.774	99.466	6.587
1975	15.229.918	600.179	195.233	28.850
1980	19.166.544	1.294.919	141.613	70.489
1981	20.999.362	1.304.916	194.746	76.847
1982	23.241.661	1.026.584	290.715	97.953
1983	23.406.090	963.080	417.796	91.597
1984	22.925.876	1.161.707	473.164	97.678
1985	24.655.812	1.254.453	619.518	100.996
1986	27.188.156	1.805.989	516.630	104.065
1987	30.600.152	1.686.531	442.082	101.762
1988	32.296.882	1.352.895	667.849	109.288
1989	32.489.741	1.666.878	908.875	104.285
1990	32.732.015	2.261.428	919.473	110.461
1991	33.724.611	2.181.086	1.417.843	86.041
1992	34.455.423	1.358.717	2.213.487	118.293
1993	37.818.157	1.483.964	2.625.294	115.437
1994	38.071.862	2.735.454	2.590.526	128.649
1995	40.761.488	2.137.899	2.587.148	137.191
1996	41.870.931	1.933.578	1.902.931	143.444
1997	43.335.947	2.656.811	1.597.669	153.752
1998	45.466.657	2.797.481	1.357.663	169.350
1999	47.171.383	3.082.766	2.111.858	230.081
2000	54.623.328	3.110.394	3.779.636	230.904
2001	59.446.888	3.994.986	8.504.975	249.000
2002	67.046.644	4.792.642	10.115.715	283.127
2003	72.859.621	4.558.707	12.789.138	303.627
2004	73.914.244	5.070.251	11.284.235	300.797
2005	76.019.286	6.947.752	7.155.594	310.833
2006	77.992.839	6.984.629	9.169.497	198.694
2007	78.826.312	10.349.820	13.658.775	195.418
2008	75.741.198	11.079.758	17.473.692	157.701
2009	77.915.557	9.939.636	17.721.605	277.589
2010	90.389.403	12.390.256	18.678.225	256.763
2011	97.577.785	15.343.347	23.556.036	256.389

1 Vanaf 2005 betreft dit het saldo na inhouding van vennootschapsbelasting. Omdat BNG per 1 januari 2005 International Financial Reporting Standards (IFRS) toepast voor de jaarrekening, zijn de cijfers vanaf 2005 minder goed vergelijkbaar met de jaren daarvoor.

D Aandeelhouders BNG per 31-12-2011

55.690.720 aandelen

Aa en Hunze	52.728
Aalburg	17.550
Aalsmeer	25.857
Aalten	19.305
Achtkarspelen	87.711
Alblasserdam	9.477
Albrandswaard	3.510
Alkmaar	175.890
Almelo	174.525
Almere	3.432
Alphen aan den Rijn	95.238
Ameland	3.120
Amersfoort	272.220
Amstelveen	143.520
Amsterdam	617.058
Anna Paulowna	41.496
Apeldoorn	132.093
Appingedam	23.751
Arnhem	496.470
Assen	85.301
Asten	13.000
Baarle-Nassau	3.510
Baarn	46.800
Barendrecht	32.097
Barneveld	24.570
Bedum	5.265
Beek	11.544
Beemster	7.020
Beesel	66.300
Bellingwedde	12.597
Bergambacht	3.510
Bergeijk	80.886
Bergen (L.)	10.530
Bergen (N.H.)	149.994
Bergen op Zoom	41.067
Berkelland	305.877
Bernheze	21.060
Bernisse	13.260
Best	24.570
Beuningen	14.040
Beverwijk	85.605
Binnenmaas	105.495
Bladel	62.790
Blaricum	5.967
Bloemendaal	21.060
Boarnsterhim	30.732
Bodegraven-Reeuwijk	76.830
Borger-Odoorn	80.340
Borne	107.172
Borsele	39.273
Boskoop	18.720
Boxmeer	38.660
Boxtel	53.385
Breda	257.439
Brielle	24.414
Bronckhorst	72.384
Brummen	702
Brunssum	86.658
Bunnik	3.000
Buren	23.953
Bussum	97.188
Capelle aan den IJssel	7.722
Castricum	40.872
Coevorden	94.926
Cranendonck	5.000
Cromstrijen	7.020
Cuijk	32.253
Culemborg	8.775
Dalfsen	33.735
Dantumadiel	12.285
De Bilt	218.673
Delft	47.385
Delfzijl	39.156
De Marne	10.530
De Ronde Venen	37.323
Deurne	99.840
Deventer	292.313
De Wolden	31.122
Den Haag	1.275.456
Den Helder	211.731
Diemen	8.775
Dinkelland	16.934
Dirksland	19.188
Doesburg	27.612
Doetinchem	62.634
Dongen	23.510
Dongeradeel	76.323
Dordrecht	233.142
Drechterland	15.756
Drenthe (prov.)	87.750
Drimmelen	36.426
Druten	9.477
Duiven	3.510
Echt-Susteren	21.411
Edam-Volendam	29.484
Ede	108.420
Eemsmond	21.060
Eersel	121.021
Eindhoven	171.600
Eijsden-Margraten	52.455
Elburg	76.830

Emmen	58.266
Enkhuizen	130.650
Enschede	200.343
Epe	60.879
Ermelo	75.075
Etten-Leur	9.828
Ferwerderadiel	5.967
Flevoland (prov.)	75.250
Franekeradeel	34.554
Friesland (prov.)	75.250
Gaasterlân-Sleat	6.669
Geertruidenberg	133.653
Gelderland (prov.)	87.750
Geldermalsen	28.665
Geldrop-Mierlo	30.186
Gemert-Bakel	45.474
Gennep	10.530
Giessenlanden	25.935
Gilze en Rijen	10.179
Goedereede	34.593
Goes	96.369
Goirle	12.636
Gorinchem	96.330
Gouda	82.446
Graafstroom	21.060
Graft-De Rijp	7.020
Groesbeek	60.840
Groningen (prov.)	75.250
Groningen (gem.)	329.199
Grootegast	9.750
Gulpen-Wittem	26.040
Haaksbergen	35.958
Haaren	11.278
Haarlem	230.295
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	62.790
Haarlemmermeer	60.372
Halderberge	43.524
Hardenberg	64.935
Harderwijk	58.968
Hardinxveld-Giessendam	31.356
Haren	9.126
Harenkarspel	38.376
Harlingen	31.200
Hattem	30.030
Heemskerk	7.722
Heemstede	122.421
Heerde	9.126
Heerenveen	56.355
Heerhugowaard	9.789
Heerlen	424.827
Heeze-Leende	10.020
Heiloo	36.000
Hellendoorn	24.180
Hellevoetsluis	6.240
Helmond	52.650
Hendrik-Ido-Ambacht	25.818
Hengelo (O.)	174.486
's-Hertogenbosch	139.659
Het Bildt	73.905
Heumen	151.515
Heusden	44.499
Hillegom	49.686
Hilvarenbeek	23.510
Hilversum	120.939
Hof van Twente	157.326
Hoogeveen	17.550
Hoogezand-Sappemeer	31.161
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	17.355
Hoorn	46.098
Horst aan de Maas	113.108
Houten	6.240
Huizen	85.956
Hulst	17.472
IJsselstein	4.563
Kaag en Braassem	121.719
Kampen	100.893
Kapelle	53.040
Katwijk	144.066
Kerkrade	183.300
Koggenland	29.016
Kollumerland en Nieuwkruisland	22.347
Korendijk	29.718
Krimpen aan den IJssel	32.799
Laarbeek	20.709
Landerd	29.094
Landgraaf	41.301
Landsmeer	24.453
Langedijk	6.318
Lansingerland	15.015
Leek	28.041
Leerdam	17.550
Leeuwarden	116.142
Leeuwarderadeel	72.150
Leiden	347.646
Leiderdorp	97.968
Leidschendam-Voorburg	203.190
Lelystad	5.000
Lemsterland	31.746
Leudal	143.052
Liesveld	13.962
Limburg (prov.)	156.000

Lingewaal	17.550
Lingewaard	19.305
Lisse	18.252
Littenseradiel	8.736
Lochem	60.138
Loon op Zand	41.886
Lopik	26.442
Loppersum	24.102
Losser	17.550
Maasdonk	10.530
Maasdriel	20.770
Maasgouw	72.150
Maassluis	61.035
Maastricht	347.334
Marum	7.020
Medemblik	13.650
Meerssen	13.689
Menaldumadeel	24.375
Menterwolde	38.688
Meppel	18.915
Middelburg	49.296
Middelharnis	15.600
Midden-Delfland	48.594
Midden-Drenthe	60.138
Mill en St. Hubert	5.265
Millingen aan de Rijn	8.736
Moerdijk	27.027
Montferland	19.756
Montfoort	12.480
Mook en Middelaar	123.708
Muiden	3.510
Neder-Betuwe	18.246
Nederlek	33.150
Nederweert	14.040
Neerijnen	14.040
Niedorp	6.942
Nieuwegein	80.184
Nieuwkoop	36.348
Nijkerk	32.370
Nijmegen	193.479
Noord-Beveland	6.520
Noord-Brabant (prov.)	40.000
Noord-Holland (prov.)	610.350
Noorderveld	30.771
Noordoostpolder	19.656
Noordwijk	12.636
Noordwijkerhout	8.775
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	1.755
Nunspeet	75.075
Nuth	11.232
Oegstgeest	46.059
Oirschot	8.775
Oisterwijk	7.845
Oldambt	181.116
Oldebroek	9.750
Oldenzaal	17.550
Olst-Wijhe	18.252
Ommen	79.638
Onderbanken	8.775
Oosterhout	35.100
Oostflakkee	3.120
Oost Gelre	51.363
Ooststellingwerf	18.720
Oostzaan	24.765
Opmeer	19.188
Opsterland	66.651
Oss	60.645
Oud-Beijerland	5.265
Oude IJsselstreek	161.460
Ouder-Amstel	4.914
Ouderkerk	3.510
Oudewater	27.612
Overbetuwe	21.762
Overijssel (prov.)	87.750
Papendrecht	6.318
Peel en Maas	63.687
Pekela	26.130
Pijnacker-Nootdorp	57.564
Purmerend	7.020
Putten	10.530
Raalte	25.987
Reimerswaal	15.990
Renkum	89.739
Reusel-De Mierden	10.530
Rheden	186.966
Rhenen	61.035
Ridderkerk	89.115
Rijnwaarden	4.914
Rijnwoude	142.896
Rijssen-Holten	304.746
Rijswijk	165.945
Roerdalen	17.199
Roermond	34.749
Roosendaal	56.862
Rotterdam	321.555
Rucphen	19.656
Schagen	13.611
Schermer	7.020
Scherpenzeel	3.510
Schiedam	326.352
Schiermonnikoog	7.020

Schijndel	28.782
Schinnen	7.020
Schouwen-Duiveland	23.790
Simpelveld	6.630
Sint-Anthonis	12.285
Sint-Michielsgestel	21.060
Sint-Oedenrode	64.857
Sittard-Geleen	175.266
Skarsterlân	68.484
Sliedrecht	31.200
Slochteren	20.124
Sluis	10.140
Smallingerland	110.292
Soest	123.825
Someren	15.444
Son en Breugel	29.991
Spijkenisse	7.020
Staat der Nederlanden	27.845.360
Stadskanaal	27.339
Staphorst	30.030
Stede Broec	17.823
Steenbergen	11.583
Steenwijkerland	129.675
Stein	19.266
Stichtse Vecht	29.523
Strijen	6.240
Sudwest-Fryslan	313.677
Ten Boer	3.510
Terneuzen	45.474
Terschelling	3.510
Texel	7.371
Teylingen	57.681
Tholen	33.696
Tiel	36.803
Tilburg	71.786
Tubbergen	30.000
Twenterand	23.868
Tynaarlo	43.243
Tytsjerksteradiel	48.945
Ubbergen	33.540
Uden	17.550
Uitgeest	3.510
Uithoorn	54.522
Urk	3.861
Utrecht (gem.)	763.074
Utrecht (prov.)	87.750
Utrechtse Heuvelrug	201.669
Vaals	17.121
Valkenburg aan de Geul	21.060
Valkenswaard	12.987
Veendam	86.190
Veenendaal	86.970
Veere	7.020
Veghel	26.598
Veldhoven	35.100
Velsen	280.410
Venlo	106.026
Venray	54.202
Vianen	22.698
Vlaardingen	198.198
Vlagtwedde	16.458
Vlieland	3.510
Vlissingen	70.356
Vlist	10.530
Voerendaal	11.232
Voorschoten	41.184
Voorst	112.983
Vught	15.795
Waalre	6.318
Waalwijk	29.133
Waddinxveen	17.823
Wageningen	50.310
Wassenaar	106.392
Waterland	14.040
Weert	41.379
Weesp	33.501
Werkendam	9.828
Westerveld	51.987
Westervoort	3.510
Westland	301.860
Weststellingwerf	58.071
Westvoorne	66.963
Wierden	21.060
Wieringen	6.240
Wieringermeer	5.616
Wijchen	11.193
Wijdemeren	33.930
Wijk bij Duurstede	23.751
Winsum	10.140
Winterswijk	17.199
Woensdrecht	11.232
Woerden	123.201
Wormerland	36.660
Woudenberg	3.510
Woudrichem	10.530
Zaanstad	416.286
Zaltbommel	3.861
Zandvoort	56.862
Zederik	43.017
Zeevang	12.246
Zeewolde	78
Zeist	192.075
Zevenaar	8.020

Zijpe	3.510
Zoetermeer	3.510
Zoeterwoude	26.871
Zuid-Holland (prov.)	610.350
Zuidhorn	10.140
Zuidplas	54.328
Zundert	104.949
Zutphen	95.940
Zwartewaterland	23.712
Zwolle	149.097
Zwijndrecht	47.541

BNG
Koninginnegracht 2
Postbus 30305
2500 GH Den Haag
Telefoon 070 3750 763
mc@bng.nl
www.bng.nl